İŞKUR

TR 62(Adana, Mersin) Bölgesinde İstihdam Oranları

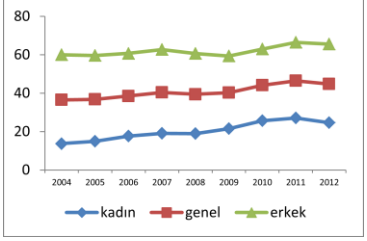

2013

MERSİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

Açıklama [SO1]: Kapaktaki grafik yerine ile ile veya İl İPA raporuna ilişkin bir resim, grafik vb. eklenebilir.

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2013)

Raporu Hazırlayanlar:

Emrah ÇAKAR - Ferize ESKİOCAK

Açıklama [SO2]: Sadece İsim, Unvan yazılmalıdır. İsim listesi Öncelikle hiyerarşik, unvana, daha sonra alfabetik listelenmelidir.Raporu hazırlayanların resimleri KONULMAMALIDIR.

SUNUŞ

Açıklama [SO3]: İl Valisi adına bir sunuş yazısı buraya yazılacaktır. İçeriği; İl düzeyinde yapılan çalışmanın neden gerekli olduğu ve tüm tarafların veri paylaşımı ve kullanımına ilişkin kısa bir değerlendirmedir. Tüm taraflara teşekkürle bitirilmelidir. Taslak sunuşta değişiklikler yapılabilir. Vali'nin güncel bir fotoğrafı konulmalıdır.

İstihdamdaki artış ekonominin gelişmesinin, kalkınmasının ve daha yüksek düzeyde refah çizgisine ulaşmasının en önemli göstergesidir. Ekonomik istikrarı sağlamadan diğer alanlarda istikrarı sağlamanın kalıcı ve anlamlı bir değeri olmaz. Ekonomik istikrarı gerçekleştirmekte yatırım, büyüme ve yeni istihdam alanları açmak demektir. Türkiye'nin 2023'de dünyanın en büyük ve güçlü 10 ülkesi arasında yer alma hedefine Güçlü Türkiye'nin gücünü ortaya koyacak yetişmiş nitelikli bireylerle ulaşılacaktır. Gençlerin nitelikli, birikimli, güvenli yetişmesini sağlamak ve eğitimini tamamlayınca ülkenin kalkınmasına ve kalkınma yarışına katkı koymasını sağlamak en öncelikli hedeftir. 500 milyar dolar ihracat hedefini 1,5 trilyon dolarlık işlem hacmini ve 25 bin dolar milli kişi başı geliri elde etme yolu budur.

Ülkemizde ve dünyada istihdamı artırabilmek ve işsizlik sorunuyla mücadele etmek öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Sürecin etkin bir şekilde yürütülebilmesi ise işgücü piyasasının ihtiyaçlarının derinlemesine bir şekilde incelenmesini zorunlu kılmaktadır. İşverenlerin beklentilerini karşılayabilecek nitelikte işgücüne hızlı bir şekilde ulaşması ve buna bağlı olarak da işsizlerin daha vasıflı hale gelmesi için uygulanacak aktif işgücü programlarını belirlemesi amacıyla hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporu, işgücü piyasasındaki mevcut durum ve ihtiyaçlara ilişkin olarak birçok veriyi bir arada sunarak önemli bir ihtiyaca cevap vermektedir.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm taraflara teşekkür eder, rapor kitabının İlimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını dilerim.

Hasan Basri GÜZELOĞLU
Mersin Valisi

ÖNSÖZ

Açıklama [SO4]: Sn. İl Müdürü adına bir önsöz yazısı buraya yazılacaktır. İçeriği; işgücü piyasası analizinin neden yapıldığına ve önemine ilişkin olacaktır. Taslak Önsözde değişiklikler yapılabilir. İl Müdürü'nün güncel bir fotoğrafı konulmalıdır.

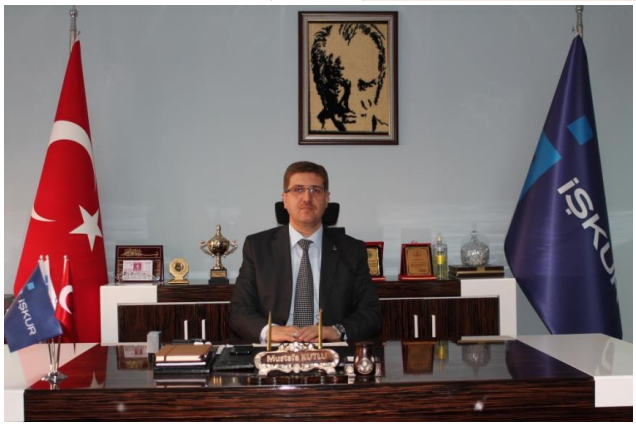

Son yıllarda ülkemizde ve dünyada her alanda gerçekleşen hızlı gelişme, değişme ve dönüşümler sonucunda, işsizlik ve mesleksizlik sorunları ön plana çıkarak, işgücü piyasasındaki etkilerini daha yakından ve derinden hissettirmeye başlamıştır. Bu gelişme ve değişimler karşısında Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), programlı bir şekilde yeniden yapılanmış, kurumsal yapısını modernleştirmiş ve işgücü piyasasındaki konumunu güçlendirmiştir.

Kurumumuz, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevleri yerine getiren, işsizlik sigortası işlemlerini yürüten, ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde önemli görev ve sorumlulukları bulunan etkin bir kurumdur. İşgücü piyasası analizleri aracılığıyla, piyasada meydana gelen gelişme ve değişmeleri sürekli bir biçimde izleyen İŞKUR, sadece kendi kurumsal faaliyetlerinin planlaması ve geliştirmesi açısından değil, piyasaya doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkisi olan tüm paydaşların gerçekçi öngörülerde bulunabilmesini sağlayan, son derece önemli veri ve değerlendirmeleri kamuoyu ve kullanıcıların faydasına sunmaktadır.

Bu amaçla 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında, Türkiye genelinde, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile TÜİK işyeri kayıt sisteminden belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz aracılığıyla ziyaretler düzenlenmiş ve bu kapsamda 87.719 işyerine ulaşılmıştır. İşveren veya işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşme yönteminin uygulandığı ziyaretler kapsamında, İlimizde tespit edilen 3.144 işyerinden 2.713 işyerine ulaşılarak, işyeri bilgi formları uygulanmıştır. Bu çerçevede işgücü piyasasında mevcut durum ve çalışan sayıları tespit edilmiş, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklerde istenen beceriler tespit edilmiş, temininde güçlük çekilen meslekler belirlenmiş, gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimleri tespit edilmiştir.

Söz konusu talep araştırmasından elde edilen veriler ve arz boyutuna ilişkin bilgilere dayanılarak, Genel Müdürlük düzeyinde İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız, il düzeyinde ise Kamu İstihdam Hizmetleri Projesi kapsamında eğitimlere tabi tutularak sertifikalandırılan personeller sorumluluğunda hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporu, arz ve talebe ilişkin eğilimler konusunda değerlendirme yapılması imkânını sunmaktadır. Kapsamlı ve titiz bir çalışmanın ürünü olan bu yayının tüm kullanıcılara faydalı olmasını temenni eder, talep boyutuna ilişkin bilgilerin derlenmesi için zaman ayıran işverenlerimiz ile raporun hazırlanmasında emeği geçen Kurum çalışanlarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa KUTLU
Mersin Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ i
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ vi
KISALTMALAR viii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 8
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 10
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 10
EKONOMİK VERİLER 10
NÜFUS GÖSTERGELERİ 18
EĞİTİM GÖSTERGELERİ 25
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 27
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 50
İKİNCİ BÖLÜM 76
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 76
AMAÇ VE YÖNTEM 76
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 79
AÇIK İŞLER 91
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 103
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 112
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 115
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 116
SONUÇ 118
KAYNAKÇA 125
EKLER 126
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 126
Ek 2 - B: Tahmin ve Notasyonlar 130
Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 132
Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 133
Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri 140
Ek 4- Diğer Tablolar 144

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:Sektörlere Göre Bölgesel Paylar (Gayri Safi Katma Değer) % 10
Tablo 2:Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki payları (%) 11
Tablo 3:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2004-2008) 13
Tablo 4: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (2012) 14
Tablo 5:Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri, Mersin 2012 15
Tablo 6:Bir Kişilik İstihdamın Yatırım Maliyeti, 2012 (TL) 16
Tablo 7:Kurulan Kapanan İşyeri İstatistikleri, Mersin 17
Tablo 8:Yerleşim Yerine Göre Nüfus, Mersin 18
Tablo 9:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, Mersin 2012 19
Tablo 10:Eğitim Düzeyine Göre Nüfus (15+ yaş), Mersin 2012 22
Tablo 11:Yıllara Göre Nüfus ve Göç Verileri, Mersin 24
Tablo 12:Mersin İli Göç Verileri, 2012 24
Tablo 13:Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı (%), Mersin 25
Tablo 14:Ortaöğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Mersin 25
Tablo 15:Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Ortaöğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Mersin 26
Tablo 16:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre Sivil Nüfus (Bin), TR62 2012 27
Tablo 17:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü (Bin),TR62 2012 28
Tablo 18:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşsizler (Bin), TR62 2012 34
Tablo 19:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Edilenler (Bin), TR62 38
Tablo 20:Eğitim Durumlarına Göre Başvurular, Mersin, 2012 51
Tablo 21:En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye, 2012 52
Tablo 22:Başvuruların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012 53
Tablo 23:En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Olan İlk 20 Meslek, Mersin 2012 54
Tablo 24:En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 20 Meslek, Mersin 2012 56
Tablo 25:Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Mersin 2012 58
Tablo 26: En Fazla Açık İş Bulunan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye 2012 61
Tablo 27:Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, Mersin 2012 62
Tablo 28:En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye 2012 67
Tablo 29:Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012 71
Tablo 30:İşsizlik Sigortası Faaliyetleri, Mersin, Türkiye 2012 72
Tablo 31:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, Mersin 72
Tablo 32:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Ödeneği Hak edenler, Mersin 2012 73
Tablo 33:Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, Mersin 2012 74
Tablo 34:İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012) 77
Tablo 35:İşyerlerinin İşyeri Büyüklüğü ve Sektörel Dağılımı, Mersin 79
Tablo 36:Sektörlere Göre Çalışan Sayıları, Mersin 82
Tablo 37:Sektörlere Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları, Mersin, Türkiye 85
Tablo 38:Meslek Gruplarına Göre Çalışanlar, Mersin 86
Tablo 39:Çalışanların Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Mersin 89
Tablo 40:Açık İş Veren İşyerleri Dağılımı, Mersin, Türkiye 91
Tablo 41:Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin 93

Tablo 42:Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin 96
Tablo 43:Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı, Mersin, Türkiye 98
Tablo 44:Temininde Güçlük Bildiren İşyeri Dağılımı, Mersin 104
Tablo 45:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Mersin, Türkiye 106
Tablo 46:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin 107
Tablo 47:Mesleklere Göre Temininde Güçlük Dağılımı, Mersin, Türkiye 109
Tablo 48:Sektörlere Göre Net İstihdam Beklentisi, Mersin 112
Tablo 49:Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Beklentisi, Mersin 114
Tablo 50:En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 20 Meslek, Mersin 115
Tablo 51:En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 Meslek, Mersin 116

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1:Sektörlerin GSKD İçindeki Payları, 2008 12
Grafik 2:Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Mersin 2012..... 14
Grafik 3:Nüfusun Geniş Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin 20
Grafik 4:Yaş Bağımlılık Oranı, Mersin 2012 21
Grafik 5:Çalışma Yaşı (15+) Nüfusunun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012..... 23
Grafik 6:Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfusun Dağılımı, TR62 2012..... 28
Grafik 7:Yıllara ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü, TR62 (Adana, Mersin) 29
Grafik 8:Geniş Yaş Grubuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı, TR62 (Adana, Mersin) 30
Grafik 9:Eğitim Durumu ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı, TR62 (Adana, Mersin) 31
Grafik 10:Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılma Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012 32
Grafik 11:Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılma Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin)..... 33
Grafik 12:Geniş Yaş Grubu ve Yıllara Göre İşsizlik Oranı, TR62 (Adana, Mersin) 34
Grafik 13:Eğitim Durumu ve Yıllara Göre İşsizlik Oranı, TR62 (Adana, Mersin) 35
Grafik 14: Yıllar İtibariyle İşsizlik Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012..... 36
Grafik 15:Yıllar İtibariyle İşsizlik Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin) 37
Grafik 16: Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012..... 38
Grafik 17: Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin) 39
Grafik 18:İstihdam Edilenlerin Yıllara ve İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, TR62 40
Grafik 19: İstihdam Edilenlerin Yıllar ve İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, Türkiye, TR62..... 41
Grafik 20:İstihdam Edilenlerin Cinsiyete Göre İşteki Durumu, TR62 (Adana, Mersin)..... 42
Grafik 21:Sosyal Güvenlik Kurumuna Göre Kayıtlılık ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam TR62, 2012 43
Grafik 22:Geniş Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, TR62 (Adana, Mersin), 2012..... 44
Grafik 23: Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, TR62 (Adana, Mersin), 2012..... 45
Grafik 24: Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri, TR62 2012..... 46
Grafik 25: Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri,Türkiye, TR62..... 47
Grafik 26:Yıllar İtibariyle İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Mersin 2008-2010..... 48
Grafik 27:Temel İşgücü Göstergeleri, Mersin, Türkiye 2011 49
Grafik 28: Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Başvurular, Mersin 50
Grafik 29: Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler, Mersin..... 55
Grafik 30:Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, Mersin 2012..... 57
Grafik 31:Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin 2012 59
Grafik 32:Yıllar İtibariyle Açık İş Sayıları, Mersin 60
Grafik 33:Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012 63
Grafik 34:Yıllar İtibariyle İşe Yerleştirme Faaliyetleri, Mersin 2012 64
Grafik 35:Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin 2012..... 65
Grafik 36: Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012 66
Grafik 37:Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler Mersin, Türkiye 2012 68
Grafik 38:Sektörlere Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin 2012 69
Grafik 39:Sektörlere Göre İşyeri Dağılımları, Mersin 80
Grafik 40:İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye 81
Grafik 41:Sektörlere Göre Cinsiyet Bazında Çalışanların Dağılımı, Mersin 83
Grafik 42:Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye..... 84

Grafik 43:Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Bazında Çalışanların Dağılımı, Mersin 87
Grafik 44:Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye..... 88
Grafik 45: Sektörler İtibarıyla Açık İş Oranları, Mersin 94
Grafik 46:Sektörlere Göre Açık İş Oranları, Mersin, Türkiye 95
Grafik 47:Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranlarının Türkiye Geneli İle Karşılaştırılması 97
Grafik 48: Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin..... 99
Grafik 49:Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Dağılımı, Mersin 100
Grafik 50: Açık İşlerin Aranma Kanallarının Türkiye Geneli İle Karşılaştırılması..... 102
Grafik 51:Temininde Güçlük Çekilen Meslek Gruplarının Türkiye İle Karşılaştırılması..... 108
Grafik 52:Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Mersin, Türkiye 110

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mersin İli TR62 (Adana-Mersin İllerini içeren bölge) bölgesinde yer almaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından benzer özellikler taşımaktadır. Kalkınma Bakanlığı, en son 2003 yılında yayımlanan ''İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nı (SEGE) 2011 yılında güncel verilere göre yeniden düzenlemiştir. SEGE-2003'e göre 17. sırada bulunan Mersin İli SEGE-2011'e göre 7 sıra gerileyerek 24. sıraya inmiştir.

Sektörlerin GSKD içindeki payları açısından TÜİK' ten elde edilen ve 2008 yılına ait son verilere göre; TR62 bölgesinde tarım sektörünün GSKD içindeki payı %15,4 ile Türkiye ortalaması olan %8,5'in oldukça üzerindedir. Buna karşılık sanayi sektöründeki %23,6 ve hizmetler sektöründe gerçekleşen %61,0'lik paylar ise Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

2004-2008 yılları arasını kapsayan dönemler için TR62 bölgesinde, sanayi sektöründe yaşanan kısıtlı bir gelişime karşılık, tarım sektöründen hizmetler sektörüne doğru bir geçiş görülmektedir. 2004-2008 yılları arasında, GSKD açısından yapılan değerlendirmeler için, tarım sektöründen hizmetler sektörüne geçiş yönünde izlenen bu seyir Türkiye genelinde yaşanan seyre paralellik arz etmektedir. Türkiye geneli için sanayi sektöründe ise söz konusu dönemlerde TR62 bölgesinden farklı olarak küçük çaplı bir düşüş söz konusudur.

Kalkınma Bakanlığı verilerine göre 2012 yılında Mersin İlinin aldığı kamu yatırımı toplamı Türkiye geneli toplam kamu yatırım tutarının %10,4'lük kısmına tekabül etmektedir. Mersin İli bu oranla 2012 yılı Kamu Yatırımlarından alınan paylara göre yapılan sıralamada 9. sırada yer almaktadır.

Mersin İlinde 2012 yılı için yatırım teşviklerinin sektörel dağılımı incelendiğinde; en fazla sabit yatırımın 812 milyon TL ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. İmalat sektöründeki yatırımların sermaye dağılımında yerli sermaye %95,9 oranında bir ağırlığa sahiptir. Bu sektörde gerçekleştirilecek yatırımlar sonucu 1.048 kişilik bir istihdam artışı öngörülmekte olup bu istihdam artışı da sektörel bazda en fazla istihdam artışına denk gelmektedir.

İlin genel ekonomik faaliyetlerinin yönü hakkında yapılacak değerlendirmelerde, ilde kurulan ve kapanan işyerlerine ait istatistikler önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden (TOBB) elde edilen verilere göre, Mersin İli için 2011 yılı ile 2012 yılı karşılaştırıldığında; Kurulan şirket sayısı bir önceki yıla göre % 34,1 oranında azalmıştır. Kurulan gerçek kişi ticaret işletmeleri bir önceki yıla göre %23,4 artmıştır. Tasfiye edilen şirket sayısında bir önceki yıla göre %12 oranında bir azalış görülmektedir. Kapanan şirket sayısı bir önceki yıla göre %37,5 oranında artmıştır. Kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı bir önceki yıla göre %33,4 azalmıştır.

2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine Mersin İli, nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde toplam nüfusu ile Türkiye'nin 10. büyük ilidir. Bu nüfusuyla Mersin İli Türkiye toplam nüfusu olan 75.627.384'ün %2,2'sini oluşturmaktadır. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2012 yılı için Mersin İli toplam nüfusu 1.682.848 olup, nüfusun 838.102 kişi ile %49,8'lik kısmı erkek, 844.746 kişi ile %50,2'lik kısmı ise

kadınlardan oluşmaktadır. İlin demografik yapısına göre 2012 yılı için nüfusun 1.327.870 kişi ile %78,9'luk kısmı il-ilçe merkezlerinde yerleşikken, 354.978 kişi ile %21,1'lik kısmı ise belde ve köylerde yerleşmiş durumdadır.

2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre Mersin İlinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 1.13-41.152 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %67,8'dir.Bu oran, %67,6 olan Türkiye ortalamasının çok küçük bir farkla üzerindedir. Çalışma çağındaki (15-64 yaş) nüfusun Mersin nüfusu içindeki cinsiyet dağılımı %49,8 erkek ve %50,2 kadın nüfus şeklinde olup ilin genel nüfus yapısı ile tamamen örtüşmektedir. Mersin İlinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların, ilin toplam nüfusuna oranı %24,9 olup, bu oran Türkiye ortalaması olan %24,9 ile bire bir aynı değerdir. Mersin İlinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %7,3 ile %7,5'lik Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

TÜİK'ten elde edilen verilere göre 2009-2012 yıllarını kapsayan dönemler için, Mersin İlinin tüm yıllar itibariyle verdiği göçün aldığı göçe göre daha fazla olduğu görülmektedir. Söz konusu dönemler için gerçekleşen net göç hızı özellikle 2011 ve 2012 yıllarında artış eğilimine girerek, sırasıyla ‰-1,98 ve ‰-4,03 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında net göç hızındaki negatif yönlü artışta özellikle bir önceki yıla göre verilen göç rakamındaki artış etkiliyken, 2012 yılında net göç hızındaki negatif yönlü artışta ise bir önceki yıla göre alınan göç sayısındaki ciddi orandaki azalış etkili olmuştur.

Herhangi bir ülke, bölge veya il için sadece 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfus üretime katkıda bulunurken, 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfus da dâhil olmak üzere nüfusun tamamı tüketici konumundadır. Bu sebeple ortaya çıkan üretim-tüketim dengesizliğinin ortadan kaldırılabilmesi için üretime katılan 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfusun, nüfusun tamamına yetecek miktarda üretim gerçekleştirmesi gerekmektedir. Yaş bağımlılık oranları bu anlamda değerlendirildiğinde ülkelerin gelişmişlik düzeyleri hakkında da fikir vermektedir. Bu yüzden yaş bağımlılık oranlarının yüksek çıkması gerek ülkeler açısından gerekse iller açısından arzu edilen bir durum değildir. Mersin İli için 2012 yılı verilerine göre bağımlılık oranları değerlendirildiğinde; çocuk bağımlılık oranının %36,8, yaşlı bağımlılık oranının %10,7 olmak üzere genel bağımlılık oranının %47,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Mersin İli (15+ yaş) nüfusun eğitim düzeyi tablosuna bakıldığında; 15+ nüfus içerisinde ilkokul mezunlarının %29,0, ilköğretim okulu mezunlarının %20,3, ortaokul veya dengi okul mezunlarının %5,1, lise veya dengi okul mezunlarının %21,1, yüksekokul veya fakülte mezunu-yüksek lisans mezunu ve doktora mezunlarının %10,9 oranında paya sahip oldukları görülmektedir. Mersin İli (15+ yaş) nüfusun eğitim düzeyi tablosunda; okuma yazma bilmeyenler ile okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmediğinden dolayı herhangi bir eğitim düzeyine sahip olmayanların oranı %11,5 gibi oldukça yüksek bir seviyededir.

Mersin İlinde eğitim seviyesine göre okullaşma oranlarına bakıldığında; ilkokul için net okullaşma oranının %98,7, Ortaokul için %93,8, genel ortaöğretim için %38,8 ve mesleki ve teknik ortaöğretim için ise %33,2 olduğu görülmektedir. İlkokul ve ortaokul için net okullaşma oranları cinsiyet açısından değerlendirildiğinde; erkek ve kadınlarda dengeli bir dağılım gözlenirken, bu durum genel ortaöğretimde kadınlar lehine, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise erkekler lehine farklılık göstermektedir.

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde, geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre sivil nüfus tablosuna bakıldığında; toplam nüfusun %37'sinin (999 bin kişi ile) 35-54 yaş aralığında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Nüfusun %11'i okuma yazma bilmeyen(290 bin), %60'ı lise altı (1622 bin), %19'u lise ve dengi meslek okulu (505 bin), %10'u da yükseköğretim (283 bin) eğitim düzeyindedir. Yükseköğretim eğitim düzeyinin, özellikle lise altı eğitim düzeyine göre bir hayli düşük olduğu göze çarpmaktadır.

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir.

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde 2.700 bin olan sivil nüfusun, 1.350 binlik kısmını işgücü oluşturmaktadır. 2011 yılında 1.390 bin olan işgücü, 2012 yılında düşüş göstermiştir. Oransal olarak bakıldığında, sivil nüfusun %50'sinin işgücüne katıldığı görülmektedir. Yaş gruplarına göre işgücüne bakıldığında; işgücünün, %7,3'ünü 15-19 yaş grubu, %10,8'ini 20-24 yaş grubu, %28'ini 25-34 yaş grubu, %45'ini 35-54 yaş grubu ve %8,7'sini de 55+ yaş grubu oluşturmaktadır. Eğitim durumları incelendiğinde ise; işgücünün en fazla yoğun olduğu eğitim düzeyi %57,7 ile lise altı eğitim düzeyinde olup, bunu %21,8 ile lise ve dengi meslek okulu ve %16,7 ile yükseköğretim eğitim düzeyleri takip etmektedir.

Yıllar itibariyle işgücüne katılma oranları açısından, 2004-2012 arası yılları kapsayan dönemde, TR62 Adana, Mersin bölgesi ile Türkiye ortalaması, 2006, 2008 ve 2012 yıllarında birbirine çok yakın ve eşit değerlere ulaşırken, diğer yıllarda farklı seyirler izlemektedirler. 2004 ve 2005 yıllarında TR62 bölgesinin işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının altında değerlere sahipken, 2007 yılında Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır. 2008 yılında n sonra gerçekleşen sıçrama ile 2009, 2010 ve 2011 yıllarında da Türkiye ortalamasının üzerinde işgücüne katılım oranlarına ulaşılmıştır. TR62 Adana, Mersin bölgesi için 2012 yılında gerçekleşen işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasına eşit bir değer arz ederek %50 olarak gerçekleşmiştir.

2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisi içerisinde işsizlik oranının eğilimine bakıldığında; TR62 Adana, Mersin bölgesinde 2004 ila 2008 yılları arasında dalgalı bir seyir izlediği ve ardından 2009 yılında %22,0 ile zirve yaptığı görülmektedir. 2009 yılından itibaren ise sert bir düşüş yaşanmış olup, 2011 yılında %10,7 ve 2012 yılı itibariyle de %10,6 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye geneli işsizlik oranları 2004-2007 yılları arasında %10'lar seviyesinde stabil bir görünüme sahipken, 2008 yılından itibaren tırmanışa geçerek 2009 yılında %14 ile söz konusu zaman serisi içerisindeki zirvesini yapmıştır. 2009 ila 2012 yılları arasında aşağı yönlü bir seyir izleyen işsizlik oranı 2011 yılında tek haneli rakamlara düşmüş olup, 2012 yılında ise %9,2 ile düşüş seyrini devam ettirmiştir.

2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisinde, Türkiye genelinde istihdam oranı ile TR62 Adana, Mersin bölgesindeki istihdam oranı seyirleri arasında, aynı dönemde işsizlik oranında görülenlere benzer şekilde büyük farklılıklar görülmektedir. Türkiye genelinde istihdam oranı 2004-2009 yılları arasında oldukça stabil bir seyir izlemiş olup, 2010 yılından itibaren artış yönünde bir trend izleyerek %45,4 oranına ulaşmıştır. TR62 Adana, Mersin bölgesindeki istihdam oranı ise 2004-2007 yılları arasında Türkiye ortalamasının altında ancak yükseliş yönlü bir trend izlemiş olup, 2008 yılındaki düşüşün ardından tekrar yükseliş trendine girerek 2011 yılında %46,4 oranına ulaşmış ve Türkiye ortalamasının üzerine

çıkmıştır. 2012 yılında ise düşüşe geçerek %44,7 olarak Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

TR62 (Adana, Mersin) bölgesi için, sanayi ve hizmetler sektörlerinin düşüş yönünde eğilime geçtiği 2009,2010 ve 2011 yıllarında tarım sektöründeki yükseliş dikkat çekerken, sanayi ve hizmetler sektörlerinin yükseliş yönünde eğilim gösterdiği 2012 yılında ise tarım sektöründe düşüş gözlenmektedir. 2012 yılı için TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde tarım sektöründe istihdam edilenlerin oranı %26,3 iken Türkiye ortalaması %24,6, sanayi sektöründe TR62 bölgesinde oran %21,1 iken Türkiye ortalaması %26 ve hizmetler sektöründe TR62 bölgesinde oran %52,6 iken Türkiye ortalaması %49,4 olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılı verilerine göre TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde istihdam edilenlerin %66,8'i ücretli, maaşlı veya yevmiyeli, %22,4'ü işveren ve kendi hesabına çalışanlar ve %10,9'u ise ücretsiz aile işçilerinden oluşmaktadır.

İşgücü piyasasında, istihdam edilenlerin en önemli güvencesi Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıtlı olma durumudur. Sosyal güvenceye sahip olma, işgücü piyasasına dâhil olan her çalışan için geçerli olması gereken bir durum iken, bu durum hem eğitim düzeyine hem de cinsiyete göre farklılıklar gösterebilmektedir. TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde kayıt dışı çalışma oranı %47,5 ile Türkiye ortalaması olan %39,0'un oldukça üzerinde seyretmektedir.

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde yükseköğretim mezunu erkeklerin %79'u, kadınların ise %58,5'i istihdamda yer almaktadır. Bu oranlar erkek ve kadınlar için sırasıyla; lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesinde olanlarda %67,5 ve %25,5, lise altı eğitim seviyesinde olanlarda %64,5 ve %22,9, okuma yazma bilmeyenler arasında ise %30,7 ve %12,7 şeklindedir.

2012 yılı verilerine göre TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde işgücüne dâhil olmama nedenleri arasında ilk sırada %28,8 oranıyla ev işleriyle meşgul olmak gelmektedir. Bu sebepten işgücüne dâhil olmayanların tamamını kadınlar oluşturmaktadır. Bu nedeni sırasıyla %17 ile çalışamaz halde olmak, %15,6 ile öğrenci olmak, %15,5 ile ailevi ve kişisel nedenler olarak sınıflandırılabilecek diğer nedenler izlemektedir. İş aramayıp, çalışmaya hazır olmak ve emekli olmak da işgücüne dâhil olmama nedenleri arasında yer almaktadır.

2011 yılı için işgücüne katılma oranı %46,0 ile Türkiye ortalaması olan %47,5'in altında gerçekleşmiştir. Benzer şekilde Mersin İli için istihdam oranı %41,6 ile Türkiye ortalaması olan %43,7'nin altında kalmıştır. Buna karşılık işsizlik oranı ise Türkiye ortalaması olan %7,9'un üzerinde %9,4 olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuran sayısı 59.982 kişi olup, başvuranların 34.328'i erkek, 25.654'ü ise kadındır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde başvuranların %57,2'si erkek, %42,8'inin kadın olduğu görülmektedir.

2012 yılında Kuruma kayıtlı işsiz sayısı 60.745 iken 2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde kayıtlı işsiz sayısı 66.229'a ulaşmıştır. 2012 yılı için kayıtlı işsizlerin %53,7'si erkek, %46,3'ü ise kadındır.

Kuruma kayıtlı işsizlerin %35,1'inin bekleme süresi 1-3 arasında, %30,8'inin bekleme süresi 1-6 ay arasında, %21,6'sının bekleme süresi ise 6-12 ay arasındadır. 2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde kayıtlı işsizlerin %46'sının 1-3 yıl arası beklemekte olduğu, %25,7'sinin 6-12 ay arası beklemekte olduğu, %16,8'inin 1-6 ay arası beklemekte olduğu, %6,7'sinin 3 yıl ve daha fazla süreli beklemekte olduğu ve %4,8'inin ise 30 gün ve daha az süre ile beklemekte olduğu görülmektedir.

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne kayıtlı işsizlerin %21,8'i 25-29 yaş grubunda, %21,1'i 20-24 yaş grubunda ve %17,0'si ise 30-34 yaş grubunda yer almaktadır. 2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde ise kayıtlı işsizlerin 14.027 kişi ile %21,2'si 20-24 yaş grubunda, 13.724 kişi ile %20,7'si 25-29 yaş grubunda ve 11.084 kişi ile %16,7'si de 30-34 yaş grubunda yer almaktadır.

Kuruma kayıtlı işsizlerin eğitim durumunun cinsiyete göre analiz edilmesi durumunda, hem 2012 yılı verileri hem de 2013 yılı ilk 9 aylık verileri ışığında, kadın işsizlerin eğitim düzeyinin erkek işsizlerin eğitim düzeyine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde açık iş sayısı 25.189'a ulaşmıştır. Açık işlerin 21.855'i özel sektör işyerlerinden alınan açık işler olup, kamuda açık iş sayısı 3.334 olmuştur. Söz konusu dönem için Türkiye genelinde açık iş sayısı özel sektörde 1.055.215 ve kamuda 57.809 olmak üzere toplamda 1.113.024 olmuştur.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde en fazla açık iş bulunan ilk on meslek ise; beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, satış elemanı(tanıtım), el ve makine dikişçisi(genel), elektrikçi (genel), ön muhasebeci, garson(servis elemanı) ve sekreter şeklinde sıralanmıştır.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde işe yerleştirme rakamı toplamda 13.617'ye ulaşmıştır. İşe yerleştirilenlerin %37,1'i kadınlardan, %62,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Aynı dönemde Türkiye genelinde toplam 539.193 işe yerleştirme gerçekleştirilmiş olup, işe yerleştirilenlerin %29,8'i kadınlardan, %70,2'si erkeklerden oluşmaktadır.

Mersin İlinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 2.915 işyeri ile görüşülerek, bu işyerlerine araştırma kapsamında kullanılmak üzere hazırlanan işyeri bilgi formları uygulanmıştır. Ziyaret edilen işyerlerinden 803 tanesi 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri, 1.766 tanesi 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri ve 345 tanesi ise 50+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Oransal açıdan ifade edilecek olursa; araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin %60,6'sı 10-49 arası kişi çalıştıran işyerlerinden, %27,6'sı 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinden ve %11,8'i de 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında en fazla işyeri %26,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörü sırasıyla, %19,2 ile İnşaat sektörü, %15,3 ile İmalat sektörü ve %13,4 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde bulunan işyerlerinde toplam çalışan sayısı 85.322'dir. Toplam çalışanların 67.746 kişi ile %79,4'ü erkek, 17.576 kişi ile %20,6'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. En fazla çalışan sayısı 20.669 kişi ile İmalat sektöründedir. Bu sektörde çalışanlar toplam çalışanların %24,2'sini oluşturmaktadır. İmalat sektörünün ardından sırasıyla, 17.791 çalışan ve %20,9 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret,

12.119 çalışan ve %14,2 oranıyla İnşaat ve 11.183 çalışan ve %13,1 oranıyla Ulaştırma ve Depolama sektörü gelmektedir.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında referans dönemi (15 Mayıs-30 Haziran 2013) içerisinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, 3.618 adet açık iş olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında en fazla açık işin 1.035 adet ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bu rakam toplam açık işlerin %28,6'sına tekabül etmektedir. Bu sektörü sırasıyla 790 adet açık iş ve %21,8 oranıyla İmalat sektörü, 592 adet açık iş ve %16,4 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü,511 adet açık iş ve %14,1 oranıyla İnşaat sektörü, 178 adet açık iş ve %4,9 oranıyla Ulaştırma ve Depolama sektörü, 144 adet açık iş ve %4 oranıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü ile 102 adet açık iş ve %2,8 oranıyla Eğitim sektörü izlemektedir. Bu sektörlerden alınan açık işler toplam açık işlerin %92,6'sına tekabül etmektedir.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında elde edilen veriler ışığında; Mersin İli için Açık İş Oranı %4,1 olarak hesaplanmıştır. Türkiye geneli için bu oran %4,4 olup, Mersin İli açık iş oranı Türkiye geneli oranın %0,3 altında gerçekleşmiştir.

Mersin İlindeki açık işlerin %27'lik kısmı için talep edilen eğitim düzeyi sorusuna işverenler tarafından fark etmez cevabı verilmiş olup, herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Açık işlerin %21'lik kısmı için ise lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. Açık işlerin %18'lik kısmı için genel lise düzeyinde eğitim talep edilirken, %13'lük kısım için ise meslek lisesi düzeyinde eğitim talep edilmiştir. Açık işlerin %13'ü için talep edilen eğitim düzeyi lisans seviyesinde iken, %7'lik kısım için ise Meslek Yüksek Okulu düzeyinde eğitim yeterli görülmüştür.

Açık iş belirten işverenlerin en çok talep ettiği beceri ihtiyaçlarının; %80,0 ile ''mesleğe ilişkin yeterli bilgi'', %67,0 ile ''fiziki ve bedensel yeterlilik'', %62,0 ile ''takım çalışmasına uyma'', %49,5 ile ''iletişim ve ifade yeteneği'', %38,7 ile ''hesap yapabilme (analitik beceri)'', , %31,2 ile ''bilgisayar kullanımı'', %30,6 ile ''sorun çözme ve bağımsız karar verme'', %20,4 ile ''proje tabanlı çalışma'', %18,1 ile ''satış ve pazarlama'' ve %7,8 ile ''yabancı dil'' becerisi olduğu görülmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde toplam 4.102 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmıştır. Temininde güçlük çekilen kişi sayısına sektörel anlamda bakıldığında; en fazla temininde güçlük çekilme bildirimi İmalat sektöründe yapılmıştır. Bu sektörde 997 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmış olup, toplam içerisindeki payı %24,3'tür. İmalat sektörünü sırasıyla, 965 kişi ve %23,5 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, 536 kişi ve %13,1 oranıyla İnşaat sektörü ile 532 kişi ve %13,0 oranıyla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında ilk sıralarda, güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, el ve makine dikişçisi (genel), makineci (dikiş), ambalajcı (elle), satış danışmanı, tır-çekici şoförü, gaz altı kaynakçısı, beden işçisi (genel) ve güvenlik görevlisi (silahsız) meslekleri yer almaktadır.

Mersin İlinde işverenlerin %59,5'i eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması şeklinde belirtmişlerdir. Temininde güçlük çekilme nedenleri arasında %51,3 oranıyla gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması ikinci sırada gelmektedir. Bu nedeni sırasıyla, %46,4 ile bu meslekte eleman

bulunamaması, %17,8 ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve %15,2 ile önerilen ücretin az bulunması takip etmektedir.

Mersin İli için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçtan yola çıkıldığında, gerek 2013 yılı sonu itibariyle gerekse Haziran 2014 sonu itibariyle işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu söylenebilir. İşverenler 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle 3.990 kişilik bir istihdam artışı beklemektedirler. Bir başka ifadeyle, referans dönem itibariyle istihdamın %4,7 artacağı tahmin edilmiştir. İşverenler 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle de 4.618 kişilik bir istihdam artışı beklemektedirler. Yine oransal açıdan ifade edildiğinde referans dönem itibariyle %5,4'lük bir istihdam artış tahmini ortaya çıkmaktadır.

31 Aralık 2013 itibariyle en fazla istihdam artışı İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Söz konusu tarih itibariyle bu sektörde 1.154 kişilik bir istihdam artışı öngörülmektedir. Bu sektörü sırasıyla 972 kişilik artış beklentisi ile Toptan ve Perakende Ticaret ve 760 kişilik artış beklentisi ile İnşaat sektörleri takip etmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen sektör ise İmalat sektörüdür. Bu sektörde söz konusu tarih itibariyle istihdam artış beklentisi 1.045 kişidir. Bu sektörü sırasıyla 1.022 kişilik artış beklentisi ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve 799 kişilik artış beklentisi ile İnşaat sektörü takip etmektedir.

31 Aralık 2013 itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek sektörler; %24,8 ile Gayrimenkul Faaliyetleri, %20,8 ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor ile %17,5 oranı ile İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetleridir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerde ise %5,5 oranında bir düşüş beklenmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek sektörler; %15,5 oranıyla İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetleri, %10,8 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile %9,9 oranıyla Gayrimenkul Faaliyetleridir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerde 31 Aralık 2013 itibariyle düşüş beklentisi bulunurken, 30 Haziran 2014 itibariyle beklentinin pozitif yöne döndüğü görülmektedir. İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetlerinde ise her iki dönem için geçerli olmak üzere yüksek oranlı istihdam artış beklentisi dikkat çekmektedir.

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde, son yıllarda, iletişim, teknoloji ve ekonomi alanlarında yapısal anlamda yaşanan gelişim ve dönüşümler, tüm ülkeler açısından önem arz eden, sürdürülebilir kalkınma ve işsizlik sorununa yaklaşımları da değiştirmiştir. İstikrarlı bir büyüme eğiliminin, yeni iş alanları ve istihdam yaratma açısından önemi hala kabul görmekle birlikte, günümüzde işsizlik sorunu sadece ekonomik göstergelerin bir yansıması olarak değil, toplumsal bir sorun olarak algılanmaktadır. Günümüz toplumlarında ekonomik alanda yaşanan veya yaşanması olası olumsuz gelişmeler, sosyal sistemi de sosyolojik ve psikolojik boyutlarıyla birlikte olumsuz yönde etkilemektedir.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. İşgücü piyasasının işgücü talebi de ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dinamik bir şekilde değişim gösterdiğinden, sürekli izlenmeli ve işgücü piyasası analizleri periyodik olarak yapılmalıdır.

Söz konusu gelişmeler neticesinde işgücü piyasaları, çok daha esnek, değişken ve hareketli bir yapıya dönüşmüş olup, işgücü piyasasında yer alan tarafların da bu yapıya uygun olarak kendilerini yenilemeleri ve niteliklerini geliştirmeleri zorunluluk haline gelmiştir. Bu durumda işgücü piyasasının zayıf kısmı sadece işsizlikle sınırlı kalmayıp, eğitim ve mesleki beceri anlamında yeterli, üretken ve kaliteli düzeyde istihdam yaratamama sorunu da konunun bir başka boyutunu oluşturmaktadır.

Bir yandan değişen piyasa koşullarına, yeni teknolojik altyapılara ve üretim modellerine uyum yeteneği geliştirebilen, mevcut ve potansiyel işgücünün istihdam edilebilme ve istihdamda kalma imkânı artarken, diğer yandan işgücü piyasasının sürekli öğrenme modeline dayalı, yüksek vasıflı işgücü profili beklentisini karşılayamayan işgücünün, istihdama dâhil olma ve istihdamda kalma imkânı büyük oranda azalmaktadır.

Ekonomik yapının küreselleşmesine ek olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinde gerçekleşen hızlı değişimler, işgücü piyasasını akışına bırakmayı artık mümkün kılmadığı gibi yeni yaklaşımları da beraberinde getirmiştir. Mevcut koşullar altında artık işgücü piyasasına yön verebilmek, verimliliğini arttırabilmek ve etkinliğini sağlayabilmek için tutarlı ve hedeflere dayalı bir istihdam stratejisi belirlemek ve sürekli geliştirmek gerekmektedir.

İşsizlik sorununun çözümü ve istihdamın genişletilmesine yönelik olarak alınacak tedbirleri içeren bir istihdam stratejisi geliştirmek için öncelikle sorunların ve ihtiyaçların doğru şekilde tespit edilmesine ve sağlıklı ve güncel bir veri tabanı oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Bu sayede gerçekleştirilecek analizler neticesinde gerek işgücü arzı gerekse talebi açısından mevcut durumun tespiti ve geleceğe yönelik çözüm önerilerini de içeren öngörüler geliştirilebilecektir. Bu çerçevede oluşturulacak istihdam politikaları, ekonomik ve sosyal politikaların eğitim politikaları ile entegrasyonunun sağlanması, işgücü piyasasında istihdam artışını sınırlayan faktörlerin belirlenerek ortadan kaldırılması ve işsizliğin azaltılmasının yanında mevcut ve potansiyel insan kaynaklarının değişen koşullara uyum sağlayarak kalifikasyonunun artması sonucunu beraberinde getirecektir.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenen becerileri tespit etmek, temininde güçlük çekilen meslekleri belirlemek, gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimlerini belirlemek amacıyla İŞKUR tarafından işyerlerine 15 Mayıs-30 Haziran2013 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Bilgi Formu uygulanmıştır.

Bu çerçevede TÜİK işyeri kayıt sisteminden Mersin İli için belirlenen 10+ istihdamlı işyerlerine tamsayım yöntemi ile ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Analiz kapsamında meslek sınıflandırması için ISCO 08 ile uyumlu Türk Meslekler Sözlüğü (TMS), ekonomik faaliyet kolları sınıflandırmasında ise Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev2.0) esas alınmıştır.

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Raporu üç temel bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mersin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Sonuç bölümünde, Mersin işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü piyasası, ekonomik ve demografik faktörlerden çok yakından etkilenir. Örneğin ekonomik gelişmeler, yatırımlar, nüfus ve nüfus artış hızı, göç ve eğitim istihdamı ve dolayısıyla işsizliği doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci bölümde işgücü piyasasının arka planını oluşturması açısından, Mersin ilinin genel ekonomik durumu, demografik yapısı ve nüfusunun eğitim durumu ele alınacaktır.

Mersin İli TR62 (Adana-Mersin İllerini içeren bölge) bölgesinde yer almaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından benzer özellikler taşımaktadır. Kalkınma Bakanlığı, en son 2003 yılında yayımlanan ''İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'nı (SEGE) 2011 yılında güncel verilere göre yeniden düzenlemiştir. SEGE-2003'e göre 17. sırada bulunan Mersin İli SEGE-2011'e göre 7 sıra gerileyerek 24. sıraya inmiştir.

EKONOMİK VERİLER

Tablo 1:Sektörlere Göre Bölgesel Paylar (Gayri Safi Katma Değer) %

TR62 (ADANA, MERSİN)					
SEKTÖRLER	2004	2005	2006	2007	2008
TARIM	6,6	7,2	7,1	7,8	7,3
SANAYİ	3,3	3,4	3,3	3,4	3,5
HİZMETLER	4	3,9	3,9	3,9	3,8

Kaynak: TÜİK

Mersin ili, arazi yapısı tarımsal çeşitlilik sunan, özellikle meyve üretiminde ülke ekonomisine önemli katkısı olan illerden biridir. Elverişli toprak yapısı, bitkisel üretimde sulu tarımın yaygınlığı, ılıman iklimi ve gelişmiş alt yapısı ile yüksek katma değerli ürünler yetiştirilmektedir. Türkiye narenciye üretiminin %24'ünü, sebze üretiminin %6,1'ini, meyve üretiminin %9,8'ini, tarla ürünlerinin %1,3'ünü, süs bitkisi üretiminin %1,2'sini, toplamda ise Türkiye tarım ürünlerinin %4,1'ini Mersin sağlamaktadır.

İlimiz, Türkiye limon üretiminin %57'sini, portakal üretiminin %16'sını, muz üretiminin %72,9'unu, çilek üretiminin %35,4'ünü, zeytin üretiminin %6,7'sini, keçiboynuzu üretiminin %54'ünü, marul üretiminin %36,3'ünü, baklagil sebzeleri üretiminin %29,6'sını, biber üretiminin %29,3'ünü, pırasa üretiminin %21,9'unu ve domates üretiminin %7'sini karşılamaktadır. Bununla birlikte ülkemiz greyfurt ihracatının %40,6'sı, portakal ihracatının %40,3'ü, limon ihracatının %36,2'si, mandarin ihracatının %27,5'i toplamda narenciye ihracatının %35'i, elma ihracatının %19,5'i, kayısı ihracatının %20,3'ü, biber ihracatının %10,3'ü ve çilek ihracatının %18,2'si Mersin firmaları tarafından gerçekleştirilmektedir. (MTSO Ekonomik Rapor; 2012)

Tablo 2:Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki payları (%)

TR62 (ADANA, MERSİN)					
SEKTÖRLER	2004	2005	2006	2007	2008
TARIM	17,4	18,6	16,4	16,3	15,4
SANAYİ	23	23	23,2	23,4	23,6
HİZMETLER	59,6	58,4	60,4	60,3	61
TÜRKİYE					
SEKTÖRLER	2004	2005	2006	2007	2008
TARIM	10,7	10,6	9,4	8,5	8,5
SANAYİ	28	28	28,2	27,8	27,2
HİZMETLER	61,3	61,3	62,4	63,7	64,3

Kaynak: TÜİK

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde, sektörlerin Gayri Safi Katma Değer içindeki paylarının 2004-2008 yılları arasındaki gelişimine bakıldığında; sanayi sektöründe hemen hemen dengeli bir seyirle %0,6 oranında küçük bir artış olurken, tarım sektöründe %2 oranında bir azalışa karşılık hizmetler sektöründe %1,4 oranında bir artış göze çarpmaktadır. Söz konusu dönemler için TR62 bölgesinde, sanayi sektöründe yaşanan kısıtlı bir gelişime karşılık, tarım sektöründen hizmetler sektörüne doğru bir geçiş görülmektedir. 2004-2008 yılları arasında, GSKD açısından yapılan değerlendirmeler için, tarım sektöründen hizmetler sektörüne geçiş yönünde izlenen bu seyir Türkiye genelinde yaşanan seyre paralellik arz etmektedir. Türkiye geneli için sanayi sektöründe ise söz konusu dönemlerde TR62 bölgesinden farklı olarak küçük çaplı bir düşüş söz konusudur.[1]

[1] Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer (GSKD) içindeki payları konusunda TÜİK tarafından 2008 yılından sonra veri üretilmemesi sebebiyle tablo ve yorumlamalar 2008 yılına kadar olan dönemi kapsamaktadır.

Grafik 1:Sektörlerin GSKD İçindeki Payları, 2008

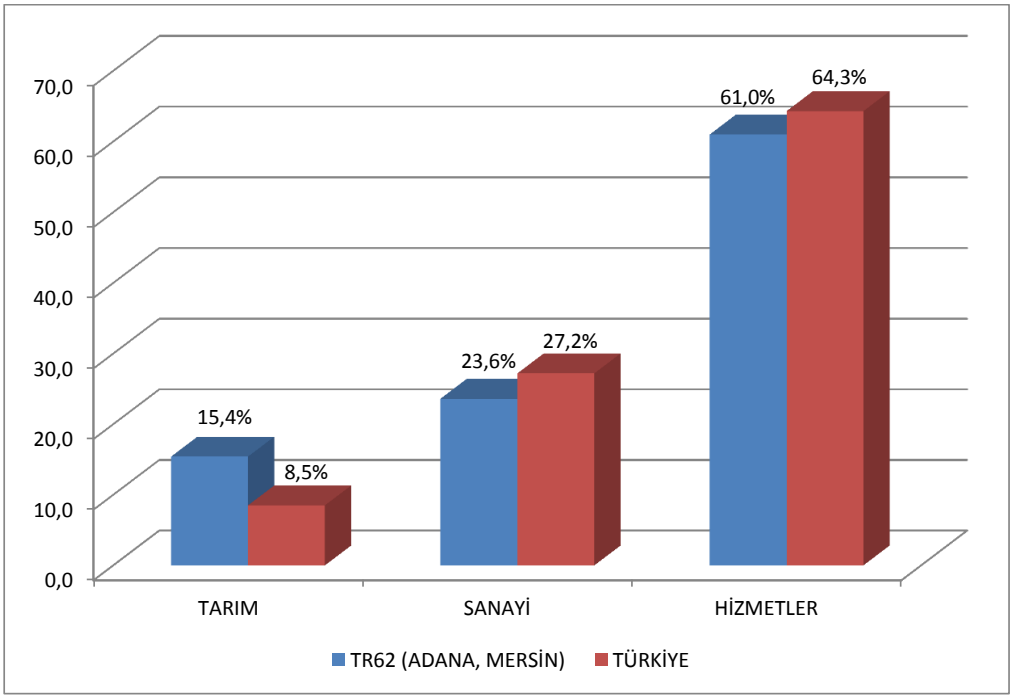

Kaynak: TÜİK

Sektörlerin GSKD içindeki payları açısından TÜİK' ten elde edilen ve 2008 yılına ait son verilere göre; TR62 bölgesinde tarım sektörünün GSKD içindeki payı %15,4 ile Türkiye ortalaması olan %8,5'in oldukça üzerindedir. Buna karşılık sanayi sektöründeki %23,6 ve hizmetler sektöründe gerçekleşen %61,0'lik paylar ise Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

Tablo 3:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (GSKD 2004-2008)

TR62 (ADANA, MERSİN)					
	2004	2005	2006	2007	2008
TL	5.821	6.691	7.674	8.569	9.431
$	4.065	4.965	5.327	6.593	7.363
TÜRKİYE					
	2004	2005	2006	2007	2008
TL	7.307	8.338	9.632	10.744	12.020
$	5.103	6.187	6.686	8.267	9.384

Kaynak: TÜİK

Mersin İlinin de içinde bulunduğu TR62 bölgesi ve Türkiye geneli için kişi başına Gayri Safi Katma Değerin 2004-2008 yılları arasındaki gelişimi incelendiğinde; gerek TL bazında gerekse USD bazında sürekli artış yönünde bir seyir göze çarpmaktadır. 2005 yılında TR62 bölgesinde kişi başına GSKD'nin bir önceki yıla göre artış oranı TL bazında %14,9 USD bazında %22,1, 2006 yılında bir önceki yıla göre TL bazında %14,7 USD bazında %7,3, 2007 yılında bir önceki yıla göre TL bazında %11,7 USD bazında %23,8 ve 2008 yılında bir önceki yıla göre TL bazında %10,1 USD bazında ise %11,7 şeklinde gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemler için Türkiye geneli oranlar ise; 2005 yılı için TL ve USD bazında sırasıyla %14,1 ve %21,2, 2006 yılı için %15,5 ve %8,1, 2007 yılı için %11,5 ve %23,6 ve 2008 yılı için TL bazında %11,9 ve USD bazında %13,5 şeklinde gerçekleşmiştir. Mevcut veriler TR62 bölgesi ve Türkiye geneli için zaman serisi içinde paralellik göstermekle birlikte 2008 yılında TR62 bölgesi rakamlarının Türkiye geneli rakamlara kıyasla 1,8 puan gerisinde kaldığı gözlenmektedir.

Tablo 4: Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (2012) **1.000 TL**

SEKTÖR	MERSİN	TÜRKİYE
Tarım	41.551	5.852.392
Enerji	30.256	3.732.935
Ulaştırma-haberleşme	11.790	13.877.595
Turizm	18.750	294.439
Eğitim	187.438	6.491.136
Sağlık	38.100	2.161.600
Madencilik	84	1.208.400
İmalat	10	538.050
Konut	0	479.845
Diğer kamu yatırımları	132.121	9.797.895
Toplam	460.100	4.443.487

Kaynak: T.C. Kalkınma Bakanlığı

Kalkınma Bakanlığı verilerine göre 2012 yılında Mersin İlinin aldığı kamu yatırımı toplamı 460.100.000 TL 'dır. Bu yatırım tutarı Türkiye geneli toplam kamu yatırım tutarı olan 4.443.487.000 TL' nın %10,4'lük kısmına tekabül etmektedir. Mersin İli bu oranla 2012 yılı Kamu Yatırımlarından alınan paylara göre yapılan sıralamada 9. sırada yer almaktadır.

Grafik 2:Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı, Mersin 2012

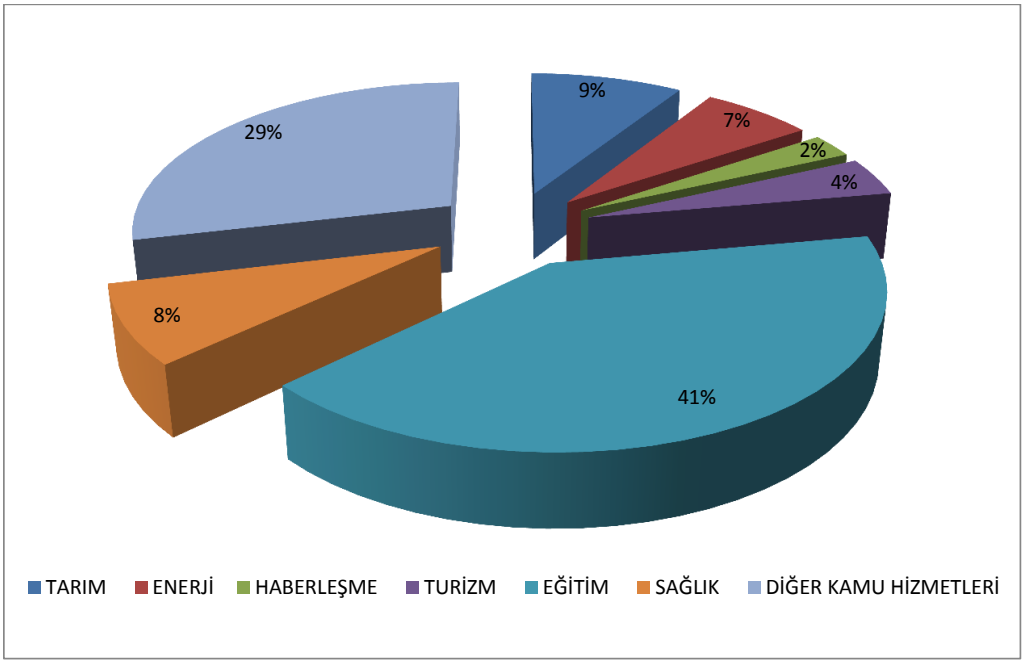

Kaynak: T.C. Kalkınma Bakanlığı

Mersin İli için kamu yatırımlarının 2012 yılındaki sektörel dağılımına bakıldığında; en büyük payı %41 ile eğitim sektörünün aldığı görülmektedir. Eğitim sektörünün ardından %29 pay ile diğer kamu hizmetleri başlığı altında sınıflandırılmış olan farklı sektörlerdeki yatırımlar gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla %9 ile tarım, %8 ile sağlık ve %7 ile de enerji alanındaki yatırımlar takip etmektedir. Buna karşılık turizm, ulaştırma-haberleşme, madencilik, imalat ve konut gibi sektörlerin kamu yatırımlarından daha az oranda pay aldıkları görülmektedir.

Tablo 5:Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri, Mersin 2012

Sektörler	Sabit Yatırımların Toplamı (Milyon TL)		İstihdam (Kişi)	
	Yerli Sermaye	Yabancı Sermaye	Yerli Sermaye	Yabancı Sermaye
ENERJİ	78	13	33	15
HİZMETLER	142	20	838	120
İMALAT	779	33	1.035	13
MADENCİLİK	32	1	122	20
TARIM	13	0	86	0

Kaynak: T.C.Ekonomi Bakanlığı

Yatırım teşvikleri altyapı, işgücü ve coğrafi avantaj gibi pek çok faktöre bağlıdır. Teşvikler, tüm illerde aynı etkiyi yaratmasa da; illerin ekonomik gelişimlerini değerlendirmek için yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar ile kendi kaynaklarını birlikte değerlendirmek gerekmektedir. 95 adet yatırım teşvik belgesine bağlı olarak 2012 yılında, Mersin'de öngörülen sabit yatırım tutarı toplam 1,1 milyar TL olup, bu yatırımlar karşılığında toplam 2.282 kişilik istihdam artışı öngörülmektedir. Yerli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 1,04 milyar TL iken, yabancı sermayeli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 67 milyon TL'dir. Bu yatırımlara bağlı olarak gerçekleşmesi öngörülen istihdam artışının 2.144 kişilik kısmı yerli sermayeye sahip firmalarda, 168 kişilik kısmı ise yabancı sermayeli firmalardadır.

Söz konusu dönemde yatırım teşvik belgelerinde öngörülen 1,1 milyar TL'lık sabit yatırımın; %73,1'i imalat sektöründe, %14,6'sı hizmetler sektöründe, %8,2'si enerji sektöründe, %2,9'u madencilik sektöründe ve %1,2 si tarım sektöründedir. Aynı dönem için öngörülen 2.282 kişilik istihdam artışının; %45,9'u imalat, %42'si hizmetler, %6,2'si madencilik, %3,7'si tarım ve %2,1'i enerji sektöründedir. Mevcut veriler ışığında, gerek öngörülen yatırım gerekse istihdam konusunda imalat ve hizmetler sektörlerinde önemli artışlar göze çarpmaktadır.

Mersin İlinde 2012 yılı için yatırım teşviklerinin sektörel dağılımı incelendiğinde; en fazla sabit yatırımın 812 milyon TL ile imalat sektöründe olduğu görülmektedir. İmalat sektöründeki yatırımların sermaye dağılımında yerli sermaye %95,9 oranında bir ağırlığa sahiptir. Bu sektörde gerçekleştirilecek yatırımlar sonucu 1.048 kişilik bir istihdam artışı öngörülmekte olup bu istihdam artışı da sektörel bazda en fazla istihdam artışına denk gelmektedir.

Tablo 6:Bir Kişilik İstihdamın Yatırım Maliyeti, 2012 (TL)

Sektörler	1 Kişilik İstihdamın Yatırım Maliyeti	
	Mersin	Türkiye
Enerji	1.885.416,67	3.611.412,27
Hizmetler	168.365,15	267.724,31
İmalat	775.514,34	355.479,04
Madencilik	233.239,44	272.862,09
Tarım	152.459,88	259.770,11
Ortalama	486.750,39	392.744,08

Kaynak: T.C. Ekonomi Bakanlığı

Mersin İli için 2012 yılına ait yatırım tutarlarının ve gerçekleştirilmesi öngörülen istihdam rakamlarının birlikte değerlendirilmesi neticesinde, 1 kişilik istihdamın yatırım maliyetinin sektörlere göre büyük farklılıklar gösterdiği görülmektedir. En fazla sabit yatırım ve bunun karşılığında en fazla istihdam artışı öngörülen imalat sektöründe 1 kişilik istihdamın yatırım maliyeti 775.514,34 TL' dır. İmalat sektörü için Türkiye genelinde 1 kişilik istihdamın yatırım maliyeti 355.479,04 TL' dır. Söz konusu rakam, hem Mersin İlinde 1 kişilik istihdamın ortalama yatırım maliyeti olan 486.750,39 TL' nın hem de Türkiye genelinde 1 kişilik istihdamın ortalama yatırım maliyeti olan 392.744,08 TL' nın oldukça üzerindedir. Mersin İli için sabit yatırım açısından 2. sırada yer alan hizmetler sektöründe 1 kişilik istihdamın yatırım maliyeti ise 168.365,15 TL' dır.

Mersin İli için istihdam açısından bakıldığında en yüksek maliyetin Enerji sektöründe olduğu görülmektedir. Türkiye geneli için de en yüksek maliyet enerji sektöründe olup sıralama açısından paralellik gösteren bu durum, tutar açısından bakıldığında farklılık arz etmektedir. Mersin İli için enerji sektöründe 1 kişilik istihdamın yatırım maliyeti 1.885.416,67 TL iken Türkiye geneli için bu rakam 3.611.412,27 TL gibi oldukça yüksek bir rakama tekabül etmektedir.

Tarım harici sektörler için sektörler arasındaki istihdam yaratma farklılıkları açısından bir değerlendirme yapıldığında; gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin İli özelinde aynı düzeyde bir yatırımın diğer sektörlere kıyasla hizmetler sektöründe daha fazla istihdam ve iş alanı yarattığı görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında, hizmetler sektörünün hem kalifikasyonu yüksek hem de düşük kalifiye işgücü için daha kolay istihdam yaratma fırsatı sağlamasının etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 7:Kurulan Kapanan İşyeri İstatistikleri, Mersin

YIL	MERSİN İLİ KURULAN KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
2011	966	17	730	400	40	173	37	428
2012	637	15	901	352	24	238	35	285

Kaynak: TOBB

İlin genel ekonomik faaliyetlerinin yönü hakkında yapılacak değerlendirmelerde, ilde kurulan ve kapanan işyerlerine ait istatistikler önemli bir veri olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden (TOBB) elde edilen verilere göre, Mersin İli için 2011 yılı ile 2012 yılı karşılaştırıldığında;

- Kurulan şirket sayısı bir önceki yıla göre % 34,1 oranında azalmıştır.
- Kurulan Kooperatif sayısı ise 2011 döneminde 17 iken 2012 döneminde 15 olarak gerçekleşmiştir.
- Kurulan gerçek kişi ticaret işletmeleri bir önceki yıla göre %23,4 artmıştır.
- Tasfiye edilen şirket sayısında bir önceki yıla göre %12 oranında bir azalış görülmektedir.
- Kapanan şirket sayısı bir önceki yıla göre %37,5 oranında artmıştır.
- Kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı bir önceki yıla göre %33,4 azalmıştır.

İncelenen verilerde kurulan şirket sayısının bir önceki yıla göre ciddi bir azalış göstermesine ek olarak kapanan şirket sayısında da ciddi bir artış olması dikkat çekici bir husus olarak göze çarpmaktadır. Buna karşılık olarak gerçek kişi ticari işletmelerinde yeni kurulan işletme sayısında ciddi bir artış ve kapanan gerçek kişi ticari işletmelerinde ise ciddi oranda bir azalış göze çarpmaktadır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası ile demografik yapı arasında ciddi bir ilişki vardır. İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir.

Tablo 8:Yerleşim Yerine Göre Nüfus, Mersin

MERSİN	İl/ilçe merkezleri			Belde/köyler			Toplam		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2009	1.270.621	637.385	633.236	370.267	186.068	184.199	1.640.888	823.453	817.435
2010	1.281.048	634.960	646.088	366.851	184.555	182.296	1.647.899	819.515	828.384
2011	1.303.018	647.012	656.006	364.921	184.232	180.689	1.667.939	831.244	836.695
2012	1.327.870	659.283	668.587	354.978	178.819	176.159	1.682.848	838.102	844.746

Kaynak: TÜİK

2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine Mersin İli, nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde toplam nüfusu ile Türkiye'nin 10. büyük ilidir. Bu nüfusuyla Mersin İli Türkiye toplam nüfusu olan 75.627.384'ün %2,2'sini oluşturmaktadır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre 2012 yılı için Mersin İli toplam nüfusu 1.682.848 olup, nüfusun 838.102 kişi ile %49,8'lik kısmı erkek, 844.746 kişi ile %50,2'lik kısmı ise kadınlardan oluşmaktadır. Mersin İli genelinde, 2009-2012 yılları arasını kapsayan döneme erkek ve kadın nüfus açısından bakıldığında, yıllar itibariyle, birbirine yakın bir seyir izlemekle beraber, 2009 yılı sonrasında tüm dönemlerde, kadın nüfusunun erkek nüfusuna göre küçük bir farkla da olsa fazla olduğu görülmektedir.

İlin demografik yapısına göre 2012 yılı için nüfusun 1.327.870 kişi ile %78,9'luk kısmı il-ilçe merkezlerinde yerleşikken, 354.978 kişi ile %21,1'lik kısmı ise belde ve köylerde yerleşmiş durumdadır. Yıllar itibariyle bakıldığında 2009-2012 dönemi için il-ilçe merkezlerinde yaşayan nüfus artarken, belde ve köylerde yaşayan nüfus azalmaktadır. Bu veriler ışığında Mersin İlinde nüfusun kırsal alanlardan kente doğru bir yönelim sergilediği söylenebilir.

Tablo 9:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, Mersin 2012

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0-14	419.670	215.456	204.214
15-19	144.390	74.100	70.290
20-24	123.182	59.397	63.785
25-29	130.849	65.605	65.244
30-34	138.595	68.573	70.022
35-39	129.717	64.208	65.509
40-44	119.893	59.577	60.316
45-49	114.764	57.204	57.560
50-54	95.987	47.716	48.271
55-59	82.866	41.607	41.259
60-64	60.909	29.833	31.076
65+	122.026	54.826	67.200
Toplam	1.682.848	838.102	844.746

Kaynak: TÜİK

2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçlarına göre Mersin İlinde çalışma yaşı (15-64) nüfus 1.13-41.152 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %67,8'dir.Bu oran, %67,6 olan Türkiye ortalamasının çok küçük bir farkla üzerindedir. Çalışma çağındaki (15-64 yaş) nüfusun Mersin nüfusu içindeki cinsiyet dağılımı %49,8 erkek ve %50,2 kadın nüfus şeklinde olup ilin genel nüfus yapısı ile tamamen örtüşmektedir. Mersin İlinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların, ilin toplam nüfusuna oranı %24,9 olup, bu oran Türkiye ortalaması olan %24,9 ile bire bir aynı değerdir. Mersin İlinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %7,3 ile %7,5'lik Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

Grafik 3:Nüfusun Geniş Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin

Kaynak: TÜİK

2009-2012 yıllarını kapsayan dönem için nüfusun geniş yaş gruplarına göre dağılımına bakıldığında; yıllar itibariyle çalışma çağında yer alan 15-64 arası yaş grubunun hemen hemen aynı seviyede bir seyir izlediği görülmektedir. Buna karşılık aynı dönemler için 65+ üzeri nüfusta yıllar itibariyle kademeler şeklinde bir artış olurken, 0-14 yaş grubunda ise benzer şekilde bir azalış gözlenmektedir.

Grafik 4:Yaş Bağımlılık Oranı, Mersin 2012

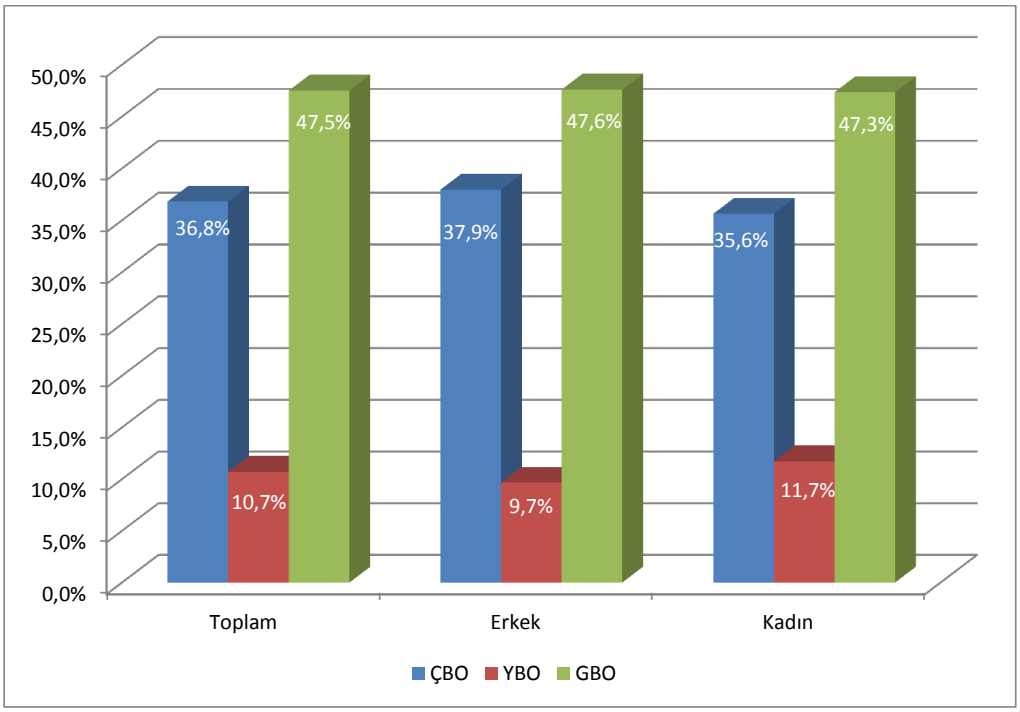

Kaynak: TÜİK

Herhangi bir ülke, bölge veya il için sadece 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfus üretime katkıda bulunurken, 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfus da dâhil olmak üzere nüfusun tamamı tüketici konumundadır. Bu sebeple ortaya çıkan üretim-tüketim dengesizliğinin ortadan kaldırılabilmesi için üretime katılan 15-64 yaş arası çalışabilir çağdaki nüfusun, nüfusun tamamına yetecek miktarda üretim gerçekleştirmesi gerekmektedir. Yaş bağımlılık oranları bu anlamda değerlendirildiğinde ülkelerin gelişmişlik düzeyleri hakkında da fikir vermektedir. Bu yüzden yaş bağımlılık oranlarının yüksek çıkması gerek ülkeler açısından gerekse iller açısından arzu edilen bir durum değildir. Mersin İli için 2012 yılı verilerine göre bağımlılık oranları değerlendirildiğinde; çocuk bağımlılık oranının %36,8, yaşlı bağımlılık oranının %10,7 olmak üzere genel bağımlılık oranının %47,5 olarak gerçekleştiği görülmektedir. [2]

[2] **Çocuk Bağımlılık Oranı**: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk sayısıdır. 0-14 yaş grubundaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir. **ÇBO = (Nüfus 0-14 / Nüfus15-64) * 100**
Yaşlı Bağımlılık Oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen yaşlı sayısıdır. 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranını olarak ifadesidir. **YBO = (Nüfus 65+ / Nüfus 15-64) * 100**
Genel Bağımlılık Oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk yaşlı sayısıdır. Bu oran çocuk ve yaşlı bağımlılık oranlarının toplamına eşittir. 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaşlardaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir. **GBO = [(Nüfus 0-14 + Nüfus 65+)/ Nüfus 15-64] * 100**

Tablo 10:Eğitim Düzeyine Göre Nüfus (15+ yaş), Mersin 2012

Bitirilen eğitim düzeyi	Mersin		
	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	42.105	7.442	34.663
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	102.944	31.133	71.811
İlkokul mezunu	365.952	162.443	203.509
İlköğretim mezunu	255.658	143.284	112.374
Ortaokul veya dengi okul mezunu	64.024	37.729	26.295
Lise veya dengi okul mezunu	266.398	146.446	119.952
Yüksekokul veya fakülte mezunu	129.277	74.373	54.904
Yüksek lisans mezunu	5.722	3.407	2.315
Doktora mezunu	1.677	981	696
Bilinmeyen	26.529	14.202	12.327
Toplam	1.260.286	621.440	638.846

Kaynak: TÜİK

Bitirilen eğitim düzeyinin yüksekliği, toplumlar açısından hem gelişmişlik düzeyine hem de çalışabilir çağdaki nüfusun kalifiye olup olmamasına etkide bulunmaktadır. Buna bağlı olarak istihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında da önemli bir ilişki bulunmaktadır. Mersin İli (15+ yaş) nüfusun eğitim düzeyi tablosuna bakıldığında; 15+ nüfus içerisinde ilkokul mezunlarının %29,0, ilköğretim okulu mezunlarının %20,3, ortaokul veya dengi okul mezunlarının %5,1, lise veya dengi okul mezunlarının %21,1, yüksekokul veya fakülte mezunu-yüksek lisans mezunu ve doktora mezunlarının %10,9 oranında paya sahip oldukları görülmektedir. Mersin İli (15+ yaş) nüfusun eğitim düzeyi tablosunda; okuma yazma bilmeyenler ile okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmediğinden dolayı herhangi bir eğitim düzeyine sahip olmayanların oranı %11,5 gibi oldukça yüksek bir seviyededir. Tabloda dikkat çeken bir diğer husus ise işgücü piyasasına dâhil olma açısından avantajlı sayılabilen, lise ve dengi okul mezunu ile yüksek okul veya fakülte mezunlarının niceliksel olarak, ilkokul, ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayısına göre bir hayli düşük seviyede olmasıdır.

Grafik 5:Çalışma Yaşı (15+) Nüfusunun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012

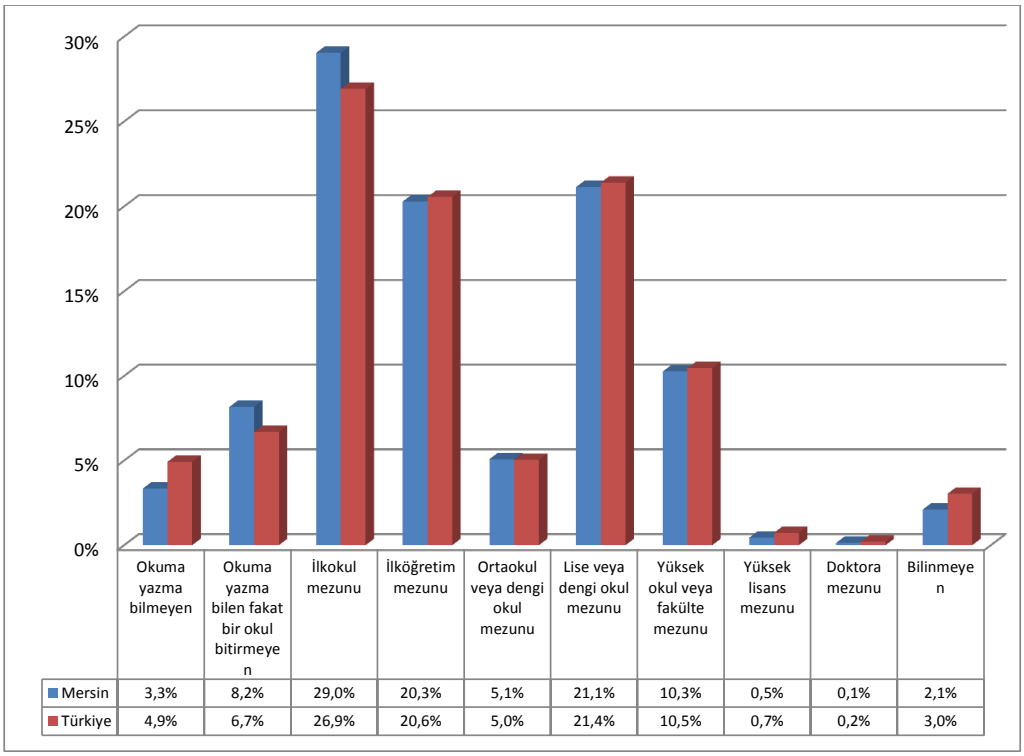

	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi okul mezunu	Lise veya dengi okul mezunu	Yüksek okul veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen
Mersin	3,3%	8,2%	29,0%	20,3%	5,1%	21,1%	10,3%	0,5%	0,1%	2,1%
Türkiye	4,9%	6,7%	26,9%	20,6%	5,0%	21,4%	10,5%	0,7%	0,2%	3,0%

Kaynak: TÜİK

Mersin İli 15+ nüfusun bitirilen eğitim düzeyleri ile Türkiye geneli 15+ nüfusun bitirilen eğitim düzeyleri birbirine paralel bir seviyededir. Türkiye geneli için lise veya dengi okul altında bir eğitim düzeyine sahip 15+ nüfusun oranı %64,1 iken aynı oran Mersin İli için %65,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu verilere göre gerek istihdam edilenler gerekse henüz istihdam edilmemiş olmasına rağmen çalışma yaşındaki nüfusa dâhil olanların oldukça yüksek bir kısmının hem Türkiye geneli için hem de Mersin İli için düşük bir eğitim seviyesine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 11:Yıllara Göre Nüfus ve Göç Verileri, Mersin

Yıllar	ADNKS Nüfus	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (‰)
2009	1.640.888	48.377	49.209	-832	-0,51
2010	1.647.899	50.430	51.739	-1.309	-0,79
2011	1.667.939	51.328	54.630	-3.302	-1,98
2012	1.682.848	46.721	53.523	-6.802	-4,03

Kaynak: TÜİK

TÜİK'ten elde edilen verilere göre 2009-2012 yıllarını kapsayan dönemler için, Mersin İlinin tüm yıllar itibariyle verdiği göçün aldığı göçe göre daha fazla olduğu görülmektedir. Söz konusu dönemler için gerçekleşen net göç hızı özellikle 2011 ve 2012 yıllarında artış eğilimine girerek, sırasıyla ‰-1,98 ve ‰-4,03 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında net göç hızındaki negatif yönlü artışta özellikle bir önceki yıla göre verilen göç rakamındaki artış etkiliyken, 2012 yılında net göç hızındaki negatif yönlü artışta ise bir önceki yıla göre alınan göç sayısındaki ciddi orandaki azalış etkili olmuştur.

Tablo 12:Mersin İli Göç Verileri, 2012

En Fazla Göç Aldığı İller	En Fazla Göç Verdiği İller
Adana	İstanbul
İstanbul	Adana
Şanlıurfa	Ankara
Hatay	Antalya
Diyarbakır	Hatay
Ankara	Konya
Van	Şanlıurfa
Gaziantep	İzmir
Antalya	Van
Mardin	Gaziantep

Kaynak: TÜİK

Mersin İlinin en fazla göç aldığı iller arasında 1.sırada Adana, 2.sırada İstanbul, 3.sırada Şanlıurfa, 4.sırada Hatay ve 5.sırada Diyarbakır yer almaktadır. Listenin ilk beş sırasında yer alan illerden Adana ve Hatay Mersin İli ile aynı bölgede olup, mesafe açısından Mersin'e yakın illerdir. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan iller olup, Mersin İlinin en fazla göç aldığı iller listesinde ilk on sırada 5 adet Güneydoğu Anadolu Bölgesinden ve 1 adet de Doğu Anadolu Bölgesinden il yer almaktadır.

Mersin İlinin en fazla göç verdiği iller sıralaması ise İstanbul, Adana, Ankara, Antalya ve Hatay şeklindedir. En fazla göç alınan ve en fazla göç verilen ilk 5 il arasında 3 ilin ortak olduğu dikkat çekmektedir.

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Tablo 13:Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı (%), Mersin

Okullaşma Oranı	İlkokul			Ortaokul			Genel Ortaöğretim			Mesleki ve Teknik Ortaöğretim		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Brüt	107,2	107,1	107,4	106,6	105,2	108,1	52,5	49,7	55,5	41,6	45,4	37,5
Net	98,7	98,5	98,9	93,8	93,8	93,7	38,8	35,7	42	33,2	36,5	29,7

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

Mersin İlinde eğitim seviyesine göre okullaşma oranlarına bakıldığında; ilkokul için net okullaşma oranının %98,7, Ortaokul için %93,8, genel ortaöğretim için %38,8 ve mesleki ve teknik ortaöğretim için ise %33,2 olduğu görülmektedir. İlkokul ve ortaokul için net okullaşma oranları cinsiyet açısından değerlendirildiğinde; erkek ve kadınlarda dengeli bir dağılım gözlenirken, bu durum genel ortaöğretimde kadınlar lehine, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise erkekler lehine farklılık göstermektedir.

Tablo 14:Ortaöğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Mersin

MERSİN	Toplam	Erkek	Kadın
Toplam	113.461	58.786	54.675
Şehir	107.427	55.636	51.791
Köy	6.034	3150	2884

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

Ortaöğretimde kayıtlı öğrenci sayılarına bakıldığında; şehir merkezinde kayıtlı öğrencilerin %51,8'inin erkek, %48,2'sinin kadın olduğu görülmektedir. Köylerde kayıtlı erkek öğrenci oranı %52,2, kadın öğrenci oranı ise %47,8'dir. Toplamda kayıtlı öğrencilerin %51,8'i erkek, %48,2'si kadındır.

Tablo 15:Yerleşim Yeri ve Cinsiyete Göre Ortaöğretimde Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Mersin

Cinsiyet	Genel Ortaöğretim			Mesleki ve Teknik Ortaöğretim		
	Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
Toplam	63.333	59.653	3.680	50.128	47.774	2.354
Erkek	30.699	28.962	1.737	28.087	26.674	1.413
Kadın	32.634	30.691	1.943	22.041	21.100	941

Kaynak: MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

Yerleşim yeri ve cinsiyete göre ortaöğretimde kayıtlı öğrenci sayılarına bakıldığında; genel ortaöğretimde, gerek şehir merkezlerinde gerekse köylerde kadın ve erkeklerin dengeli dağıldığı, Mesleki ve teknik ortaöğretimde ise, erkeklerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Genel ortaöğretimde kayıtlı olanların %48,5'i erkek, %51,5'i kadın, mesleki ve teknik ortaöğretimde kayıtlı olanların %56'sı erkek, %44'ü ise kadındır.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücüne Katılma Oranı, İşsizlik Oranı ve İstihdam Oranı, işgücü piyasası açısından oldukça önem arz eden verilerdir. Genel olarak; İşsizlik Oranının yüksek, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranlarının ise düşük seyretmesi işgücü piyasasının sıkıntılarının başında gelmektedir.

Tablo 16:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre Sivil Nüfus (Bin), TR62 (Adana, Mersin) 2012

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	6	13	32	85	154	290
Lise altı	272	116	302	636	296	1.622
Lise ve dengi meslek okulu	50	106	155	159	35	505
Yükseköğretim	0	35	104	118	26	283
Toplam	328	270	592	999	510	2.700

Kaynak: TÜİK

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde, geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre sivil nüfus tablosuna bakıldığında; toplam nüfusun %37'sinin (999 bin kişi ile) 35-54 yaş aralığında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir.

Nüfusun %11'i okuma yazma bilmeyen(290 bin), %60'ı lise altı (1622 bin), %19'u lise ve dengi meslek okulu (505 bin), %10'u da yükseköğretim (283 bin) eğitim düzeyindedir. Yükseköğretim eğitim düzeyinin, özellikle lise altı eğitim düzeyine göre bir hayli düşük olduğu göze çarpmaktadır.

Grafik 6:Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfusun Dağılımı, TR62 (Adana, Mersin) 2012

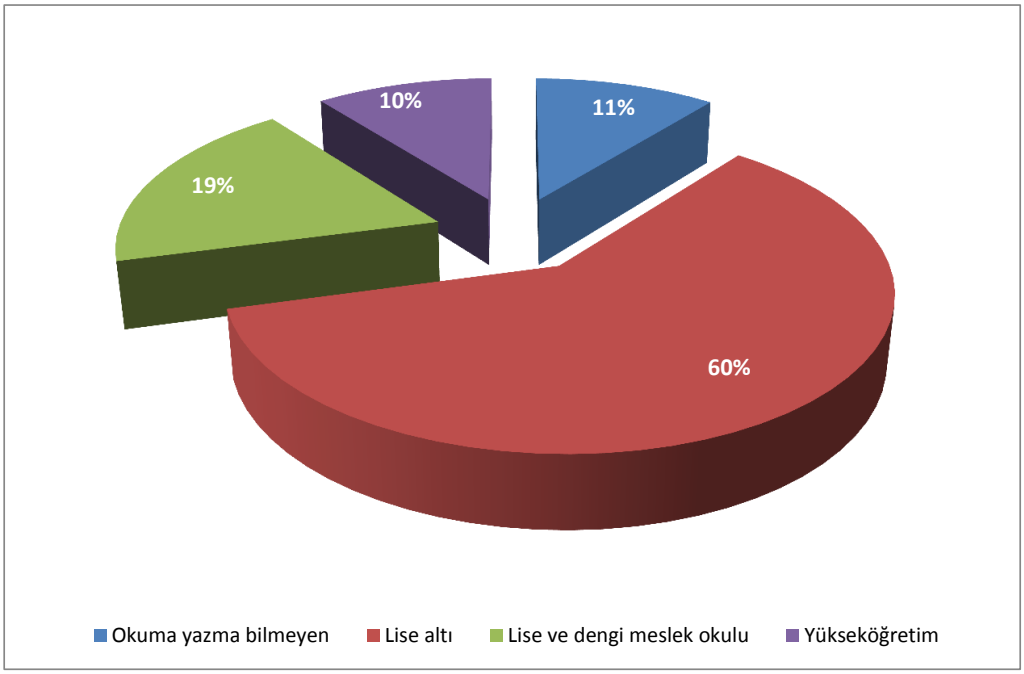

Kaynak: TÜİK

Eğitim durumuna göre kurumsal olmayan nüfusun dağılımı incelendiğinde; nüfusun en fazla yoğun olduğu eğitim düzeylerinin sırasıyla; lise altı, lise ve dengi meslek okulu, okuma yazma bilmeyen ve yükseköğretim olduğu görülmektedir.

İşgücü piyasası ile eğitim düzeyi arasındaki ilişki göz önünde bulundurulduğunda, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanlara ulaşma konusunda sıkıntı yaşamasının sebeplerinden birini de eğitim düzeyinin lise altı eğitim düzeyinde belirgin bir yoğunlaşma göstermesi olduğu söylenebilir.

Tablo 17:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü (Bin),TR62 (Adana, Mersin) 2012

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	1	3	8	20	18	51
Lise altı	82	64	175	377	81	779
Lise ve dengi meslek okulu	16	53	109	105	11	294
Yükseköğretim	0	25	87	106	8	226
Toplam	99	146	378	608	118	1.350

Kaynak: TÜİK

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde 2.700 bin olan sivil nüfusun, 1.350 binlik kısmını işgücü oluşturmaktadır. 2011 yılında 1.390 bin olan işgücü, 2012 yılında düşüş göstermiştir.

Oransal olarak bakıldığında, sivil nüfusun %50'sinin işgücüne katıldığı görülmektedir. Yaş gruplarına göre işgücüne bakıldığında; işgücünün, %7,3'ünü 15-19 yaş grubu, %10,8'ini 20-24 yaş grubu, %28'ini 25-34 yaş grubu, %45'ini 35-54 yaş grubu ve %8,7'sini de 55+ yaş grubu oluşturmaktadır.

Eğitim durumları incelendiğinde ise; işgücünün en fazla yoğun olduğu eğitim düzeyi %57,7 ile lise altı eğitim düzeyinde olup, bunu %21,8 ile lise ve dengi meslek okulu ve %16,7 ile yükseköğretim eğitim düzeyleri takip etmektedir.

Grafik 7:Yıllara ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü, TR62 (Adana, Mersin)

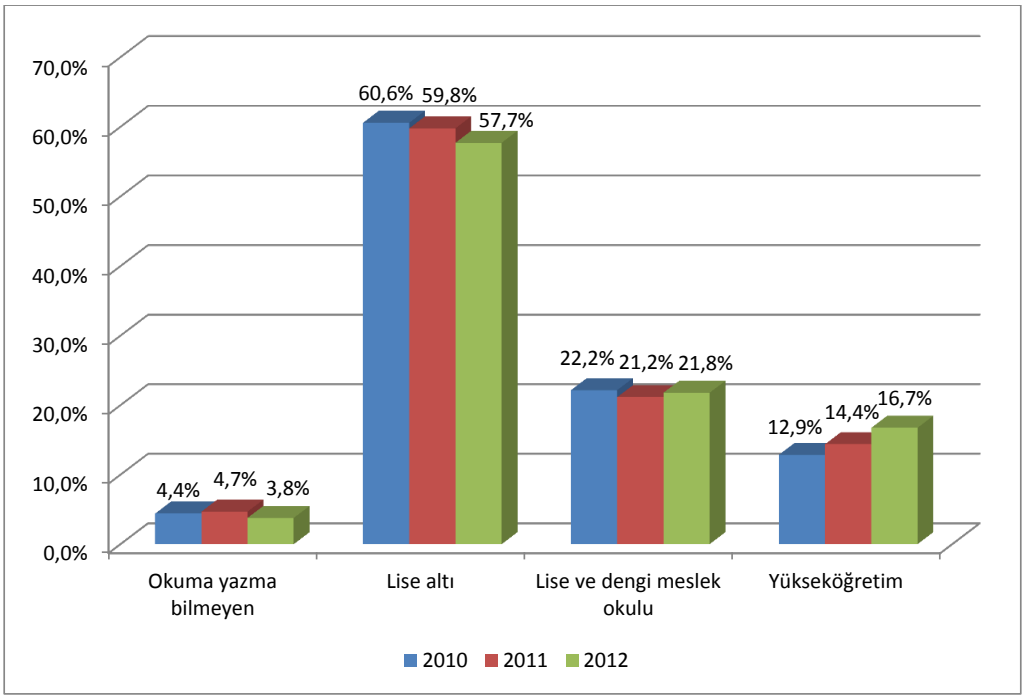

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle işgücü durumları incelendiğinde; okuma yazma bilmeyen, lise altı ve lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde işgücü oranlarının 2010, 2011 ve 2012 yıllarında paralellik gösterdiği, yükseköğretimde ise 2010 yılına göre 2012 yılında %3,8'lik bir artış olduğu görülmektedir.

Grafik 8:Geniş Yaş Grubuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı, TR62 (Adana, Mersin)

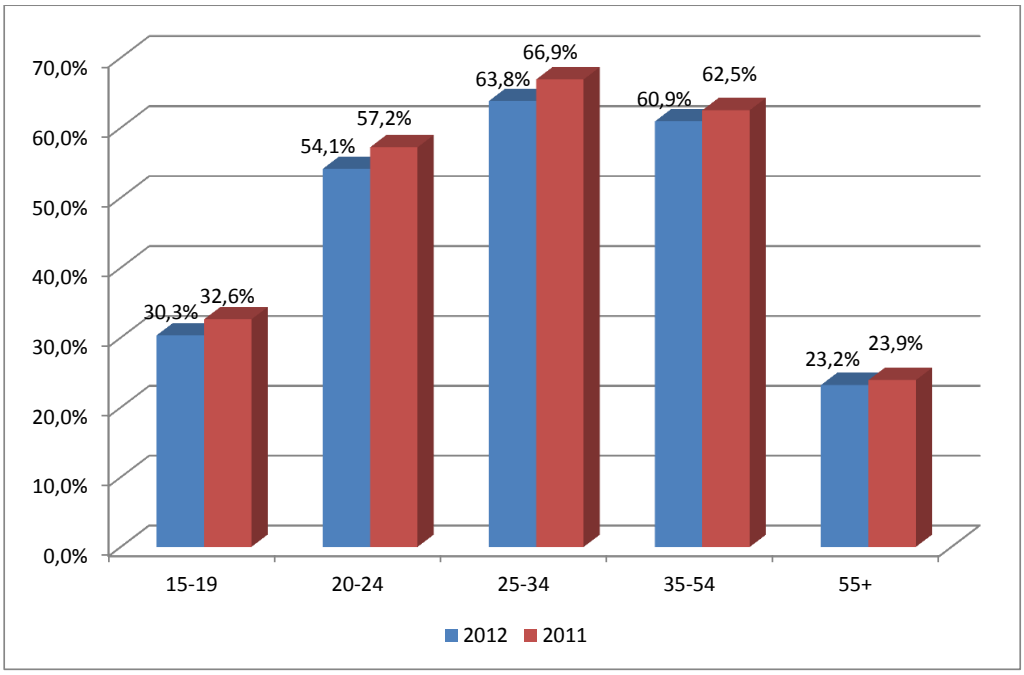

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde 2012 yılı için Geniş Yaş Grubuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranları incelendiğinde; işgücüne katılımın %63,8 ile 25-34 yaş grubunda yoğun olarak gerçekleştiği görülmektedir. Bu yaş grubunu %60,9'luk işgücüne katılım oranı ile 35-54 yaş grubu ve %54,1'lik işgücüne katılım oranı ile 20-24 yaş grubu izlemektedir. 2011 yılı ile karşılaştırma yapıldığında, 2012 yılında tüm yaş grupları için işgücüne katılma oranlarının bir önceki yıla göre düşüş seyrinde olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde söz konusu veriler, TÜİK tarafından, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasında (İBBS) kullanılan yaş gruplarından farklı olup, TR62 (Adana, Mersin) bölgesi ile sağlıklı şekilde karşılaştırma yapma imkanı vermemektedir. 2012 yılı itibariyle Türkiye geneli için işgücüne katılma oranının en yüksek olduğu yaş grupları sırasıyla, %67,5 oranıyla 35-39 yaş grubu, %67,3 ile 30-34 yaş grubu, %67,0 oranıyla 40-44 yaş grubu ve %65,6 oranıyla 25-29 yaş grubudur.

Grafik 9:Eğitim Durumu ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı, TR62 (Adana, Mersin)

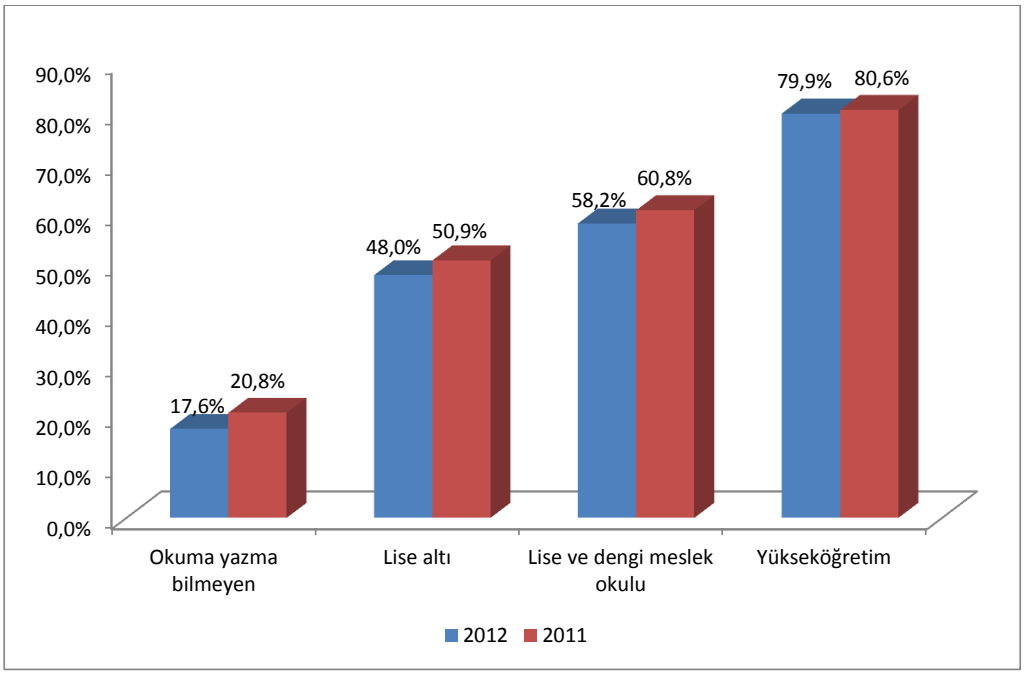

Kaynak: TÜİK

2012 yılı için TR62 Adana-Mersin Bölgesinde eğitim durumlarına göre işgücüne katılma oranlarına bakıldığında; yükseköğretim eğitim düzeyinde %79,9 gibi oldukça yüksek bir oran göze çarpmaktadır. Bu oran lise ve lise dengi meslek okullarında %58,2 olarak gerçekleşirken, lise altı eğitim düzeyinde %48,0'e, okuma yazma bilmeyenlerde ise %17,6'ya kadar düşmektedir.

Eğitim durumuna göre işgücüne katılma oranları açısından Türkiye geneli duruma bakıldığında, TR62 Adana-Mersin Bölgesine paralel bir durumun olduğu görülmektedir. Oransal anlamda küçük farklılıklar olmakla birlikte eğitim düzeyi yükseldikçe işgücüne katılma oranları da yükselmektedir. 2012 yılı için Türkiye genelinde yükseköğretim mezunları için işgücüne katılma oranı %79,1, lise ve dengi meslek okulu mezunları için %57,4, lise altı mezuniyet durumuna sahip olanlar için %41,6 ve okuma yazma bilmeyenler için ise %19,7 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 10:Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılma Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012

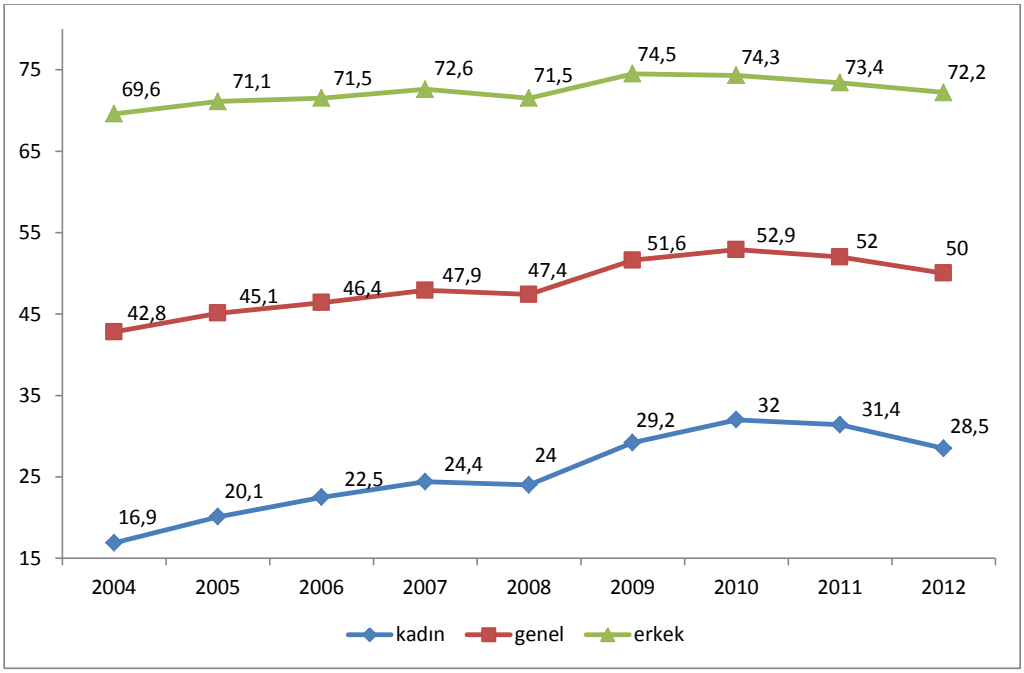

Kaynak: TÜİK

2004-2012 yılları arasını kapsayan dönem itibariyle TR62 Adana, Mersin bölgesinde işgücüne katılma oranlarının genel olarak dengeli bir seyir izlediği gözlenmektedir. Ancak 2004 yılından 2008 yılına kadar küçük artışlarla pozitif yönde bir eğilim varken, 2008 yılında küçük çaplı ve daha sonra 2011 ve 2012 yıllarında nispeten daha fazla oranda bir düşüş eğilimi görülmektedir. 2010-2012 arasında işgücüne katılma oranında yaşanan düşüş %2,9 seviyesindedir.

Cinsiyete göre işgücüne katılma oranlarında, erkek ve kadınlar arasında nispi olarak ciddi anlamda farklılık olmakla birlikte, yıllar itibariyle seyirleri, hem birbirleriyle hem de genel işgücüne katılım oranıyla paralellik göstermektedir.

Grafik 11:Yıllar İtibariyle İşgücüne Katılma Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin)

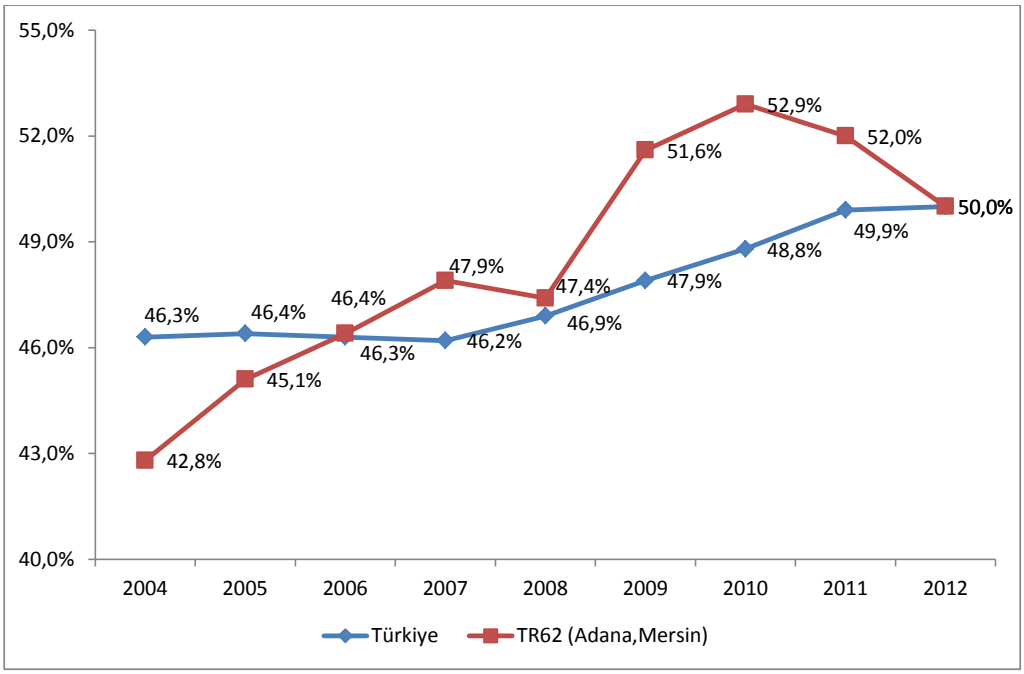

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle işgücüne katılma oranları açısından, 2004-2012 arası yılları kapsayan dönemde, TR62 Adana, Mersin bölgesi ile Türkiye ortalaması, 2006, 2008 ve 2012 yıllarında birbirine çok yakın ve eşit değerlere ulaşırken, diğer yıllarda farklı seyirler izlemektedirler. 2004 ve 2005 yıllarında TR62 bölgesinin işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının altında değerlere sahipken, 2007 yılında Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır. 2008 yılında n sonra gerçekleşen sıçrama ile 2009, 2010 ve 2011 yıllarında da Türkiye ortalamasının üzerinde işgücüne katılım oranlarına ulaşılmıştır. TR62 Adana, Mersin bölgesi için 2012 yılında gerçekleşen işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasına eşit bir değer arz ederek %50 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 18:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşsizler (Bin), TR62 (Adana, Mersin) 2012

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	0	0	1	2	1	4
Lise altı	9	9	19	26	5	68
Lise ve dengi meslek okulu	4	13	17	8	1	43
Yükseköğretim	0	9	15	3	0	27
Toplam	**13**	**32**	**52**	**39**	**7**	143

Kaynak: TÜİK

TÜİK'ten edinilen 2012 yılı verilerine göre, TR62 Adana, Mersin bölgesinde işsizler ağırlıklı olarak 25-34 yaş grubunda yer almaktadır. Bu yaş grubunda yer alan işsizlerin yoğunluğa göre sırasıyla; lise altı, lise ve dengi meslek okulu ve yükseköğretim eğitim durumlarına sahiptir. 25-34 yaş grubunun ardından 35-54 yaş gurubu gelmekte olup, bu grupta yer alan işsizlerin oldukça büyük bir kısmı lise altı eğitim seviyesindedir. Genel olarak eğitim durumuna göre bir değerlendirme yapıldığında, bölgede en fazla işsizliğin lise altı eğitim seviyesinde olduğu, bu eğitim seviyesini sırasıyla lise ve dengi meslek okulu ve yükseköğretim eğitim seviyesinde yer alan işsizlerin takip ettiği görülmektedir.

Grafik 12:Geniş Yaş Grubu ve Yıllara Göre İşsizlik Oranı, TR62 (Adana, Mersin)

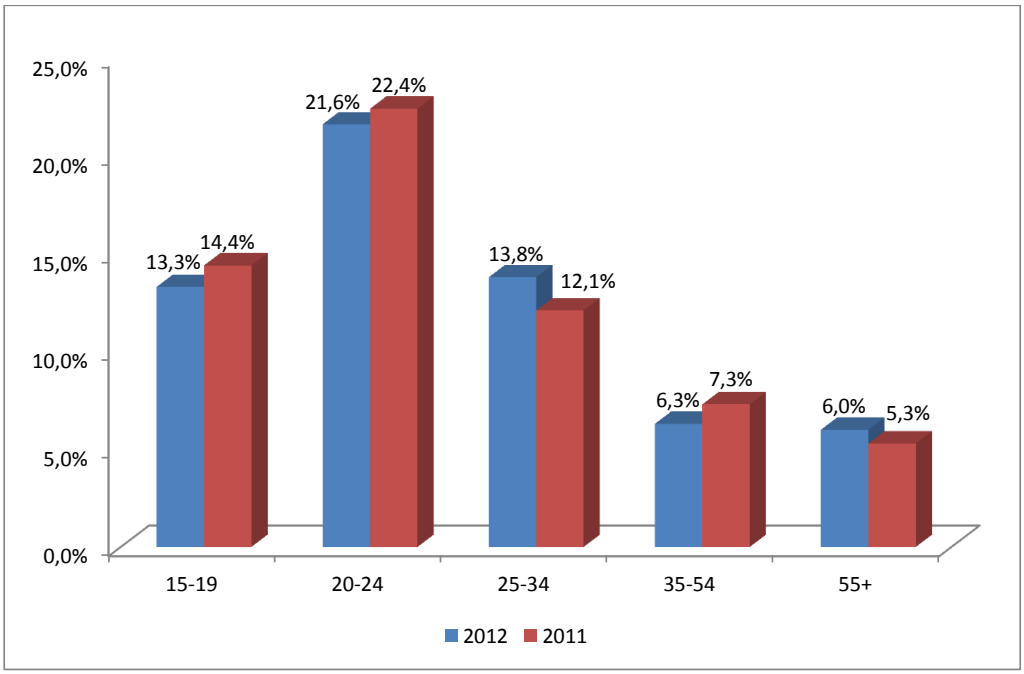

Kaynak: TÜİK

2011 ve 2012 yılları itibariyle TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde işsizlik oranı açısından en yüksek işsizliğe sahip yaş grubunun 20-24 yaş grubu olduğu görülmektedir. 2011 yılında %22,4 olan işsizlik oranı 2012 yılında 0,8 puanlık bir düşüşle %21,6 olarak gerçekleşmiştir. TR62 Adana, Mersin bölgesinde, geniş yaş grubu ve yıllara göre işsizlik oranı analizinde ön plana çıkan husus; 25-34 yaş grubunda işsizlik oranının, 2012 yılında, bir önceki yıla göre 1,7 puanlık bir artış göstererek %13,8 olarak gerçekleşmesidir.

2012 yılı itibariyle Türkiye geneli için geniş yaş grubunda işsizlik oranlarına bakıldığında; TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde olduğu gibi en yüksek işsizlik oranı %19,0 ile 20-24 yaş grubunda gerçekleşmiştir. Bu yaş grubunu ise yine TR62 (Adana, Mersin) bölgesindeki duruma paralel bir şekilde %14,9 işsizlik oranıyla 15-19 yaş grubu takip etmektedir.

Grafik 13:Eğitim Durumu ve Yıllara Göre İşsizlik Oranı, TR62 (Adana, Mersin)

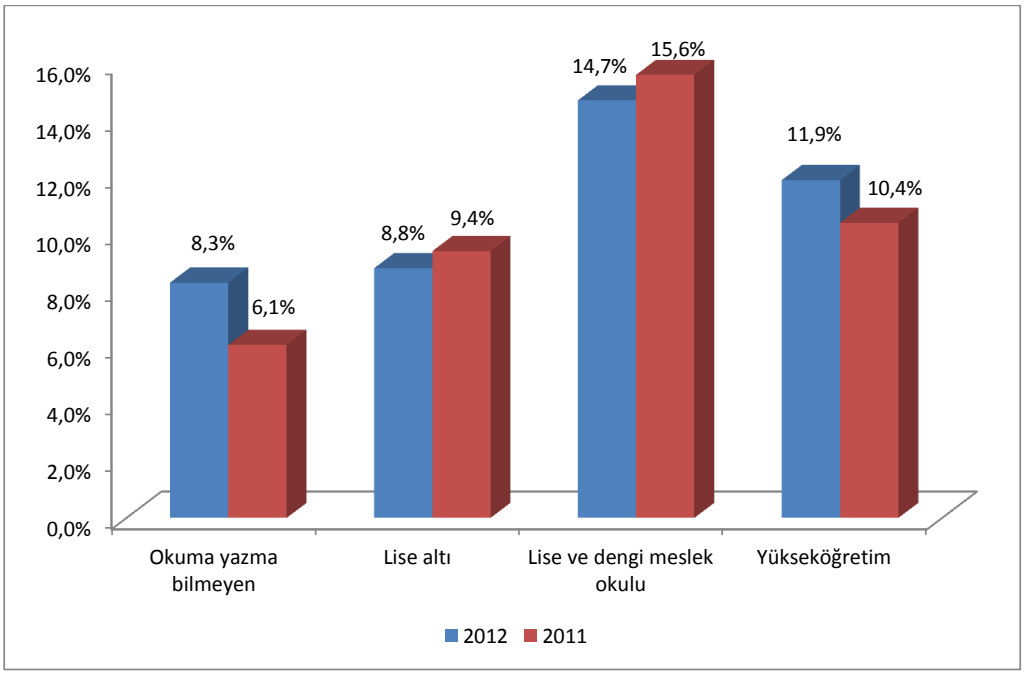

Kaynak: TÜİK

2012 yılı verilerine göre TR62 Adana, Mersin bölgesinde eğitim durumuna göre işsizlik oranları incelendiğinde; lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesinde %14,7, yükseköğretim eğitim seviyesinde %11,9, lise altı eğitim seviyesinde %8,8 ve okuma yazma bilmeyenlerde ise %8,3 oranında olduğu görülmektedir. 2011-2012 yılları karşılaştırıldığında, yükseköğretim ve okuma yazma bilmeyenlerde 2012 yılında bir önceki yıla göre işsizlik oranı artarken, lise altı eğitim seviyesi ile lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesinde işsizlik oranı düşmüştür.

Eğitim durumuna göre işsizlik katılma oranları açısından Türkiye geneli duruma bakıldığında, sıralama açısından TR62 Adana-Mersin Bölgesine paralel bir durumun olduğu görülmektedir. Ancak oransal anlamda bakıldığında farklılıklar göze çarpmaktadır. 2012 yılı için Türkiye genelinde lise ve dengi meslek okulu mezunları için işsizlik oranı %11,0, yükseköğretim mezunları için %10,1,lise altı mezuniyet durumuna sahip olanlar için %8,7 ve okuma yazma bilmeyenler için ise %3,9 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 14: Yıllar İtibariyle İşsizlik Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012

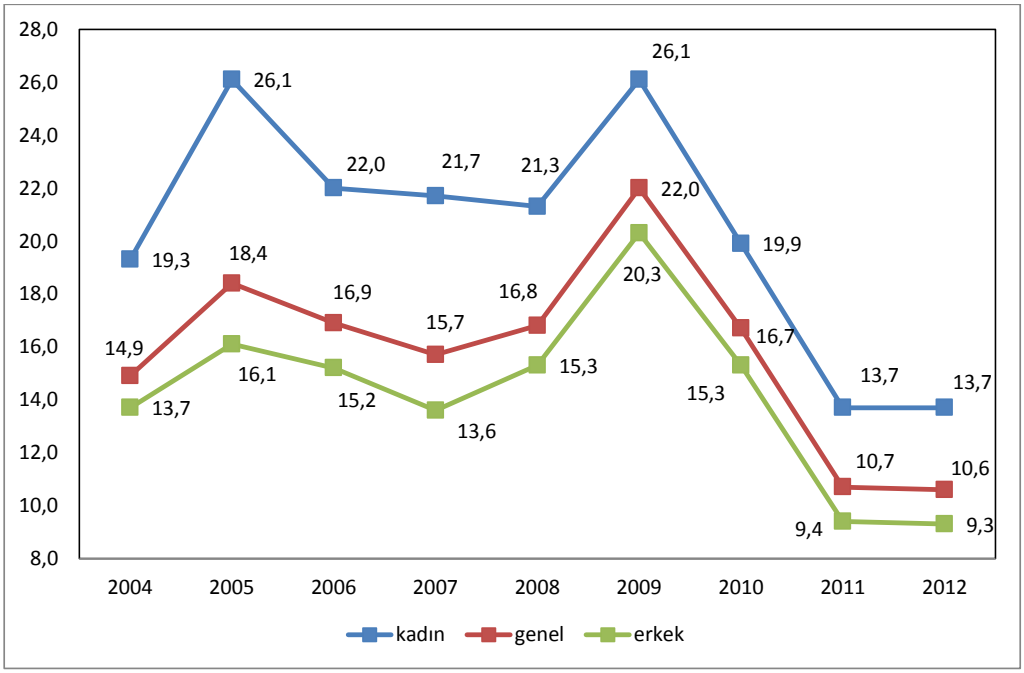

Kaynak: TÜİK

2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisi içerisinde işsizlik oranının eğilimine bakıldığında; TR62 Adana, Mersin bölgesinde 2004 ila 2008 yılları arasında dalgalı bir seyir izlediği ve ardından 2009 yılında %22,0 ile zirve yaptığı görülmektedir. 2009 yılından itibaren ise sert bir düşüş yaşanmış olup, 2011 yılında %10,7 ve 2012 yılı itibariyle de %10,6 olarak gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemler için işsizlik oranlarında erkek ve kadınlar arasında iniş ve çıkışlar açısından genel işsizlik oranına hemen hemen benzer bir seyir izlenmiş olmakla beraber 2011 yılında erkekler için işsizlik oranı %9,4 ile tek haneli rakamlara ulaşmış olup 2012 yılında da %9,3 ile bu seyrini devam ettirmiştir.

Grafik 15:Yıllar İtibariyle İşsizlik Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin)

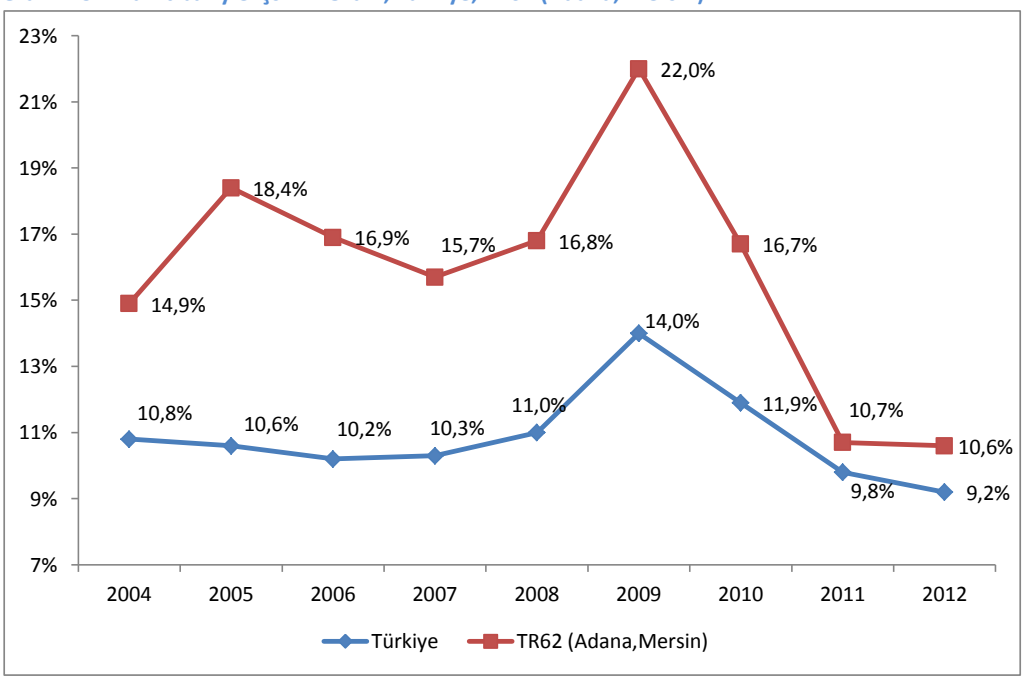

Kaynak: TÜİK

2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisinde, Türkiye genelinde işsizlik oranı ile TR62 Adana, Mersin bölgesindeki işsizlik oranı seyirleri arasında büyük farklılıklar görülmektedir. Türkiye geneli işsizlik oranları 2004-2007 yılları arasında %10'lar seviyesinde stabil bir görünüme sahipken, 2008 yılından itibaren tırmanışa geçerek 2009 yılında %14 ile söz konusu zaman serisi içerisindeki zirvesini yapmıştır. 2009 ila 2012 yılları arasında aşağı yönlü bir seyir izleyen işsizlik oranı 2011 yılında tek haneli rakamlara düşmüş olup, 2012 yılında ise %9,2 ile düşüş seyrini devam ettirmiştir.

TR62 Adana, Mersin bölgesindeki işsizlik oranı aynı dönem için değerlendirmeye tabii tutulduğunda; 2004-2007 yılları arasında dalgalı bir seyir izlenirken, rakamların Türkiye ortalamasının bir hayli üzerinde olduğu dikkat çekmektedir. 2009 yılında ise Türkiye geneli işsizlik oranının zirve yaptığı dönemde ancak Türkiye ortalamasının 8 puan üzerinde; %22 oranı ile zirve görülmüş olup, sonraki yıllarda yaşanan sert düşüşlerle 2012 yılında %10,6 rakamına ulaşılmıştır.

Tablo 19:Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam Edilenler (Bin), TR62 (Adana, Mersin)

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	1	3	7	18	17	47
Lise altı	73	55	155	351	77	711
Lise ve dengi meslek okulu	12	41	91	97	9	251
Yükseköğretim	0	16	72	103	8	199
Toplam	86	115	326	569	111	1.208

Kaynak: TÜİK

2012 yılında TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde istihdam edilenlerin %47,1'i 35-54 yaş grubunda, %27'si 25-34 yaş grubunda ve %9,5'i de 20-24 yaş grubunda yer almaktadır. Bölgede istihdam edilen toplam 1.208.000 kişinin %58,9 gibi oldukça büyük bir kısmı lise altı eğitim seviyesindedir. İstihdam edilenler arasında lise ve dengi meslek okulu mezunlarının oranı %20,8 ve yükseköğretim mezunlarının oranı ise %16,5'tir.

Grafik 16: Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, (%) TR62 (Adana, Mersin) 2004-2012

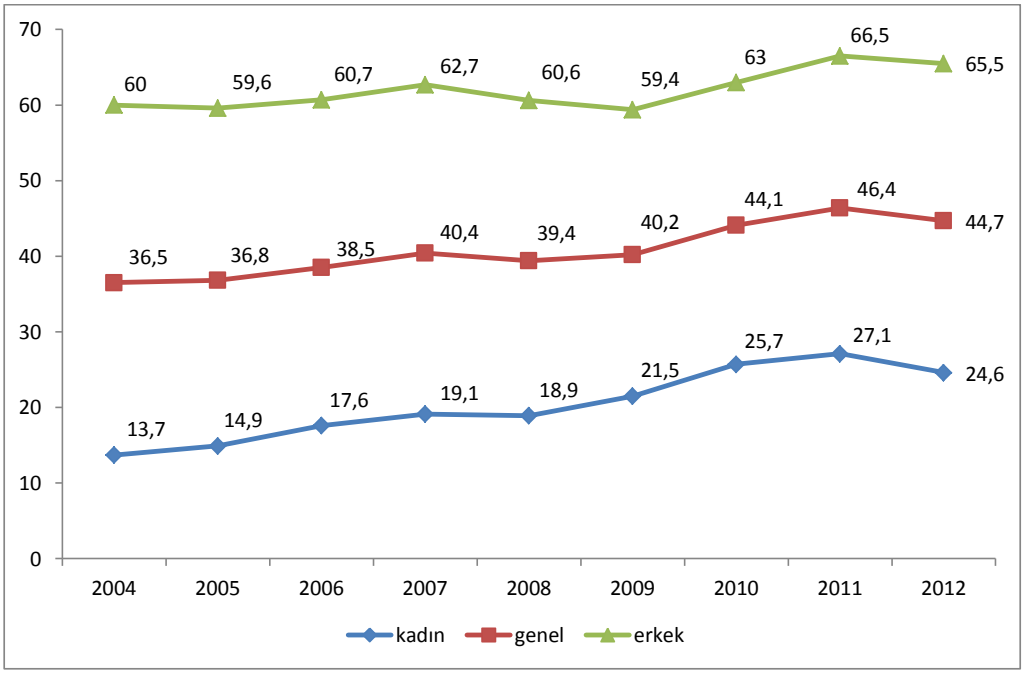

Kaynak: TÜİK

TR62 Adana, Mersin bölgesinde 2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisi içerisinde istihdam oranının eğilimine bakıldığında; 2004-2007 yılları itibariyle genel olarak düzenli bir artış gözlenirken, 2008 yılındaki küçük çaplı bir düşüşün ardından 2011 yılına kadar artış yönünde seyir devam etmiştir. 2012 yılında ise bir önceki yıla göre 1,7 puanlık bir düşüş ile istihdam oranı %44,7 seviyesine gerilemiştir.

Söz konusu dönemler için istihdam oranlarında erkek ve kadınlar arasında iniş ve çıkışlar açısından genel istihdam oranına hemen hemen benzer bir seyir izlenmiş olmakla beraber oransal olarak arada bulunan büyük fark göze çarpmaktadır. 2012 yılı rakamları baz alındığında TR62 Adana, Mersin bölgesinde erkekler için %65,5 iken bu rakam kadınlarda sadece %24,6 seviyesindedir.

Grafik 17: Yıllar İtibariyle İstihdam Oranı, Türkiye, TR62 (Adana, Mersin)

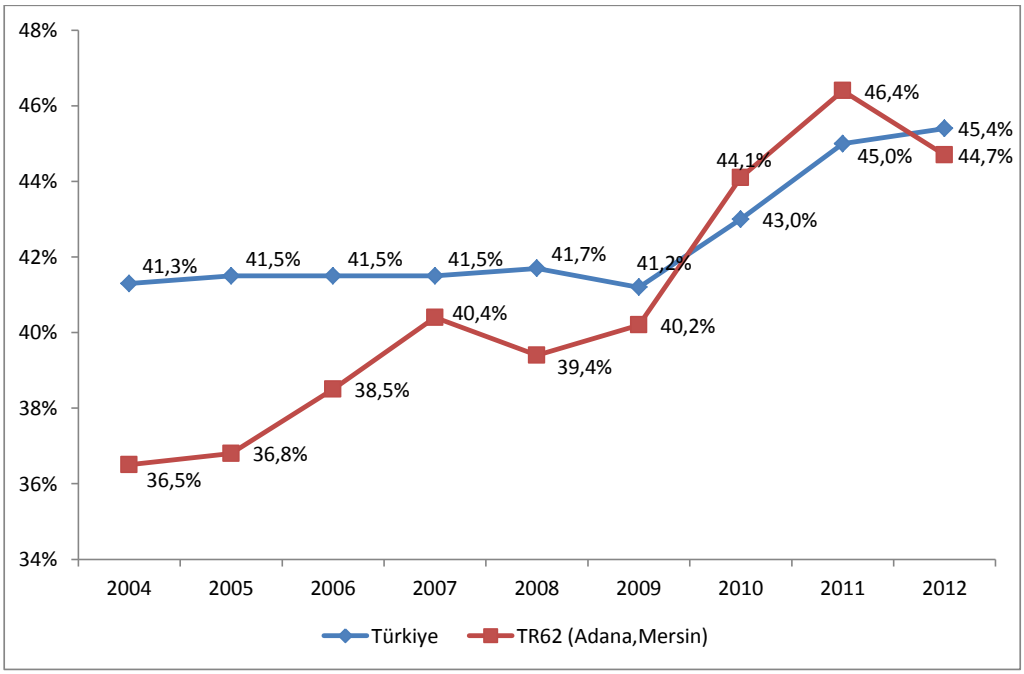

Kaynak: TÜİK

2004-2012 yılları arasını kapsayan zaman serisinde, Türkiye genelinde istihdam oranı ile TR62 Adana, Mersin bölgesindeki istihdam oranı seyirleri arasında, aynı dönemde işsizlik oranında görülenlere benzer şekilde büyük farklılıklar görülmektedir. Türkiye genelinde istihdam oranı 2004-2009 yılları arasında oldukça stabil bir seyir izlemiş olup, 2010 yılından itibaren artış yönünde bir trend izleyerek %45,4 oranına ulaşmıştır. TR62 Adana, Mersin bölgesindeki istihdam oranı ise 2004-2007 yılları arasında Türkiye ortalamasının altında ancak yükseliş yönlü bir trend izlemiş olup, 2008 yılındaki düşüşün ardından tekrar yükseliş trendine girerek 2011 yılında %46,4 oranına ulaşmış ve Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır. 2012 yılında ise düşüşe geçerek %44,7 olarak Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

Grafik 18:İstihdam Edilenlerin Yıllara ve İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, TR62(Adana,Mersin)

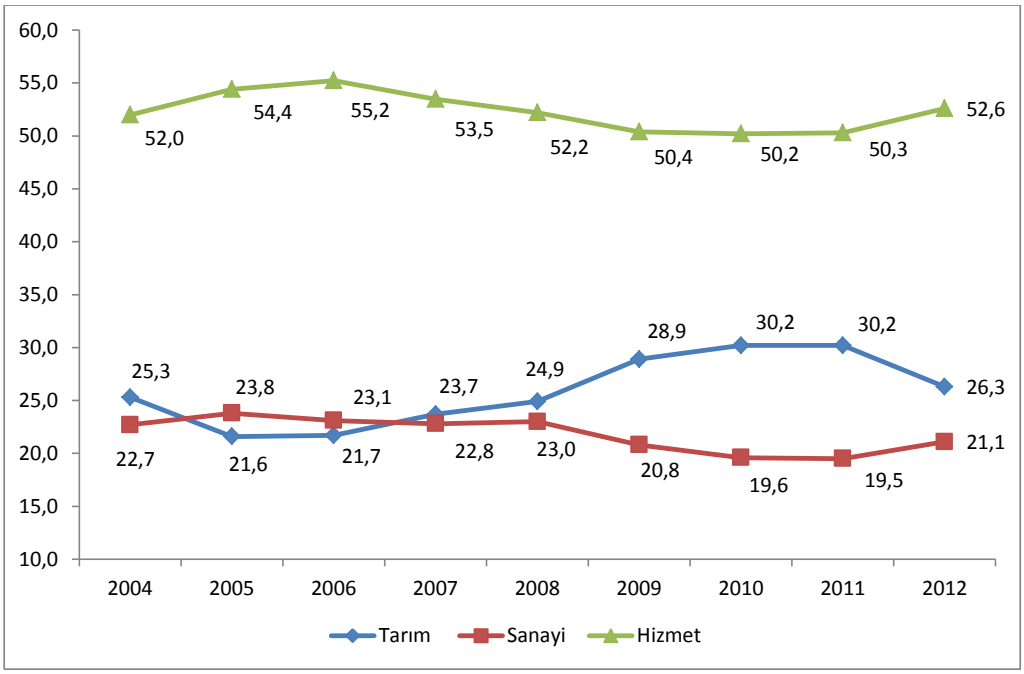

Kaynak: TÜİK

TR62 (Adana, Mersin) bölgesi için, istihdam edilenlerin yıllara ve iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımında, 2004-2012 yılları arasını kapsayan dönem incelendiğinde; dönem içerisinde yıllar itibariyle oransal farklılıklara rağmen, sanayi ve hizmetler sektörlerinin paralel bir seyir izlediği, buna karşılık olarak tarım sektörünün ise sanayi ve hizmetler sektörlerinin tam tersi yönünde bir seyir izlediği görülmektedir.

Sanayi ve hizmetler sektörlerinin düşüş yönünde eğilime geçtiği 2009,2010 ve 2011 yıllarında tarım sektöründeki yükseliş dikkat çekerken, sanayi ve hizmetler sektörlerinin yükseliş yönünde eğilim gösterdiği 2012 yılında ise tarım sektöründe düşüş gözlenmektedir. 2012 yılı için TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde istihdam edilenlerin %52,6'sı hizmetler sektöründe, %26,3'ü tarım sektöründe ve %21,1'i ise sanayi sektöründedir.

Genel itibariyle tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı düşüş eğiliminde olup, hizmetler sektörü ise yükselme eğilimindedir. Gerçek anlamda ve gelişmiş ülkeler düzeyinde sanayileşmesini sağlayamamış bir işgücü piyasasında hizmetler sektörünün yükseliş eğiliminde olması aslında işgücü piyasasında bir uyum sorunu yaşandığının göstergesidir. Buna ek olarak sanayi ve hizmetler sektörünün tarım sektöründen yaşanan geçişleri tam anlamıyla absorbe edememesi de işsizlik sorunun çözümünü yavaşlatan bir etken olarak değerlendirilebilir.

Grafik 19: İstihdam Edilenlerin Yıllar ve İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı, Türkiye, TR62

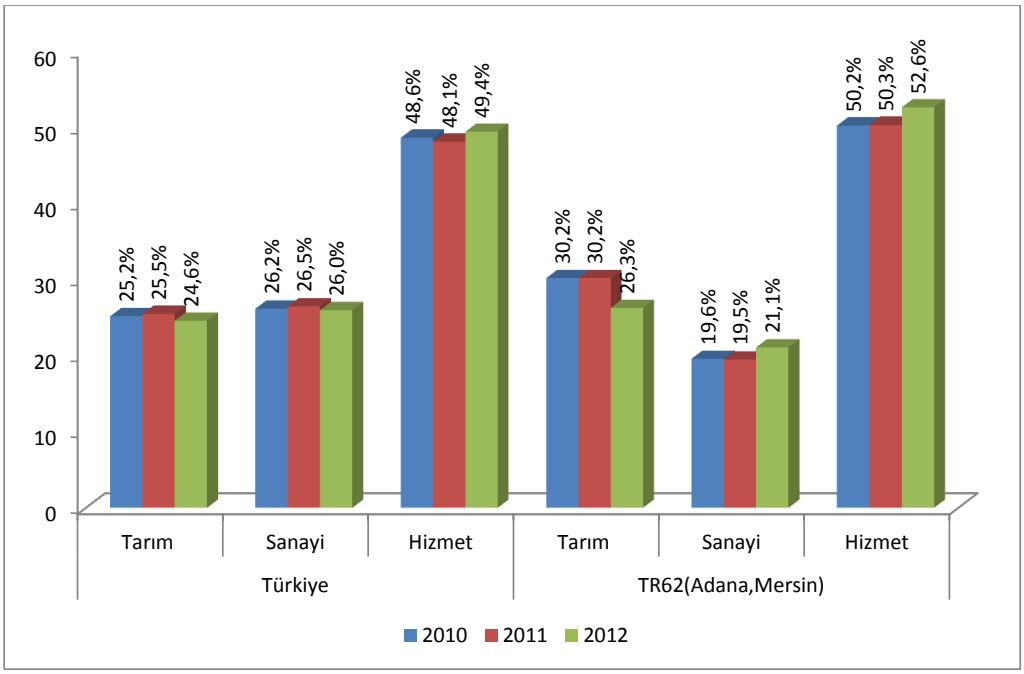

Kaynak: TÜİK

2010,2011 ve 2012 yıllarını kapsayan dönemlerde, istihdam edilenlerin yıllara ve iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımında, Türkiye geneli ile TR62 (Adana, Mersin) bölgesi için farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Söz konusu dönemlerin her biri için TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde, sanayi sektöründe istihdam edilenlerin oranı Türkiye ortalamasının oldukça altında kalırken, hizmetler ve tarım sektörlerinde istihdam edilenlerin oranı Türkiye ortalamalarının üzerinde gerçekleşmiştir.

2012 yılı için TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde tarım sektöründe istihdam edilenlerin oranı %26,3 iken Türkiye ortalaması %24,6, sanayi sektöründe TR62 bölgesinde oran %21,1 iken Türkiye ortalaması %26 ve hizmetler sektöründe TR62 bölgesinde oran %52,6 iken Türkiye ortalaması %49,4 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 20:İstihdam Edilenlerin Cinsiyete Göre İşteki Durumu, TR62 (Adana, Mersin)

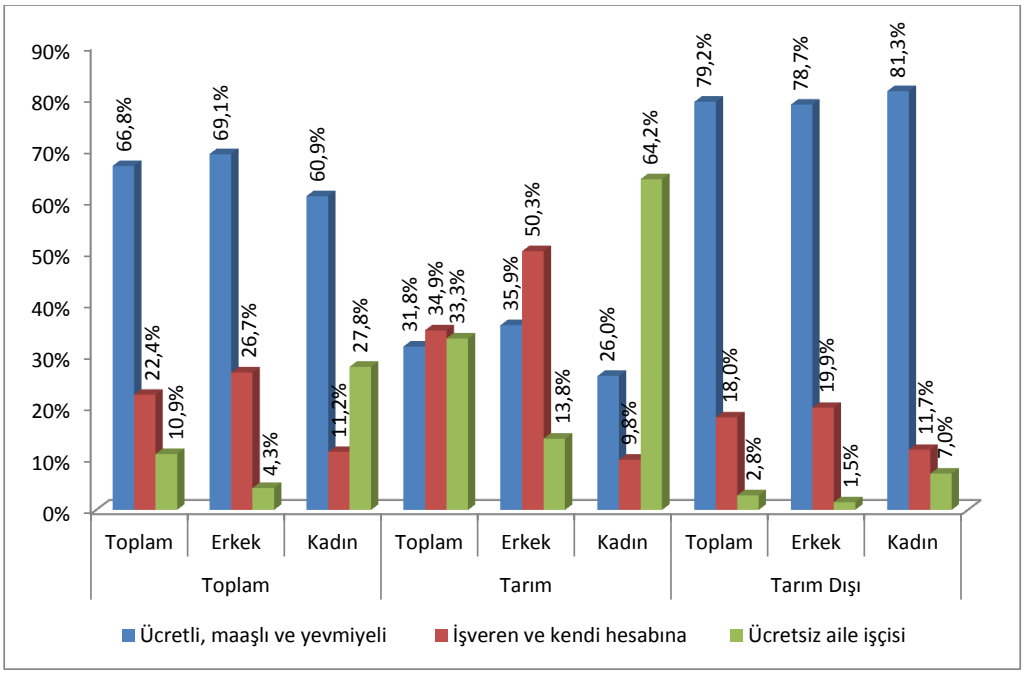

Kaynak: TÜİK

2012 yılı verilerine göre TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde istihdam edilenlerin %66,8'i ücretli, maaşlı veya yevmiyeli, %22,4'ü işveren ve kendi hesabına çalışanlar ve %10,9'u ise ücretsiz aile işçilerinden oluşmaktadır. İstihdam edilenlerin cinsiyete göre işteki durumuna bakıldığında; kadınların %27,8'i ücretsiz aile işçisi şeklinde çalışırken erkeklerde bu oran %4,3 gibi oldukça düşük bir seviyededir. Buna karşılık erkeklerin %26,7'si işveren ve kendi hesabına çalışan şeklinde istihdamda yer bulurken, kadınlarda bu oran %11,2 seviyelerinde kalmaktadır. Ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışma durumunda ise erkek ve kadın çalışanlar arasında nispeten daha dengeli bir yapı söz konusudur. Erkeklerin %69,1'i Ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışma şeklinde istihdamda kendine yer bulurken, kadınlarda bu oran %60,9'dur.

Tarım sektörü kendi içinde değerlendirmeye tabii tutulduğunda ise kadın ve erkek çalışanlar arasındaki fark çok daha bariz bir biçimde verilere yansımaktadır. Tarım sektörü toplam olarak değerlendirildiğinde işteki durumlar açısından oransal anlamda dengeli bir durum söz konusu iken aynı sektörde kadın çalışanların %64,2'si ücretsiz aile işçisi konumundadır. Tarım sektöründe yer alan erkek çalışanların ise %50,3 gibi yarıdan fazla bir orana sahip kısmı işveren ve kendi hesabına çalışan konumundadır.

İşteki durum açısından tarım dışı sektörlerde ise hem erkekler hem de kadınlar yoğun olarak ücretli, maaşlı ve yevmiyeli şekilde çalışmaktadır. Bu oranlar erkeklerde %78,7'ye, kadınlarda ise %81,3'e ulaşmaktadır.

Grafik 21:Sosyal Güvenlik Kurumuna Göre Kayıtlılık ve Eğitim Durumuna Göre İstihdam TR62, 2012

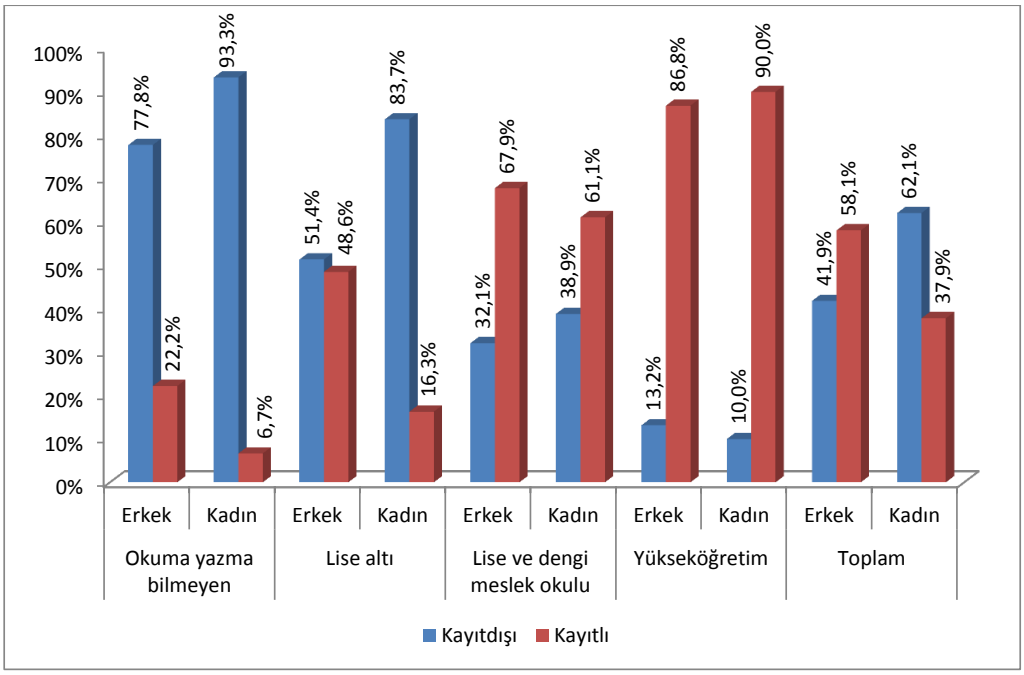

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasında, istihdam edilenlerin en önemli güvencesi Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıtlı olma durumudur. Sosyal güvenceye sahip olma, işgücü piyasasına dâhil olan her çalışan için geçerli olması gereken bir durum iken, bu durum hem eğitim düzeyine hem de cinsiyete göre farklılıklar gösterebilmektedir. TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde kayıt dışı çalışma oranı %47,5 ile Türkiye ortalaması olan %39,0'un oldukça üzerinde seyretmektedir.

Genel olarak bakıldığında 2012 yılı verilerine göre TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde istihdam edilen erkeklerin %41,9'unun, kadınların ise %62,1'inin kayıt dışı çalıştıkları görülmektedir. Eğitim durumuna göre istihdam edilenler değerlendirildiğinde; okuma yazma bilmeyenler arasında kayıt dışı çalışmanın oldukça yoğun olduğu görülmektedir. Bu oran okuma yazma bilmeyen erkeklerde %77,8, kadınlarda ise %93,3'tür. Yükseköğretime gelindiğinde tam tersi oranlara ulaşılmaktadır. Yükseköğretim mezunu erkeklerde kayıt dışı çalışma oranı %13,2, kadınlarda ise %10,0 gibi oldukça düşük seviyelerdedir. Bu veriler, eğitim durumunun kayıtlılık düzeyine etkisi açısından değerlendirildiğinde, eğitim seviyesi arttıkça kayıt dışı çalışmanın azalış yönünde bir trend izlediğini göstermektedir.

Grafik 22:Geniş Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, TR62 (Adana, Mersin), 2012

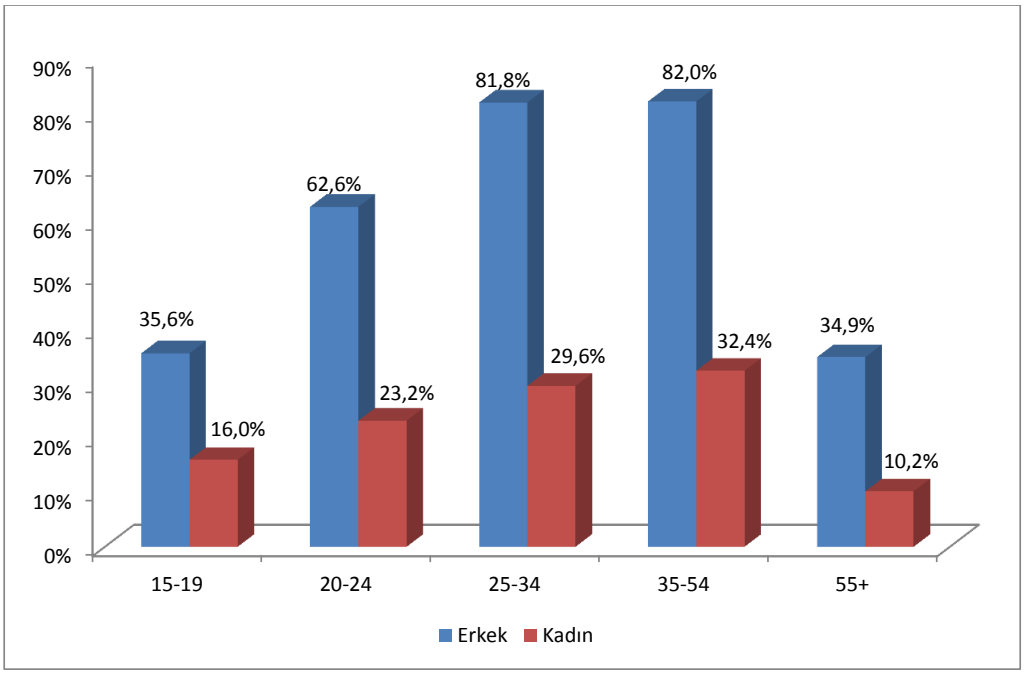

Kaynak: TÜİK

İstihdam oranlarına geniş yaş grubu ve cinsiyet açısından bakıldığında en yüksek oranların 35-54 yaş grubu ile 25-34 yaş grubunda olduğu görülmektedir. 35-54 yaş grubunda yer alan erkeklerin %82,0'lik kısmı ile aynı yaş grubunda yer alan kadınların %32,4'lük kısmı istihdamda yer almaktadır. 25-34 yaş gurubunda ise erkeklerin %81,8'lik kısmı ile aynı yaş grubunda kadınların %29,6'lık kısmı istihdamda yer almaktadır.

Grafik 23: Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı, TR62 (Adana, Mersin), 2012

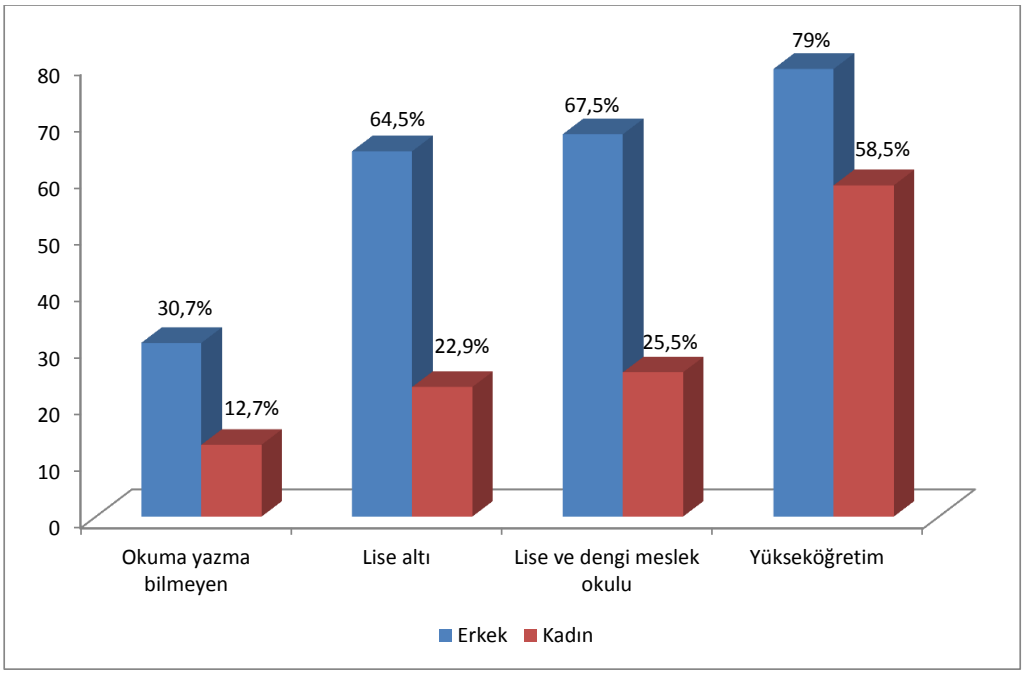

Kaynak: TÜİK

TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde yükseköğretim mezunu erkeklerin %79'u, kadınların ise %58,5'i istihdamda yer almaktadır. Bu oranlar erkek ve kadınlar için sırasıyla; lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesinde olanlarda %67,5 ve %25,5, lise altı eğitim seviyesinde olanlarda %64,5 ve %22,9, okuma yazma bilmeyenler arasında ise %30,7 ve %12,7 şeklindedir.

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde gerek erkek gerekse kadınlarda istihdam oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi yükseköğretim düzeyidir. Lise altı ile Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde erkeklerin istihdam oranları, kadınlara oranla daha yüksektir. Yükseköğretim eğitim düzeyinde ise, kadınların erkeklere oransal olarak biraz daha yaklaştığı göze çarpmaktadır. Bu durumda, eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini söyleyebiliriz. Kadınlar için eğitim ile istihdam arasındaki pozitif ilişki erkeklere göre daha yüksektir. Tarım sektörü analiz kapsamı içinde yer almadığından kadın işgücünün niteliksel durumu nispeten daha olumlu bir tablo görüntü sergilemektedir.

2012 yılı için Türkiye genelinde eğitim durumuna göre istihdam oranları ise; yükseköğretim seviyesinde %71,1, lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesinde %51,1, lise altı eğitim seviyesinde %43,5 ve okuma yazma bilmeyenlerde %18,9 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 24: İşgücüne Dâhil Olmayanların Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri, TR62 2012

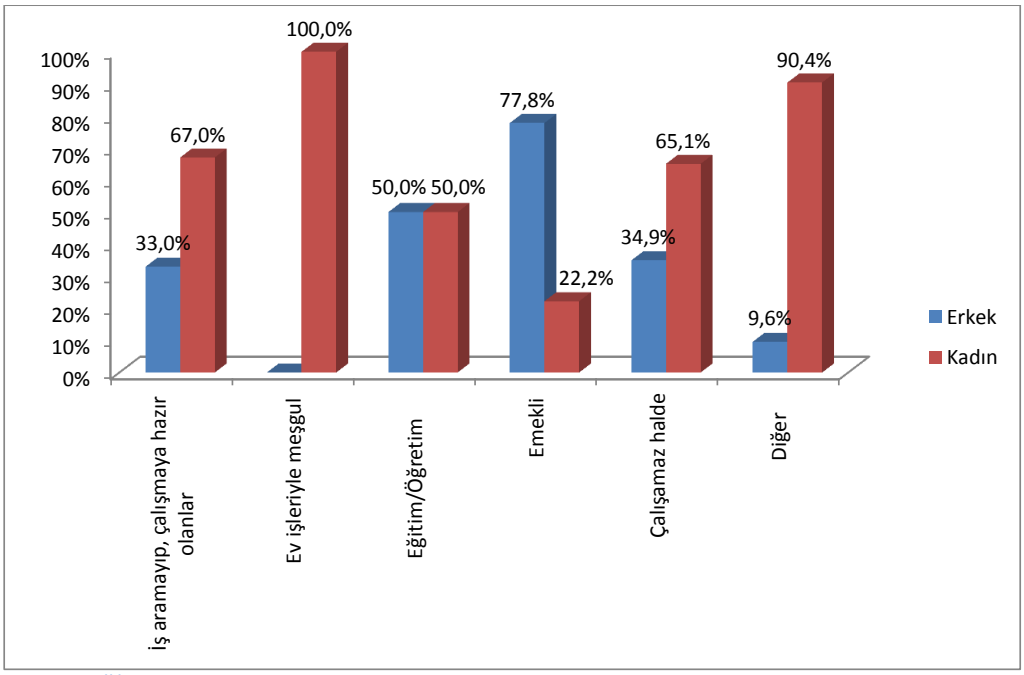

Kaynak: TÜİK

2012 yılı verilerine göre TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde işgücüne dâhil olmama nedenleri arasında ilk sırada %28,8 oranıyla ev işleriyle meşgul olmak gelmektedir. Bu sebepten işgücüne dâhil olmayanların tamamını kadınlar oluşturmaktadır. Bu nedeni sırasıyla %17 ile çalışamaz halde olmak, %15,6 ile öğrenci olmak, %15,5 ile ailevi ve kişisel nedenler olarak sınıflandırılabilecek diğer nedenler izlemektedir. İş aramayıp, çalışmaya hazır olmak ve emekli olmak da işgücüne dâhil olmama nedenleri arasında yer almaktadır.

İşgücüne dahil olmama nedenlerine cinsiyet açısından bakıldığında, kadınların yoğun olarak ev işleriyle meşgul olmak ve diğer sebepler adı altında sınıflandırılan ailevi ve kişisel nedenlerle işgücüne dahil olmadıkları görülmektedir. Bu nedenleri iş aramayıp, çalışmaya hazır olmak ve çalışamaz halde olmak nedenleri izlemektedir. Erkekler açısından ise işgücüne dahil olmama sebepleri arasında emekli olmak ön plana çıkmaktadır. Bu nedeni sırasıyla, öğrenci olmak, çalışamaz halde olmak ve iş aramayıp, çalışmaya hazır olmak takip etmektedir.

Grafik 25: İşgücüne Dâhil Olmayanların Cinsiyete Göre İşgücüne Dâhil Olmama Nedenleri,Türkiye, TR62

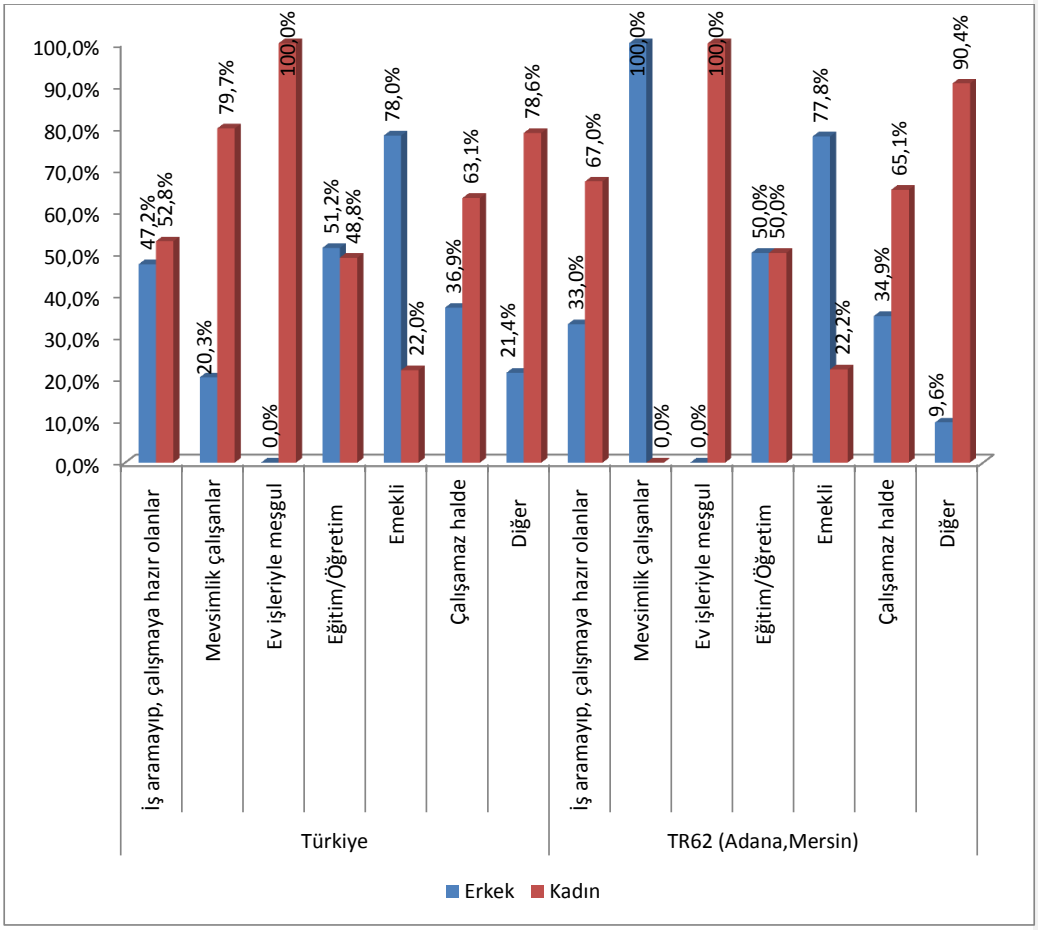

Kaynak: TÜİK

Türkiye geneli için işgücüne dâhil olmama nedenleri incelendiğinde ev işleriyle meşgul olmak ilk sırada yer almaktadır. TR62 (Adana, Mersin) bölgesinde olduğu gibi bu nedenle işgücüne dâhil olmayanların tamamını kadınlar oluşturmaktadır. Bu nedeni sırasıyla, öğrenci olmak, emekli olmak, çalışamaz halde olmak, iş aramayıp, çalışmaya hazır olmak ve diğer nedenler takip etmektedir.

Grafik 26:Yıllar İtibariyle İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Mersin 2008-2010

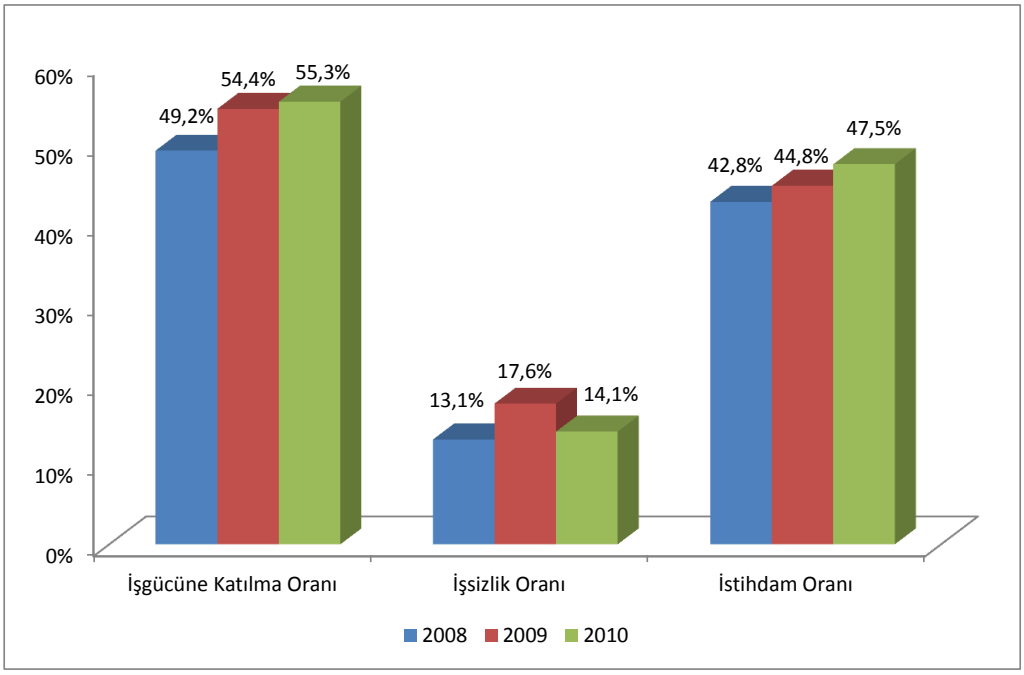

Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasası açısından önem arz eden temel işgücü verileri, 2008-2010 yılları arasını kapsayan dönem için, TÜİK tarafından, il bazında, hane halkı işgücü anketlerinden yola çıkılarak üretilmiştir. 2008-2010 yılları arasını kapsayan dönem için Mersin İlinde işgücüne katılma oranı kademeli olarak artış göstererek 2010 yılında %55,3 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu dönemler için istihdam oranında da pozitif yönlü bir eğilim göze çarpmakta olup, 2010 yılı için istihdam oranı %47,5 olmuştur. İşsizlik oranı ise dalgalı bir seyir izleyerek, 2008 yılındaki %13,1'lik oranın ardından 2009 yılında %17,6 ile ciddi bir yükseliş göstermiştir. 2010 yılında tekrar düşüşe geçen işsizlik oranı %14,1 olmuştur.

Genel olarak işgücüne katılma oranı ile istihdam oranının yükselişte, işsizlik oranının ise düşüşte olması Mersin İli işgücü piyasası açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmekle birlikte, il bazında 2010 yılı sonrasında TÜİK tarafından üretilen temel işgücü göstergelerine ait verilerin kaynağının değişmiş olması, yapılan analizin, sadece söz konusu dönemler için geçerli olması sonucunu beraberinde getirmektedir.

Grafik 27:Temel İşgücü Göstergeleri, Mersin, Türkiye 2011

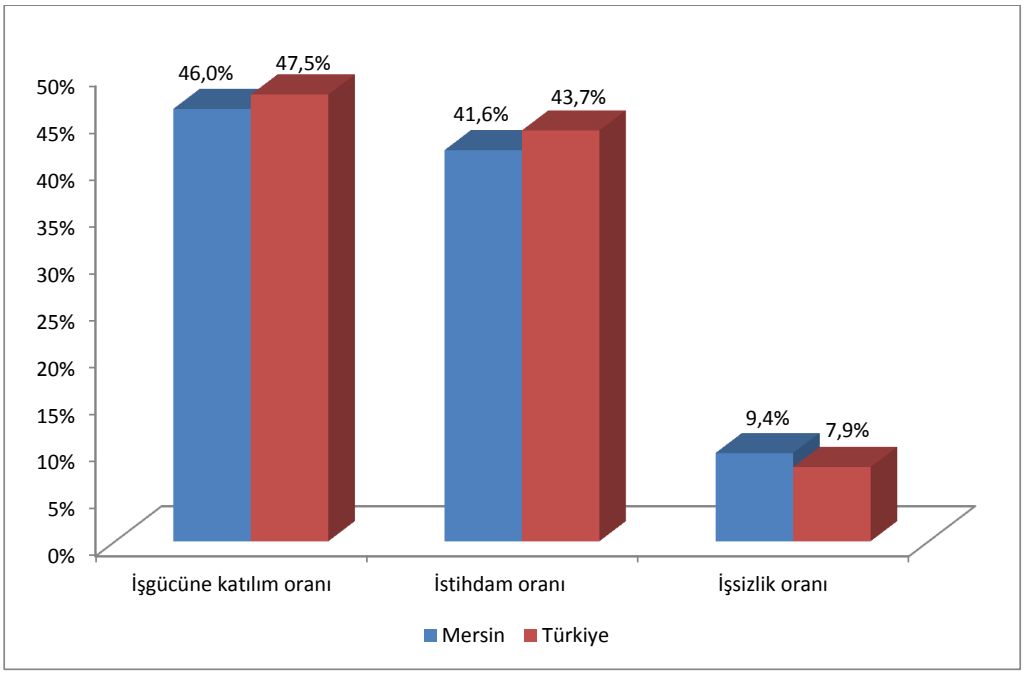

Kaynak: TÜİK

2011 yılına ait temel işgücü göstergeleri TÜİK'in 2011 yılında yapmış olduğu Nüfus ve Konut Araştırmasına dayalı olarak üretilmiştir.[3] Bu sebeple 2011 yılına ait göstergelerin, önceki yıllara ait verilerden ayrı bir değerlendirmeye tabii tutulması gerekmektedir. 2011 yılı için işgücüne katılma oranı %46,0 ile Türkiye ortalaması olan %47,5'in altında gerçekleşmiştir. Benzer şekilde Mersin İli için istihdam oranı %41,6 ile Türkiye ortalaması olan %43,7'nin altında kalmıştır. Buna karşılık işsizlik oranı ise Türkiye ortalaması olan %7,9'un üzerinde %9,4 olarak gerçekleşmiştir.

[3] Nüfus ve konut sayımları, nüfusun ve ikamet edilen konutların temel nitelikleri hakkında coğrafi anlamda detaylı bilgi sağlayan kapsamlı çalışmalardır. Türkiye İstatistik Kurumu, idari kayıtlara dayalı geniş kapsamlı bir örnekleme araştırması olarak planladığı nüfus ve konut araştırmasını, Avrupa Birliği'ne üye ülkelerle uyumlu bir şekilde 2011 yılında gerçekleştirmiştir. 2011 Nüfus ve Konut Araştırması, "2 Ekim 2011" tarihini referans gün kabul ederek, 3 Ekim-31 Aralık 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İŞKUR, Kamu İstihdam Kurumu olarak işgücü piyasasının en önemli aktörlerindendir. İŞKUR, işsizlik sigortası fonu kaynaklarını kullanarak uygulamakta olduğu aktif ve pasif işgücü programları, teknik altyapı çalışmaları ve insan kaynaklarına yaptığı yatırımlar ile işgücü piyasasında etkinliğini ve hizmet kalitesini her geçen gün arttırmaktadır. Söz konusu etkinlik ve kalitenin en önemli göstergelerinden biri de İŞKUR'un kamuoyu ve kullanıcıların faydalanmasına yönelik olarak oluşturduğu istatistiksel verilerdir.

Bu istatistikler Kuruma kayıtlı olanların verilerinden üretilmekte olup, Kuruma yapılan başvuruları, kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlerin cinsiyet, yaş, eğitim, meslek gibi kırılımlarını, açık işler ve işe yerleştirmelerin sektörel, meslek grubu ve mesleklere göre dağılımlarını, işsizlik sigortası verilerini ve düzenlenen kurs ve programların dağılımlarını içermektedir.

Grafik 28: Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Başvurular, Mersin

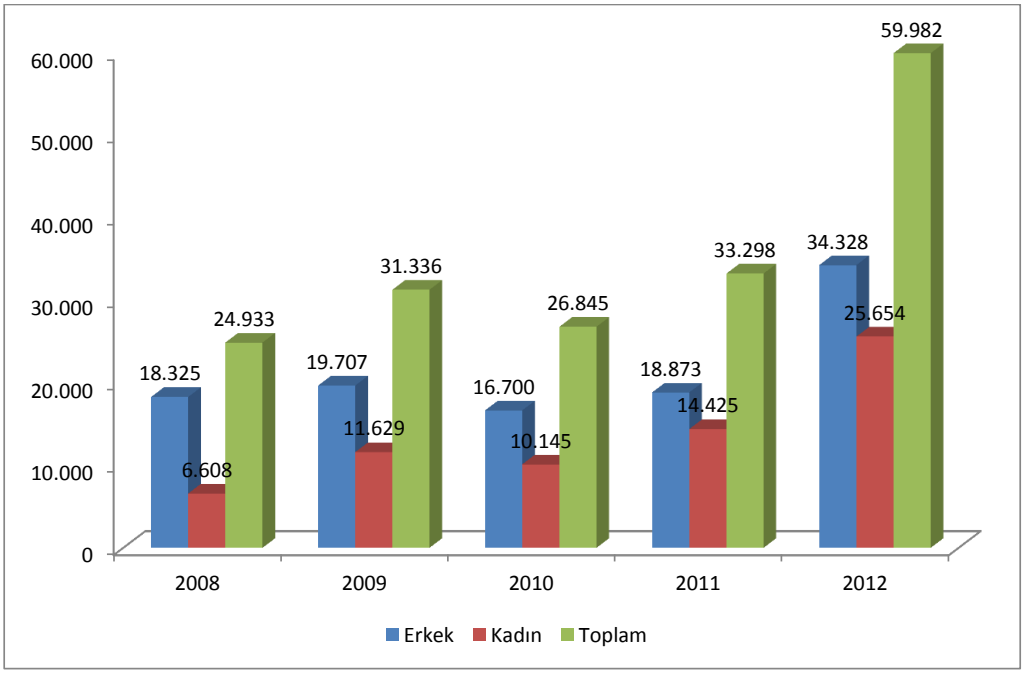

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuran sayısı 59.982 kişi olup, başvuranların 34.328'i erkek, 25.654'ü ise kadındır. Oransal açıdan değerlendirildiğinde başvuranların %57,2'si erkek, %42,8'inin kadın olduğu görülmektedir. 2008-2012 yılları arasını kapsayan dönem için başvuruların incelenmesi neticesinde; 2009 yılında bir önceki yıla göre %25,7 oranında bir artış görülmektedir. 2010 yılında ise bir önceki yıla göre %14,3 oranında bir azalış söz konusudur. 2011 ve 2012 yıllarında başvurular tekrardan artış yönünde bir seyir izleyerek sırasıyla, %24,0 ve %80,1 oranında artışlar görülmüştür.

2010 yılındaki düşüş dışında incelenen zaman dilimi içerisinde Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne yapılan başvuruların artış yönünde eğilim göstermesinde; Kurumun eğitim ve programlar için kullanmakta olduğu ödenek miktarlarında meydana gelen ciddi oranda artışların, istihdam konusunda uygulanmaya başlanan teşviklerin ve bunlara bağlı olarak Kurumun personel sayısının artmasının etkili olduğu söylenebilir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Kuruma yapılan başvuru sayısı 47.270 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 20:Eğitim Durumlarına Göre Başvurular, Mersin, 2012

MERSİN		
Eğitim Durumu	**Erkek**	**Kadın**
Okuma-Yazma Bilmeyenler	327	329
Okur-Yazar Olanlar	571	516
İlköğretim	17.227	11.002
Ortaöğretim	10.857	8.729
Önlisans	2.959	2.777
Lisans	2.317	2.249
Yüksek Lisans	65	49
Doktora	5	3

Kaynak: İŞKUR

Başvuranların eğitim durumuna bakıldığında ise; 28.229 kişi ile toplam başvuruların %47,1'inin ilköğretim eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. 19.586 kişilik başvuru ile toplam başvuruların %32,7'lik kısmını ise ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyindeki başvuru sahipleri oluşturmaktadır. İlköğretim düzeyindeki başvurularda erkeklerin oranı %61, kadınların oranı %39 ve ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyindeki başvurularda erkeklerin oranı %55,4, kadınların oranı ise %44,6'dır. Okuma yazma bilmeyenler dışında tüm eğitim seviyelerinde erkeklerin başvurularının kadınlara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuranların profiline oransal açıdan bakıldığında; toplam başvuranların yaklaşık olarak %82,7'lik kısmının ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyi ve daha alt eğitim düzeylerinde olduğu görülmektedir. Başvuranların sadece %9,6'sı önlisans, %7,6'sı ise lisans düzeyindedir. Bu veriler ışığında, Kuruma başvuranların büyük bir kısmının eğitim düzeyi düşük ve nispeten vasıfsız kişiler olduğu, eğitim düzeyi yüksek kişilerin ise büyük bir çoğunluğunun Kuruma başvurmama yönünde bir davranış sergilediği söylenebilir.

Tablo 21:En Fazla Başvuru Alınan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye, 2012

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslekler	**Başvuru Sayısı**	**Meslekler**	**Başvuru Sayısı**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	12.581	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	572.862
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4.636	BÜRO MEMURU (GENEL)	100.687
BÜRO MEMURU (GENEL)	3.818	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	86.976
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1.611	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	53.649
ORMAN İŞÇİSİ	1.605	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47.515
SEKRETER	1.259	SEKRETER	36.929
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1.039	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	33.993
AŞÇI	990	ÖN MUHASEBECİ	30.406
ÖN MUHASEBECİ	967	GARSON (SERVİS ELEMANI)	27.132
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	779	MUHASEBECİ	25.799
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	739	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	21.000
GARSON (SERVİS ELEMANI)	734	AŞÇI	20.870
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	684	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20.686
KAMYONET ŞOFÖRÜ	679	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	20.649
ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	671	KASİYER	19.481
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	615	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	18.560
MUHASEBECİ	601	ÇAYCI	18.547
KASİYER	510	MAKİNECİ (DİKİŞ)	17.979
HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	499	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	17.754
AŞÇI YARDIMCISI	487	BÜRO İŞÇİSİ	16.029

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı istatistiklerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne en fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasında, 12.581 kişi ile beden işçisi (genel) ve 4.636 kişi ile beden işçisi (temizlik) ilk iki sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada 3.818 kişi ile büro memuru (genel), dördüncü sırada 1.611 kişi ile satış elemanı (tanıtım) ve beşinci sırada ise 1.605 kişi ile orman işçisi mesleği gelmektedir. Orman işçisi mesleğinin beşinci sırada yer alması, Kamuya söz konusu dönemde yapılacak işçi alımları sebebiyle Kuruma yapılan yoğun başvurulardan kaynaklanmaktadır. 2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde en fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasında ilk dört sıra değişmezken, beşinci sıraya temizlik görevlisi mesleği yerleşmiştir.

En fazla başvuru yapılan meslekler sıralamasının ilk iki sırasında beden işçiliği mesleklerinin yer alması, Kuruma başvuranların eğitim düzeyleri ile de örtüşmektedir. Bu durum Türkiye genelinde yapılan başvurularla da hemen hemen örtüşmektedir. Kuruma yapılan başvuruların büyük bir çoğunluğunu gerçekleştiren, eğitim düzeyi düşük ve vasıfsız kişilerin yönelebilecekleri meslekler genellikle bedenen çalışılabilecek meslekler olabilmektedir. Benzer şekilde büro memuru (genel) mesleği de genellikle ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyine sahip kişiler tarafından başvurulan bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 22:Başvuruların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012

Eğitim Durumu	MERSİN	Ağırlığı	TÜRKİYE	Ağırlığı
Okuma-Yazma Bilmeyenler	656	1,09	30.604	1,33
Okur-Yazar Olanlar	1.087	1,81	63.800	2,78
İlköğretim	28.229	47,06	1.109.989	48,34
Ortaöğretim	19.586	32,65	708.001	30,83
Önlisans	5.736	9,56	191.747	8,35
Lisans	4.566	7,61	185.039	8,06
Yüksek Lisans	114	0,19	6.885	0,30
Doktora	8	0,01	260	0,01
TOPLAM	59.982	100,00	2.296.325	100,00

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne başvuranlar ile Türkiye genelinde Kuruma başvuranların eğitim durumları karşılaştırıldığında 2012 yılı için oranların paralellik arz ettiği görülmektedir. Söz konusu dönemde Türkiye geneli için Kuruma başvuranların %48,3'ü, Mersin İl Müdürlüğüne başvuranların ise %47,1'i ilköğretim mezunudur. İlköğretim mezunlarını sırasıyla, ortaöğretim mezunları, ön lisans mezunları ve lisans mezunları takip etmektedir.

İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Mersin İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dâhil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri karşılayamazken, diğer taraftan ekonomi, işgücü piyasasında eğitimli işsizlere uygun işler yaratamamaktadır.

Tablo 23:En Fazla Açık İş Olan ve En Fazla Başvuru Olan İlk 20 Meslek, Mersin 2012

En Fazla Açık İş Olan Meslekler	Ağırlığı	En Fazla Başvuru Alınan Meslekler	Ağırlığı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	27,8	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	21,0
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	6,2	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	7,7
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	3,9	BÜRO MEMURU (GENEL)	6,4
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	3,3	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,7
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	3,0	ORMAN İŞÇİSİ	2,7
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,3	SEKRETER	2,1
AŞÇI	1,8	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,7
KASİYER	1,5	AŞÇI	1,7
SEKRETER	1,4	ÖN MUHASEBECİ	1,6
BÜRO MEMURU (GENEL)	1,4	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1,3
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1,4	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,2
ELEKTRİKÇİ (DİĞER)	1,3	GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,2
ÖN MUHASEBECİ	1,3	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,1
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	1,2	KAMYONET ŞOFÖRÜ	1,1
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,2	ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	1,1
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	1,2	EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	1,0
TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	1,1	MUHASEBECİ	1,0
KALIPÇI-PRES	1,0	KASİYER	0,9
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	0,9	HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	0,8
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	0,8	AŞÇI YARDIMCISI	0,8

Kaynak: İŞKUR

İşgücü piyasasının sağlıklı bir yapıya kavuşabilmesi için piyasada mevcut bulunan açık işler ile işgücü arzının dengeli olması gerekmektedir. 2012 yılında Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne en fazla başvuru yapılan meslekler ile en fazla açık iş olan meslekler karşılaştırıldığında; ilk iki sırada yer alan mesleklerin örtüştüğü görülmektedir. En fazla açık iş tespit edilen meslekler sıralamasında 3. sırada yer alan Satış Elemanı (tanıtım) mesleğine karşılık olarak da yapılan başvuru sıralamasında 4. sırada olduğu görülmektedir.

Grafik 29: Yıllar İtibariyle İŞKUR'a Kayıtlı İşsizler, Mersin

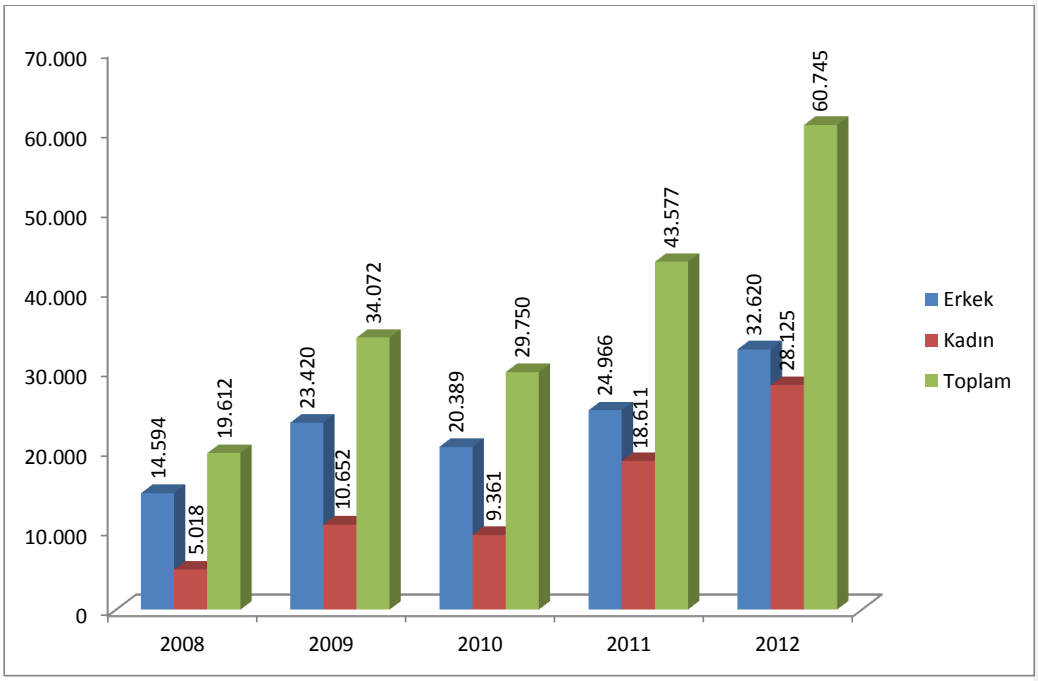

Kaynak: İŞKUR

2008-2012 yılları arasında Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne kayıtlı işsizlerin zaman dilimi içerisindeki seyrine bakıldığında, 2010 yılında bir önceki yıla göre ortaya çıkan düşüş dışında genel olarak artış yönünde bir seyir olduğu görülmektedir. Söz konusu dönem için kayıtlı işsiz rakamında 2009 yılında bir önceki yıla göre %73,7'lik bir artış, 2010 yılında %12,7'lik düşüş, 2011 yılında %46,5'lik bir artış ve 2012 yılında ise bir önceki döneme göre %39,4 oranında bir artış olmuştur. 2012 yılı için kayıtlı işsizlerin %53,7'si erkek, %46,3'ü ise kadındır.

2012 yılında Kuruma kayıtlı işsiz sayısı 60.745 iken 2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde kayıtlı işsiz sayısı 66.229'a ulaşmıştır.

Tablo 24:En Fazla Kayıtlı İşsizin Bulunduğu İlk 20 Meslek, Mersin 2012

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslekler	**Kayıtlı İşsiz Sayısı**	**Meslekler**	**Kayıtlı İşsiz Sayısı**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	13.744	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	580.621
BÜRO MEMURU (GENEL)	5.096	BÜRO MEMURU (GENEL)	142.007
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4.550	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	92.007
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1.604	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47.614
SEKRETER	1.386	SEKRETER	46.050
ORMAN İŞÇİSİ	1.171	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	45.512
ÖN MUHASEBECİ	1.102	ÖN MUHASEBECİ	38.206
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1.026	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	35.912
AŞÇI	987	MUHASEBECİ	32.002
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	890	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	26.951
ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	744	GARSON (SERVİS ELEMANI)	25.819
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	641	AŞÇI	24.021
MUHASEBECİ	633	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	22.344
KAMYONET ŞOFÖRÜ	603	ÇAYCI	21.965
GARSON (SERVİS ELEMANI)	593	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	19.608
ÇAYCI	473	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	19.408
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	460	BÜRO İŞÇİSİ	17.425
KASİYER	456	KASİYER	16.640
ÇOCUK BAKICISI	425	MAKİNECİ (DİKİŞ)	15.574
HİZMETLİ (KAMU KURULUŞLARI)	419	AŞÇI YARDIMCISI	14.503

Kaynak: İŞKUR

En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu meslekler açısından Türkiye geneli ile Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü, 2012 yılı verilerine göre karşılaştırmaya tabii tutulduğunda ilk on sırada yer alan mesleklerin sekizinin aynı olduğu görülmektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Mersin İlinde en fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk beş meslek sırasıyla; Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Satış Elemanı (Tanıtım) ve Sekreterliktir. Söz konusu mesleklere bakıldığında, üst düzey bir eğitim seviyesi gerektirmeyen ve çok fazla vasfa ihtiyaç duyulmayan meslekler olduğu görülmektedir. Bu durum Kuruma kayıtlı işsizlerin profili hakkında genel bir fikir vermektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde en fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk beş meslek sırasıyla; Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel), Satış Elemanı (Tanıtım) ve Sekreterliktir. İki ve üçüncü sıralar kendi içinde yer değiştirmiş olmakla beraber, 2012 yılı ile 2013 yılı 9 aylık döneminde en fazla kayıtlı işsiz olan ilk beş mesleğin aynı olduğu görülmektedir.

Grafik 30:Bekleme Sürelerine Göre İşsizlerin Dağılımı, Mersin 2012

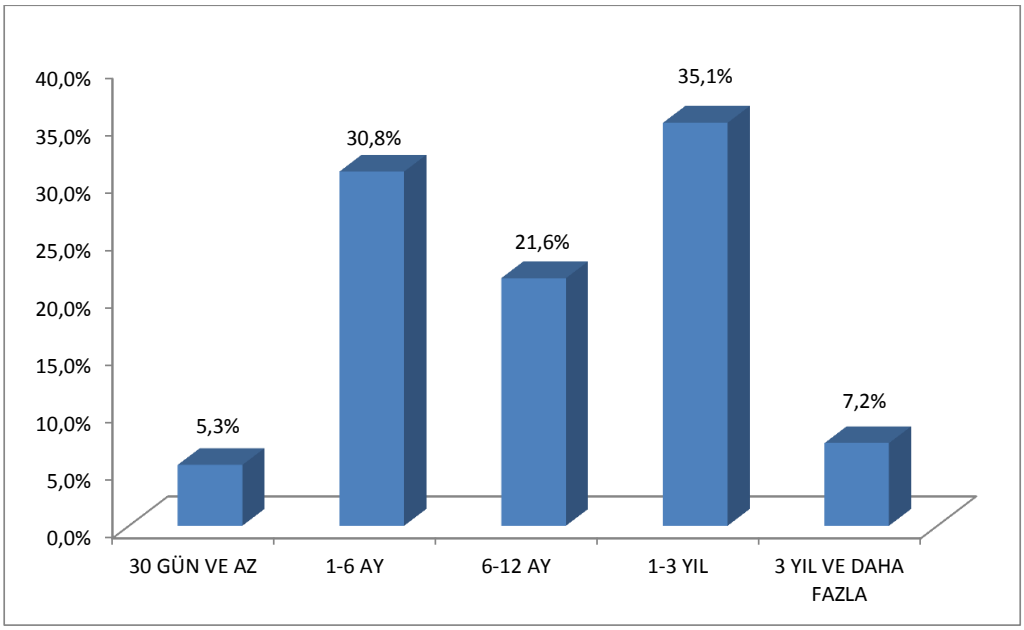

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne kayıtlı işsizlerin bekleme süreleri incelendiğinde; en fazla bekleme süresinin 1-3 yıl arası kayıtlı işsizlerde olduğu görülmektedir. Kayıtlı işsizlerin %35,1'inin bekleme süresi 1-3 arasında, %30,8'inin bekleme süresi 1-6 ay arasında, %21,6'sının bekleme süresi ise 6-12 ay arasındadır.

Bekleme süreleri açısından değerlendirme yapılırken, 1 yıl ve daha fazla süredir işsiz olanlar için uzun süreli işsiz tanımlamasının kullanılması halinde, Kuruma kayıtlı işsizlerin %42,3'ünün uzun süreli işsiz olduğu söylenebilir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde kayıtlı işsizlerin bekleme sürelerine göre dağılımına baktığımızda; kayıtlı işsizlerin %46'sının 1-3 yıl arası beklemekte olduğu, %25,7'sinin 6-12 ay arası beklemekte olduğu, %16,8'inin 1-6 ay arası beklemekte olduğu, %6,7'sinin 3 yıl ve daha fazla süreli beklemekte olduğu ve %4,8'inin ise 30 gün ve daha az süre ile beklemekte olduğu görülmektedir.

Tablo 25:Yaş Gruplarına Göre Kayıtlı İşsiz Sayıları, Mersin 2012

YAŞ GRUBU	ERKEK	KADIN	TOPLAM
15-19	1.226	898	2.124
20-24	6.755	6.085	12.840
25 -29	7.182	6.036	13.218
30 - 34	5.459	4.881	10.340
35-39	4.301	4.060	8.361
40 - 44	3.230	3.165	6.395
45-49	2.529	1.843	4.372
50-54	1.108	724	1.832
55-59	546	236	782
60-64	178	139	317
65+	106	58	164
TOPLAM	32.620	28.125	60.745

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne kayıtlı işsizler yoğun olarak 25-29 yaş grubu, 20-24 yaş grubu ve 30-34 yaş grubunda toplanmıştır. Toplam kayıtlı işsizlerin %21,8'i 25-29 yaş grubunda, %21,1'i 20-24 yaş grubunda ve %17,0'si ise 30-34 yaş grubunda yer almaktadır.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde ise kayıtlı işsizlerin 14.027 kişi ile %21,2'si 20-24 yaş grubunda, 13.724 kişi ile %20,7'si 25-29 yaş grubunda ve 11.084 kişi ile %16,7'si de 30-34 yaş grubunda yer almaktadır.

Grafik 31:Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin 2012

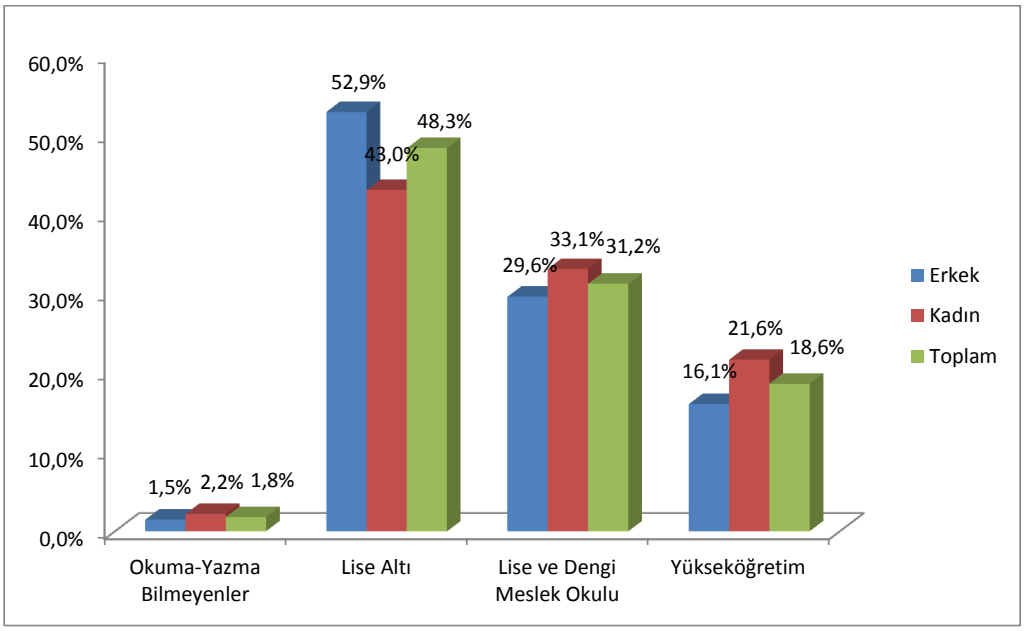

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü'ne kayıtlı işsizlerin eğitim durumu açısından değerlendirmeye tabii tutulması neticesinde gerek erkekler gerekse kadınlar açısından yoğunlaşmanın lise altı eğitim düzeyinde olduğu göze çarpmaktadır. Toplam kayıtlı işsizlerin %48,3'ü lise altı eğitim seviyesine sahip olup, erkeklerin %52,9'u, kadınların ise %43,0'ü lise altı eğitim düzeyindedir. Bu eğitim düzeyini %31,2'lik oranı ile lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeyine sahip işsizler takip etmektedir. Kayıtlı işsizlerin %18,6'lık kısmı yükseköğretim mezunu iken bu oran kadınlarda %21,6 ve erkeklerde de %16,1 seviyesindedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna bakıldığında; erkeklerin %53,3'ü, kadınların %46,2'si olmak üzere toplam kayıtlı işsizlerin %49,8'inin lise altı eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Kayıtlı işsizlerin %29,7'si lise ve dengi meslek okulu eğitim seviyesine sahip olup, erkeklerin %28,4'ü, kadınların ise %31'i lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeyindedir. Söz konusu dönem için kayıtlı işsizlerin %18,9'luk kısmı yükseköğretim mezunu iken bu oran kadınlarda %20,9 ve erkeklerde %17,0 seviyesindedir.

Kuruma kayıtlı işsizlerin eğitim durumunun cinsiyete göre analiz edilmesi durumunda, hem 2012 yılı verileri hem de 2013 yılı ilk 9 aylık verileri ışığında, kadın işsizlerin eğitim düzeyinin erkek işsizlerin eğitim düzeyine göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 32:Yıllar İtibariyle Açık İş Sayıları, Mersin

Kaynak: İŞKUR

2008-2012 yılları arasını kapsayan zaman dilimi içerisinde Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğünce alınan açık iş sayılarında ciddi oranda bir artış yaşanmıştır. Açık iş sayılarında 2009 yılında bir önceki yıla göre yaşanan %14,2 oranındaki düşüşün ardından sırasıyla, 2010 yılında %61,0 oranında, 2011 yılında %183,4 oranında ve 2012 yılında da %94,9 oranında artışlar gerçekleşmiştir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde açık iş sayısı 25.189'a ulaşmıştır. Açık işlerin 21.855'i özel sektör işyerlerinden alınan açık işler olup, kamuda açık iş sayısı 3.334 olmuştur. Söz konusu dönem için Türkiye genelinde açık iş sayısı özel sektörde 1.055.215 ve kamuda 57.809 olmak üzere toplamda 1.113.024 olmuştur.

2013 yılı dokuz aylık dönemde sosyal duruma göre açık işlere bakıldığında ise Mersin İlinde 401 adet engellilere yönelik, 8 adet de eski hükümlü ve terör mağdurlarına yönelik açık iş bulunurken, Türkiye için bu rakamlar engellilerde 95.136, eski hükümlü ve terör mağdurlarında 1.475 olmuştur.

Tablo 26: En Fazla Açık İş Bulunan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye 2012

MERSİN			TÜRKİYE		
Meslek	**Açık İş Sayısı**	**Oranı**	**Meslek**	**Açık İş Sayısı**	**Oranı**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.855	27,76	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	366.718	36,97
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1.087	6,22	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	48.132	4,85
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	674	3,85	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	43.931	4,43
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	582	3,33	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	22.153	2,23
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	532	3,04	BÜRO MEMURU (GENEL)	20.913	2,11
GARSON (SERVİS ELEMANI)	405	2,32	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20.446	2,06
AŞÇI	320	1,83	MAKİNECİ (DİKİŞ)	18.058	1,82
KASİYER	266	1,52	GARSON (SERVİS ELEMANI)	15.768	1,59
SEKRETER	249	1,42	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13.197	1,33
BÜRO MEMURU (GENEL)	245	1,40	REYON GÖREVLİSİ	11.054	1,11
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	238	1,36	KASİYER	10.159	1,02
ELEKTRİKÇİ (DİĞER)	233	1,33	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	7.944	0,80
ÖN MUHASEBECİ	224	1,28	ÖN MUHASEBECİ	7.860	0,79
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	218	1,25	LOJİSTİK ELEMANI	7.723	0,78
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	216	1,24	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	7.551	0,76
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	202	1,16	BULAŞIKÇI (STEVARD)	7.114	0,72
TEMİZLİK GÖREVLİSİ (HASTANE)	186	1,06	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	6.820	0,69
KALIPÇI-PRES	174	0,99	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	6.621	0,67
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	161	0,92	AŞÇI	6.033	0,61
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	146	0,83	ELEKTRİK TEKNİSYENİ	5.817	0,59

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre Mersin İlinde en fazla açık iş bulunan ilk on meslek sırasıyla, beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), satış elemanı(tanıtım), güvenlik görevlisi, el ve makine dikişçisi(genel), garson(servis elemanı), aşçı, kasiyer, sekreter ve büro memuru(genel)'dur. Söz konusu sıralama Türkiye geneli ile benzerlikler göstermekle beraber, Türkiye geneli en fazla açık iş bulunan meslekler listesinde ilk on meslek arasına Mersin İlinden farklı olarak; temizlik görevlisi, çağrı merkezi görevlisi ve reyon görevlisi meslekleri de girmiştir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde en fazla açık iş bulunan ilk on meslek ise; beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, satış elemanı(tanıtım), el ve makine dikişçisi(genel), elektrikçi (genel), ön muhasebeci, garson(servis elemanı) ve sekreter şeklinde sıralanmıştır.

Tablo 27:Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, Mersin 2012

SEKTÖRLER[4]	MERSİN	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	5,4	4,4
Diğer hizmet faaliyetleri	13,7	9,1
Eğitim	7,5	3,9
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,7	0,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,7	1,1
Gayrimenkul faaliyetleri	0,1	0,1
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,0	0,1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3,7	8,6
İmalat	24,7	33,9
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,1	1,4
İnşaat	7,6	5,4
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,0	1,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,4	5,4
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,6	0,4
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,3	0,8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,7	6,7
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,9	1,5
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	2,8	1,6
Toptan ve perakende ticaret	14,2	9,5
Ulaştırma ve depolama	4,8	4,2

Kaynak: İŞKUR

İktisadi faaliyetlere (NACE Rev.2) göre açık işlerin dağılımında 2012 yılı için Mersin İlinde en fazla açık iş, toplam açık işlerin %24,7'si ile imalat sektöründe olmuştur. Bu sektörü sırasıyla %14,2 oranıyla toptan ve perakende ticaret ve %13,7 oranıyla diğer hizmet faaliyetleri izlemektedir. Türkiye geneli için açık işlerin dağılımında ilk üç sektör aynı olmakla birlikte oransal olarak farklılıklar görülmektedir. Türkiye genelinde toplam açık işlerin %33,9'u imalat, %9,5'i toptan ve perakende ticaret ve %9,1'i de diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde yer almıştır.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde iktisadi faaliyetlere (NACE Rev.2) göre açık işlerin dağılımına bakıldığında Mersin İlinde en fazla açık işin yine imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Toplam açık işlerin %18,4'ünün bulunduğu imalat sektörünü, %15,0 oranıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri ve %14,0 oranıyla diğer hizmet faaliyetleri izlemektedir. 2012 yılı verilerine göre ikinci sırada yer alan toptan ve perakende ticaretin payının ise %10,7'ye gerilediği görülmektedir.

[4] Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerine, faaliyetlerinin değerlendirmeye tabii tutulamayacak derecede az olması sebebiyle tabloda yer verilmemiştir.

Grafik 33:Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012

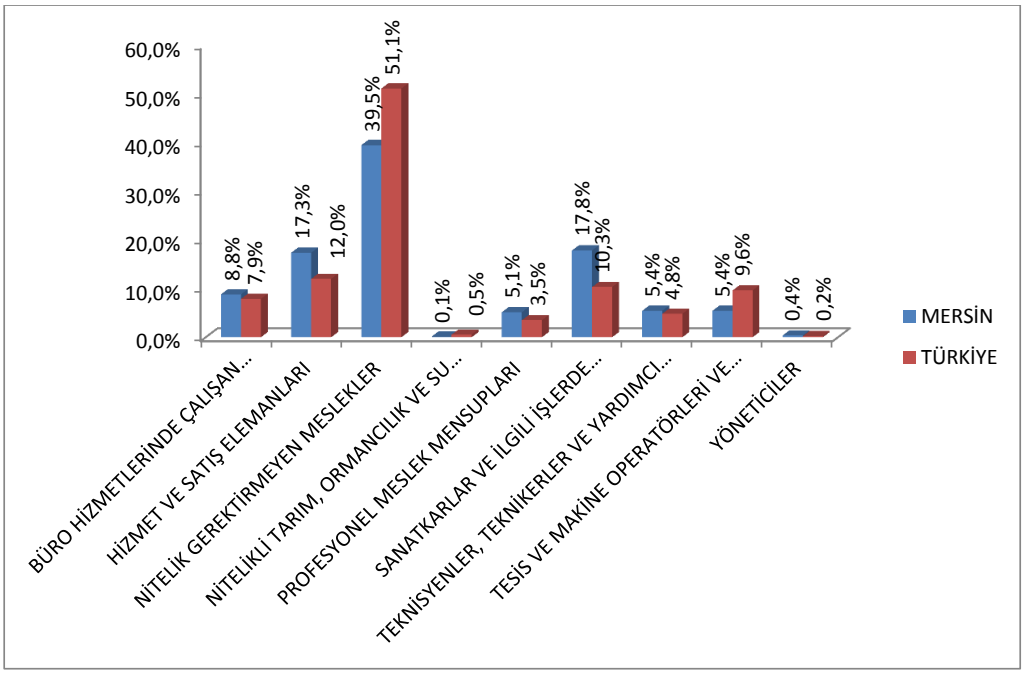

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verilerine göre meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında gerek Türkiye geneli için gerekse Mersin İli için en fazla açık işin nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde toplam açık işlerin %51,1 ve Mersin İlinde ise %39,5'i bu meslek grubundadır. Açık işlerin dağılımında Mersin İli için dikkat çekici olan diğer meslek grupları, %17,8 oranıyla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile %17,3 oranıyla hizmet ve satış elemanları meslek gruplarıdır.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımında 2012 yılına göre ilk üç sıra için, hem sıralama hem de oransal anlamda farlılıklar göze çarpmaktadır. En fazla açık iş yine nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olurken oranı %44,6'dır. Bu meslek grubunu sırasıyla %19,2 oranıyla hizmet ve satış elemanları meslek grubu ve %14,5 oranıyla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

Grafik 34:Yıllar İtibariyle İşe Yerleştirme Faaliyetleri, Mersin 2012

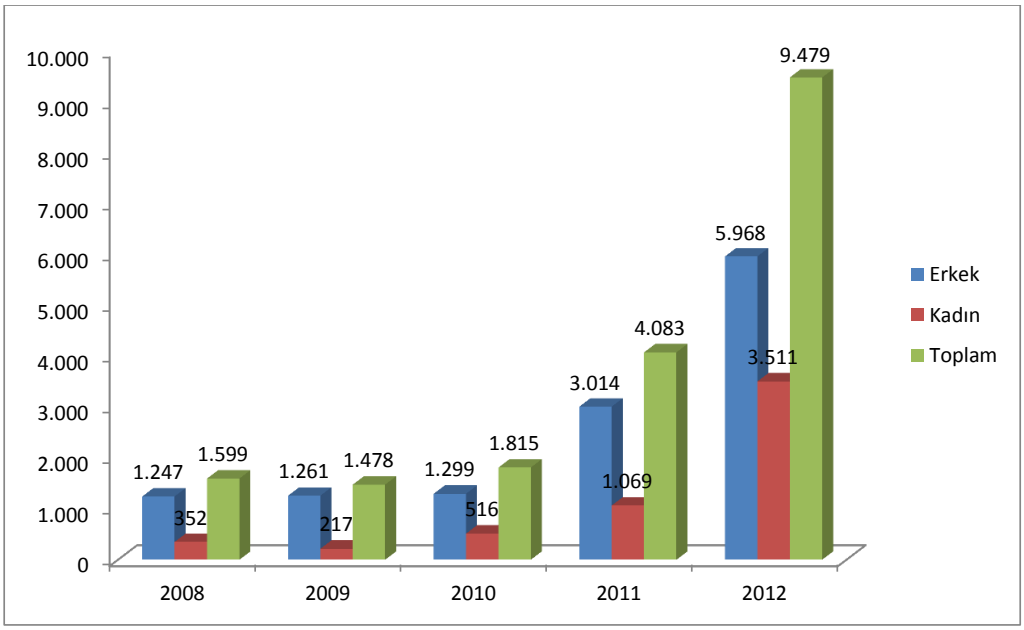

Kaynak: İŞKUR

2008-2012 yılları arasını kapsayan zaman dilimi içerisinde Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen işe yerleştirme faaliyetlerinde 2009 yılında bir önceki yıla göre yaşanan %7,6 oranındaki düşüş dışında yükseliş yönünde bir trend izlenmektedir. Bir önceki yıla göre yükseliş oranı 2010 yılında %22,8, 2011 yılında %125,0 ve 2012 yılında da %132,2 olarak gerçekleşmiştir.

Cinsiyete göre bakıldığında 2012 yılında işe yerleştirmelerin %63'ü erkeklerden %37'si kadınlardan oluşmaktadır. Bu veriler, Kuruma başvuru yapanların cinsiyete göre dağılımı ile birlikte değerlendirildiğinde, kadınların Kuruma yaptıkları başvurular oranında işe yerleştirme faaliyetlerinden pay alamadıklarını ortaya koymaktadır.

Söz konusu işe yerleştirme rakamları, işe yerleştirmenin türü açısından değerlendirmeye tabii tutulduğunda; il bazında toplam işe yerleştirmelerin %75'lik kısmı özel sektör işyerlerinde olurken, %25'lik kısmının Kamuya ait işyerlerine yapılan işe yerleştirmelerden oluştuğu görülmektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem içerisinde Mersin İlinde işe yerleştirme rakamı toplamda 13.617'ye ulaşmıştır. İşe yerleştirilenlerin %37,1'i kadınlardan, %62,9'u ise erkeklerden oluşmaktadır. Aynı dönemde Türkiye genelinde toplam 539.193 işe yerleştirme gerçekleştirilmiş olup, işe yerleştirilenlerin %29,8'i kadınlardan, %70,2'si erkeklerden oluşmaktadır. Bu veriler ışığında, Mersin İli özelinde işe yerleştirilen kadınların oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu dikkat çekmektedir.

Söz konusu dönem için işe yerleştirmelerin türüne bakıldığında Mersin İlinde işe yerleştirmelerin %75,5'inin özel sektör işyerlerinde, %24,5'inin kamu işyerlerinde olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise özel sektör işyerlerinde işe yerleştirme oranı %89,7, kamu işyerlerinde işe yerleştirme oranı ise %10,3'tür. 9 aylık veriler ışığında, Mersin İlinde özel sektör işyerlerinde işe yerleştirme oranının Türkiye ortalamasının gerisinde kaldığı görülmektedir.

2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelere, Kuruma kayıtlı işsizlerin sosyal durumu açısından bakıldığında, Mersin İlinde işe yerleştirilenlerin %95,6'sının normal statüde, %4,3'ünün engelli statüde ve %0,1'lik kısmının da eski hükümlü veya terör mağduru statüsünde işsizlerden oluştuğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise işe yerleştirilenlerin %93,6'sı normal statüde, %6,4'lük kısmı engelli statüde ve %0,1'lik kısmı da eski hükümlü veya terör mağduru statüsündedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için ise Mersin İlinde işe yerleştirilenlerin %98,2'si normal statüde, %1,8'i engelli statüde iken Türkiye genelinde bu oranlar normal statüde olanlar için %94,8 ve engelli statüde olanlar için %5,1 olarak gerçekleşmiştir. Engelli statüde yer alan işsizlerin işe yerleştirilmesi açısından Mersin ilinin hem 2012 yılı verilerine göre gerileme gösterdiği hem de Türkiye ortalamasının altında yer aldığı görülmektedir.

Grafik 35:Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin 2012

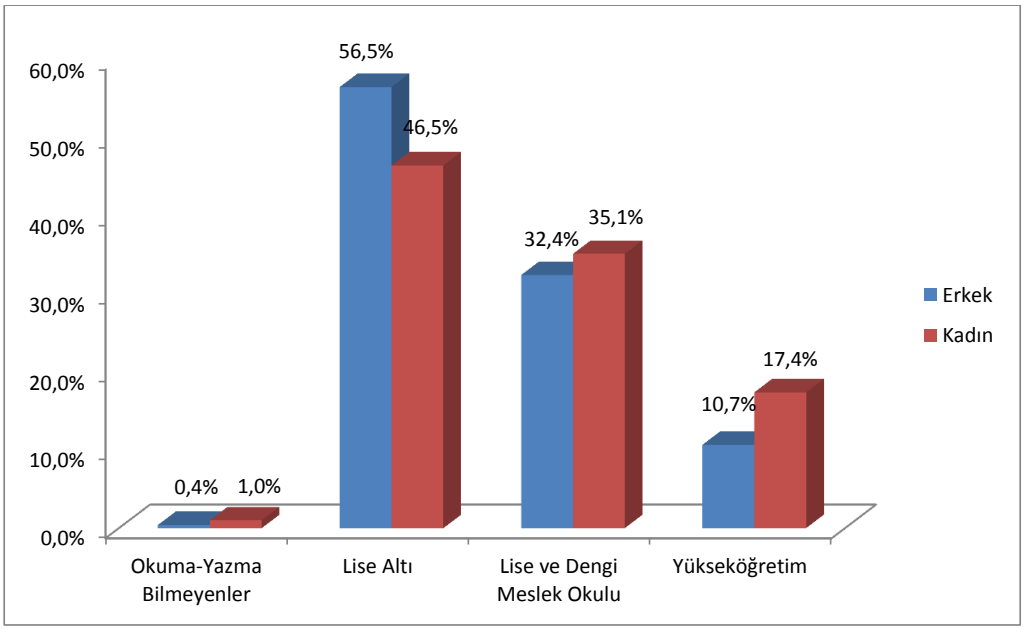

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Mersin İlinde işe yerleştirilen erkeklerin %56,5'i lise altı eğitim düzeyindedir. Bu eğitim düzeyini sırasıyla %32,4 ile lise ve dengi meslek okulu ve %10,7 ile yükseköğretim mezunları izlemektedir. Kadınlar için de benzer bir sıralama söz konusudur. İşe yerleşen kadınların %46,5'i lise altı eğitim seviyesinde, %35,1'i lise ve dengi okul eğitim seviyesinde ve %17,4'ü yükseköğretim eğitim seviyesindedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için; Mersin İlinde işe yerleştirilen erkeklerin %58'i lise altı eğitim düzeyindedir. Bu eğitim düzeyini sırasıyla %31,6 ile lise ve dengi meslek okulu ve %9,7 ile yükseköğretim mezunları izlemektedir. Kadınlar için de benzer bir sıralama söz konusudur. İşe yerleşen kadınların %54,8'i lise altı eğitim seviyesinde, %30,5'i lise ve dengi okul eğitim seviyesinde ve %14,2'si yükseköğretim eğitim seviyesindedir.

Grafik 36: Eğitim Durumlarına Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012

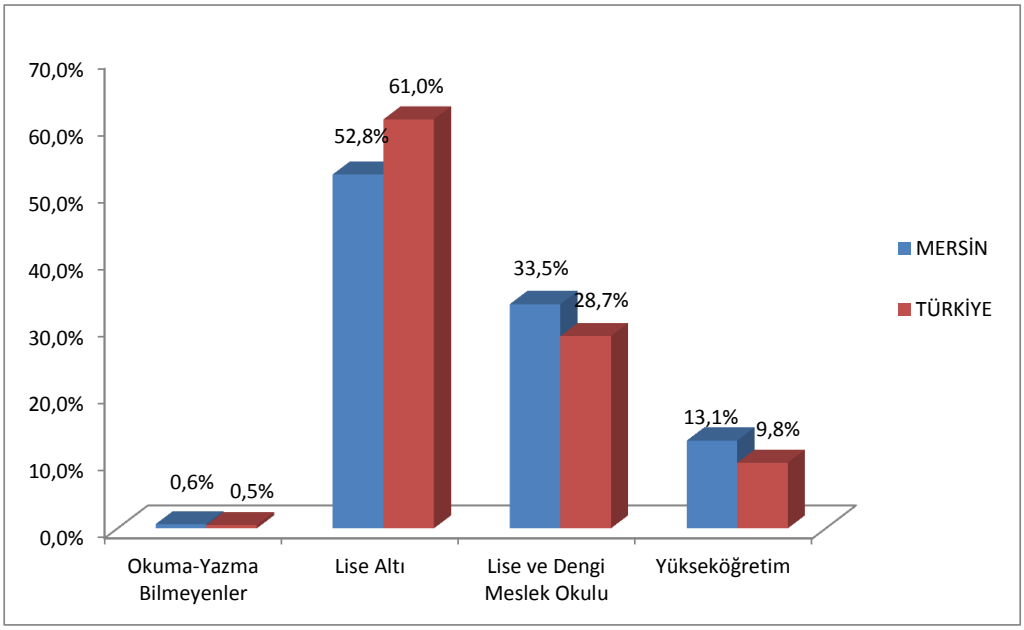

Kaynak: İŞKUR

Eğitim durumuna göre işe yerleştirilenlerin dağılımında, 2012 yılı için Mersin İlinde işe yerleştirilenlerin %52,8'inin lise altı eğitim seviyesinde olduğu ve bu eğitim seviyesini sırasıyla, %33,5 ile lise ve dengi meslek okulu ve %13,1 ile yükseköğretimin takip ettiği görülmektedir. Türkiye geneli için mevcut veriler incelendiğinde de benzer bir sonuçla karşılaşılmaktadır. Türkiye genelinde yapılan işe yerleştirmelerde de %61 oranıyla lise altı eğitim seviyesinde gerçekleştirilen işe yerleştirmeler ilk sırada yer alırken, ardından sırasıyla %28,7 oranıyla lise ve dengi meslek okulu ve %9,8 oranıyla yükseköğretim seviyesinde gerçekleştirilen işe yerleştirmeler gelmektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için de benzer bir durum söz konusudur. Dönem itibariyle, Mersin İlinde işe yerleştirilenlerin %56,8'i lise altı, %31,2'si ortaöğretim (lise ve dengi), %11,4'ü de yükseköğretim seviyesindedir. Türkiye genelinde ise işe yerleştirilenlerin %59'u lise altı, %28,9'u ortaöğretim (lise ve dengi), %11,6'sı da yükseköğretim seviyesindedir.

Gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin İli özelinde, Kuruma başvuru yapanların büyük bir çoğunluğunun lise ve dengi meslek okulu ile lise altı eğitim seviyesinde olduğu verisinden yola çıkıldığında, işe yerleştirmelerde eğitim seviyesi açısından ortaya çıkan mevcut durumun da doğal bir sonuç olduğu söylenebilir. Ancak Kurumun işgücü piyasasının işleyişine olumlu katkılar sağlayabilmesi için, yükseköğretim seviyesinde aldığı açık iş rakamlarını ve gerçekleştirdiği işe yerleştirme rakamlarını daha üst seviyelere taşıması gerekmektedir.

Tablo 28:En Fazla İşe Yerleştirme Yapılan İlk 20 Meslek, Mersin, Türkiye 2012

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslekler	**SAYI**	**Meslekler**	**SAYI**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3193	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	229943
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	732	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	37294
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	246	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	29650
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	240	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	13308
BÜRO MEMURU (GENEL)	220	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	11867
EL VE MAKİNE DİKİŞÇİSİ (GENEL)	217	BÜRO MEMURU (GENEL)	8597
AŞÇI	198	REYON GÖREVLİSİ	8267
KASİYER	192	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	8152
GARSON (SERVİS ELEMANI)	177	MAKİNECİ (DİKİŞ)	8115
SEKRETER	174	KASİYER	6740
KALIPÇI-PRES	174	LOJİSTİK ELEMANI	6087
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	166	GARSON (SERVİS ELEMANI)	6017
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	155	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	4940
ELEKTRİKÇİ (DİĞER)	127	İPLİKÇİ (RİNG/VATER/VARGEL)	4029
BİLGİSAYARLI MUHASEBE ELEMANI	114	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	3261
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	101	DİKİŞ MAKİNESİ OPERATÖRÜ-KUMAŞ	2913
RESEPSİYONİST (ÖN BÜRO ELEMANI)	87	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (ELLE)	2842
CİLT BAKIM VE GÜZELLİK MESLEK ELEMANI	83	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	2838
ÖN MUHASEBECİ	77	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	2739
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	76	ÖN MUHASEBECİ	2738

Kaynak: İŞKUR

Mersin İlinde 2012 yılı için en fazla işe yerleştirme yapılan meslekler sıralamasına bakıldığında ilk beş sırada; beden işçisi(genel), beden işçisi(temizlik), satış elemanı(tanıtım), güvenlik görevlisi ve büro memuru(genel) meslekleri yer almaktadır. Türkiye geneli için meslekler bazında işe yerleştirmelerin incelenmesi neticesinde de benzer bir durum ortaya çıkmaktadır. Türkiye genelinde en fazla işe yerleştirme yapılan meslekler sıralamasına bakıldığında Mersin ilinden farklı olarak üçüncü sırada temizlik görevlisi mesleği yer alırken büro memuru(genel) mesleği altıncı sırada yer almıştır.

En fazla işe yerleştirme yapılan beden işçisi(genel) mesleğine oransal açıdan bakıldığında Mersin İlinde toplam işe yerleştirmelerin %33,7'lik kısmına tekabül ettiği görülmektedir. İkinci sırada yer alan beden işçisi(temizlik) mesleğinin oranı ise %7,7'dir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönemde de Mersin İlinde ilk sırada bu kez %25,6 oranıyla beden işçisi(temizlik) yer alırken ikinci ve üçüncü sıraya %21,4 oranıyla beden işçisi(genel) ve %7,8 oranıyla güvenlik görevlisi mesleği yerleşmiştir.

Grafik 37:Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler Mersin, Türkiye 2012

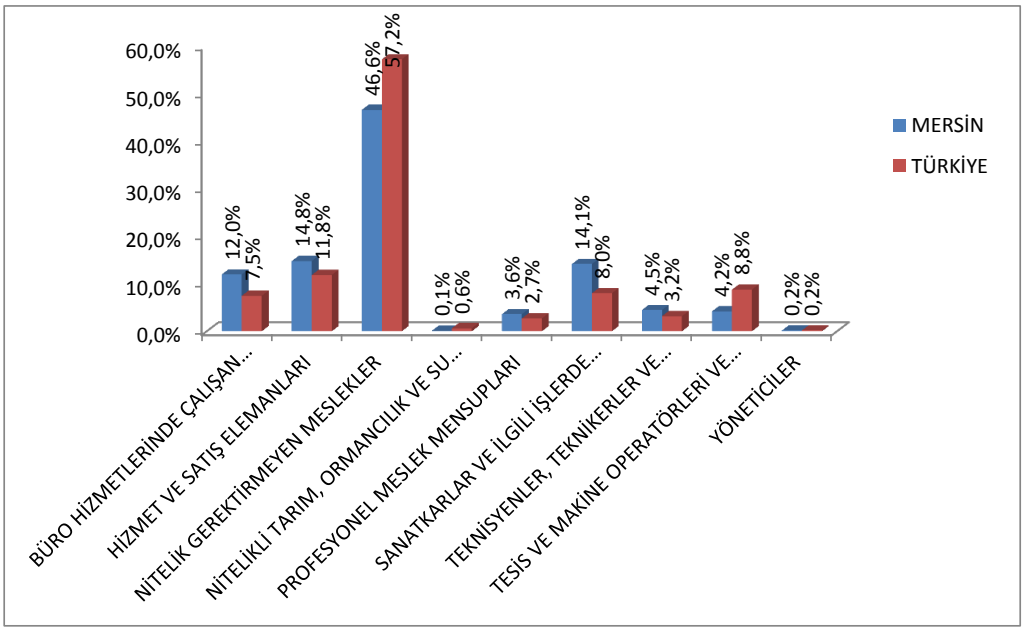

Kaynak: İŞKUR

2012 yılı verileri ışığında, meslek gruplarına göre işe yerleştirmelere bakıldığında; hem Türkiye genelinde hem de Mersin İli özelinde gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin en fazla nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye geneli için bu meslek grubunda işe yerleştirme oranı %57,2, Mersin İlinde ise %46,6'dır. Mersin İli için bu meslek grubunu açık işlerdeki sıralamaya benzer bir şekilde hizmet ve satış elemanları meslek grubu ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönemde Mersin İlinde 7.237 kişi nitelik gerektirmeyen mesleklerde işe yerleştirilmiştir. Bu rakam toplam işe yerleştirmelerin %53,4'üne tekabül etmektedir. Ardından sırasıyla 2.270 kişi ve %16,7 oranıyla hizmet ve satış elemanları ile 1.474 kişi ve %10,8 oranıyla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu gelmektedir.

Söz konusu dönem için Türkiye genelinde 266.852 kişi nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda işe yerleştirilmiş olup, bu meslek grubunda yapılan işe yerleştirmeler toplam işe yerleştirmelerin %49,5'ini oluşturmaktadır. Ardından gelen meslek grupları ise 77.527 işe yerleştirme rakamı ve %14,4 oranıyla hizmet ve satış elemanları meslek grubu ile 61.549 işe yerleştirme rakamı ve %11,4 oranıyla tesis makine operatörleri ve montajcılar meslek grubudur.

Gerek meslek grupları gerekse meslekler bazında verilerin incelenmesi neticesinde ortaya çıkan sonuç; Kurum tarafından gerçekleştirilen işe yerleştirmeler arasında, vasıf gerektirmeyen mesleklerde işe yerleştirmelerin, vasıf gerektiren mesleklerde yapılan işe yerleştirmelere oranla oldukça yüksek olduğudur. Bu durum Kuruma başvuru yapan ve kayıtlı olan işsizlerin profiline uygun olmakla birlikte işgücü piyasasının işleyişine sağlanması beklenen katkı açısından arzu edilen bir durum değildir.

Grafik 38:Sektörlere Göre İşe Yerleştirilenlerin Dağılımı, Mersin 2012

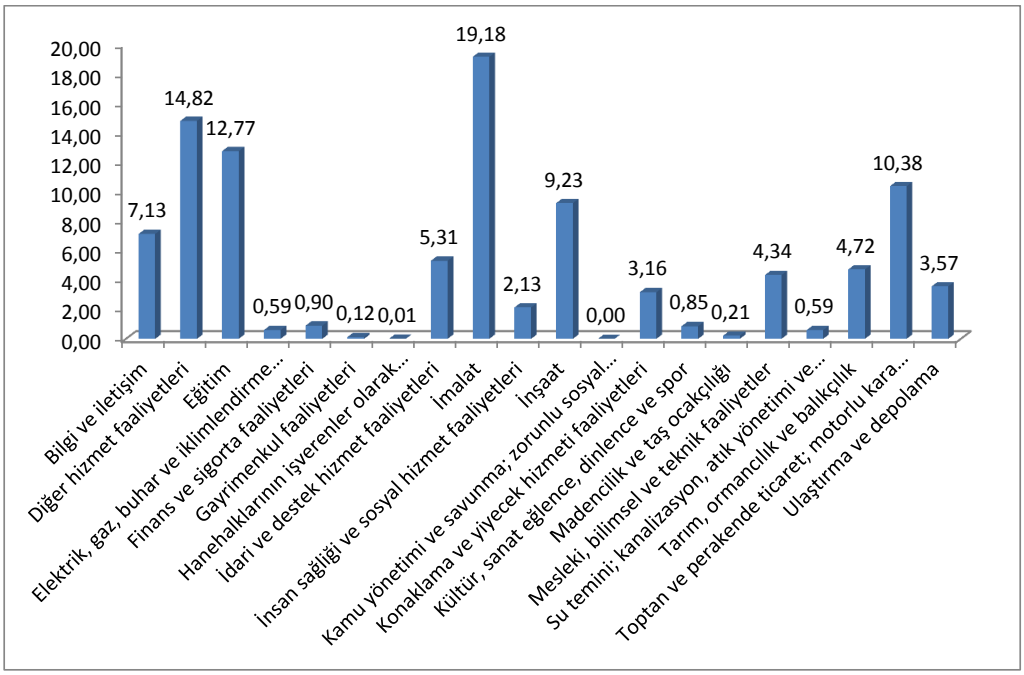

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğünce 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında; toplam işe yerleştirmelerin %19,2'lik kısmının imalat sektöründe olduğu ve bu sektörü sırasıyla, %14,8'lik oranıyla diğer hizmet faaliyetleri, %12,8'lik oranıyla eğitim sektörü, %10,4'lük oranıyla toptan ve perakende ticaret ve %9,2'lik oranıyla inşaat sektörünün izlediği görülmektedir.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için bakıldığında ise; Mersin İlinde 2.169 kişinin eğitim sektöründe iş yerleştirildiği ve bu rakamın toplam işe yerleştirmelerin %15,9'una tekabül ettiği görülmektedir.

Bu sektörü sırasıyla, 2.117 işe yerleştirme rakamı ve %15,5 oranıyla diğer hizmet faaliyetleri, 1.710 işe yerleştirme rakamı ve %12,6 oranıyla imalat, 1.593 işe yerleştirme rakamı ve %11,7 oranıyla idari ve destek hizmetleri faaliyetleri ve 1.144 işe yerleştirme rakamı ve %8,4 oranıyla inşaat sektörü izlemektedir.

Sektörel anlamda yapılan analiz neticesinde eğitim sektörü ve diğer hizmet faaliyetleri sektöründe işe yerleştirmelerin yüksek gerçekleşmesi dikkat çekmektedir. Ancak bu sonuç, meslek grupları bazında ve meslekler bazında yapılan analizler sonucunda elde edilen verilerle birlikte değerlendirildiğinde daha çok anlam ifade etmektedir.

Meslek grubu bazında işe yerleştirmelerin önemli bir kısmının nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda, meslek bazında işe yerleştirmelerin ise ağırlıklı olarak beden işçisi mesleğinde gerçekleştirilmiş olması verilerinden hareketle, Kurumun düzenlemiş olduğu Toplum Yararına Programların tarafı olan kurum/kuruluşların bulundukları sektörlerin işe yerleştirme analizinde üst sıralarda yer almasında, söz konusu programlar kapsamında görev alanların niceliksel etkisi bulunmaktadır.

Tablo 29:Sektörlere Göre İşe Yerleştirmelerin Dağılımı, Mersin, Türkiye 2012

SEKTÖRLER	MERSİN	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	7,13	6,09
Diğer hizmet faaliyetleri	14,82	9,77
Eğitim	12,77	6,00
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,59	0,85
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,90	1,24
Gayrimenkul faaliyetleri	0,12	0,03
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,01	0,03
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5,31	10,68
İmalat	19,18	28,00
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,13	1,45
İnşaat	9,23	5,55
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,00	1,76
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3,16	3,33
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,85	0,38
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,21	0,75
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,34	7,28
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,59	2,42
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	4,72	2,33
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	10,38	8,02
Ulaştırma ve depolama	3,57	4,03

Kaynak: İŞKUR

Türkiye genelinde 2012 yılında gerçekleştirilen işe yerleştirmelerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında Mersin İlindeki duruma benzer şekilde imalat sektörü ilk sırada yer almaktadır. Toplam işe yerleştirmelerin %28'inin gerçekleştirildiği bu sektörü takip eden sektörler sıralaması ise Mersin İlinden farklı olarak, %10,7 oranıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri, %9,8 oranıyla diğer hizmet faaliyetleri, %8 oranıyla toptan ve perakende ticaret ve %7,3 oranıyla mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü şeklinde sıralanmaktadır.

2013 Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için bakıldığında ise Türkiye genelinde en fazla işe yerleştirme 178.013 kişi ve %33,0 gibi oldukça yüksek bir oranla imalat sektöründe olmuştur. Bu sektörü sırasıyla, 57.220 kişi ve %10,6 oranıyla diğer hizmet faaliyetleri, 56.995 kişi ve %10,6 oranıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri, 47.878 kişi ve %8,9 oranıyla toptan ve perakende ticaret ve 33.805 kişi ve %6,3 oranıyla inşaat sektörleri izlemektedir.

Tablo 30:İşsizlik Sigortası Faaliyetleri, Mersin, Türkiye 2012

	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ BAŞVURUSU	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAKEDEN SAYISI		
		İŞSİZLİK ÖDENEĞİ KESİLEN	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ BİTEN	ÖDEMESİ DEVAM EDEN
MERSİN	7.941	1.874	1.162	2.898
TÜRKİYE	609.245	121.852	75.032	168.835

Kaynak: İŞKUR

Çalışma ve İş Kurumu Mersin İl Müdürlüğüne işsizlik sigortası kapsamında 2012 yılı içinde toplam 7.948 kişi başvurmuş olup, 5.934 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Türkiye genelinde alınan işsizlik ödeneği başvuru sayısı ise 609.245 olup, işsizlik ödeneği almaya hak kazanan kişi sayısı 365.719'dur.

2013 yılı Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönemde Mersin İlinde işsizlik ödeneği almaya hak kazananların sayısı 4.986 olup, aynı dönem için Türkiye genelinde bu sayı 311.971 olarak gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemde Mersin İlinde işsizlik ödeneği ödemesi bitenlerin sayısı 708, ödemesi kesilenlerin sayısı 1.472 iken 2.806 kişi işsizlik ödeneği almaya devam etmektedir. Türkiye genelinde ise 39.027 kişinin işsizlik ödeneği ödemesi bitmiş, 105.948 kişinin ödemesi kesilmişken, 166.996 kişi işsizlik ödeneği ödemesi almaya devam etmektedir.

Tablo 31:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları, Mersin

EĞİTİM DURUMU	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okur Yazar Olmayan	30	14	44
Okur Yazar	50	17	67
İlköğretim	3174	560	3734
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	1863	884	2747
Önlisans	379	289	668
Lisans	368	286	654
Yüksek Lisans	13	11	24
Doktora	1	2	3
TOPLAM	5878	2063	7941

Kaynak: İŞKUR

Mersin İlinde işsizlik ödeneği başvurusu yapanların eğitim durumları incelendiğinde en çok başvurunun 3.734 kişi ile ilköğretim düzeyinde eğitime sahip işsizler tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu eğitim düzeyini 2.747 kişi ile ortaöğretim (lise ve dengi) eğitime sahip işsizler takip etmektedir. Önlisans ve lisans eğitim düzeyindeki başvurular ise nispeten bu eğitim düzeylerine göre düşük seviyelerde kalmaktadır. İlköğretim ve ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim seviyesinde olan işsizlerin yaptığı başvurular toplam başvuruların %81,6'sını oluşturmaktadır. İşsizlik ödeneği başvurularına cinsiyet açısından bakıldığında ise erkeklerin yapmış olduğu başvuruların %%74 oranıyla toplam başvuruların büyük çoğunluğunu oluşturduğu görülmektedir.

İstatistiklere göre, İşsizlik ödeneğine başvuranların büyük bir kısmının ilköğretim ve ortaöğretim (lise ve dengi) düzeyinde eğitime sahip kişilerden oluştuğu, eğitim seviyesi yükseldikçe bu rakamların daha düşük seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir. Diğer bütün değişkenler sabit kalmak şartıyla, sadece bu verilerden hareket ettiğimizde, eğitim seviyesi düştükçe işgücü sirkülasyonunun arttığı söylenebilir.

Tablo 32:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Ödeneği Hak edenler, Mersin 2012

	İÖ ÖDEMESİ BİTEN			İÖ ÖDEMESİ DEVAM EDEN			İÖ ÖDEMESİ KESİLEN		
EĞİTİM DURUMU	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okur Yazar Olmayan	5	5	10	12	4	16	9	3	12
Okur Yazar	4	7	11	26	9	35	12	0	12
İlköğretim	379	135	514	1133	266	1399	919	72	991
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	218	203	421	602	387	989	501	122	623
Önlisans	42	66	108	96	110	206	86	33	119
Lisans	42	53	95	130	118	248	73	41	114
Yüksek Lisans	2	1	3	2	2	4	2	1	3
Doktora	0	0	0		1	1	0	0	0
TOPLAM	692	470	1162	2001	897	2898	1602	272	1874

Kaynak: İŞKUR

İşsizlik ödeneği almaya hak kazanan kişilerin, eğitim durumları incelendiğinde; 2.904 kişinin ilköğretim, 2.033 kişinin ortaöğretim (lise ve dengi), 457 kişinin lisans ve 433 kişinin de önlisans eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir.

Söz konusu duruma 2013 yılı Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönem için bakıldığında; 2.370 kişinin ilköğretim, 1.611 kişinin ortaöğretim (lise ve dengi), 441 kişinin lisans ve 429 kişinin de önlisans eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 33:Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, Mersin 2012

KURS TÜRÜ	KURS SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	1	15	0	15
GİRİŞİMCİLİK	23	238	305	543
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	2	39	0	39
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI / İSTİHDAM GARANTİLİ	226	2137	3165	5.302
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI/GENEL	42	211	515	726
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME KURSLARI/TYP	104	3183	3197	6.380
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	280	297	255	552
ÖZÜRLÜ KURSLARI	19	139	101	240
UMEM PROJESİ	115	1068	557	1.625
UMEM PROJESİ/İEP	402	617	323	940
TOPLAM	1.214	7944	8418	16.362

Kaynak: İŞKUR

Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce 2012 yılında 7.944'ü erkek 8.418'i kadın olmak üzere toplam 16.362 kişiye yönelik olarak 1.214 adet kurs ve program düzenlenmiştir.

İstihdam garantili kurs kapsamında 5.302 kursiyere yönelik 226 adet, özürlü kursları kapsamında 240 kişiye yönelik 19 adet, hükümlü ve eski hükümlülere yönelik 3 adet kursta 54 kişilik ve genel kapsamda kurslarda 726 kişiye yönelik 42 adet kurs açılmıştır.

Toplum Yararına Çalışma Programları (TYÇP), işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin kısa süreli istihdam ve eğitimini amaçlayan, doğrudan veya yüklenici eli ile toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesini sağlayan programlardır. Bu faaliyetler, genellikle ekonomik kriz, özelleştirme, ekonomik yapılanma, doğal afetler ve işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde Kuruma kayıtlı işsizlerin, çalışma yaşamından uzun süre ayrı kalarak maddi sıkıntıya düşmelerini önlemek, çalışma alışkanlık ve disiplinlerini yitirmemelerini, kısa süreli istihdam ve eğitimlerini sağlamak için yürütülür. Toplum Yararına Çalışma Programları kapsamında 104 adet programda toplam 6.380 kişinin geçici süre ile istihdamı sağlanmıştır.5

[5] Toplum Yararına program sayısı ve katılımcı sayısına, 2012 yılında başlayan ve 2013 yılında sonlanan programlar ve bu programlardan faydalanan katılımcılar da dahildir.

Girişimcilik Programları, Kuruma kayıtlı işsizlere yönelik olarak kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmak amacıyla uygulanan programlardır. Girişimcilik programlarının uygulaması "Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) arasındaki Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi (UGE) İşbirliği Protokolünde" belirlenen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Girişimcilik Programları kapsamında 23 adet programda 543 kişiye Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi verilmiştir.

Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Projesi kapsamında 1.625 kişiye yönelik olarak 115 adet kurs düzenlenmiştir. Bu kursları başarı ile tamamlayan 940 kişi 402 adet UMEM/İEP kapsamında işyerlerinde işbaşı eğitime alınmışlardır.

2013 yılı Ocak-Eylül aylarını kapsayan 9 aylık dönemde ise; 87 adet istihdam garantili kursta 798 erkek, 1368 kadın olmak üzere 2.166 kişiye, 10 adet işgücü yetiştirme kursunda 81 erkek, 89 kadın olmak üzere 170 kişiye, 13 adet özürlülere yönelik kursta 92 erkek, 63 kadın olmak üzere 155 kişiye, 1 adet hükümlülere yönelik kursta 11 erkek hükümlüye ve 3 adet girişimcilik kursunda 31 erkek, 55 kadın olmak üzere 86 kişiye eğitim verilmiştir. Ayrıca 546 adet işbaşı eğitim programından 462 erkek, 477 kadın olmak üzere 939 kişi faydalanmıştır. UMEM projesi kapsamında ise 46 adet kursta 432 erkek, 356 kadın olmak üzere 788 kişiye eğitim verilirken, UMEM projesi kapsamındaki işbaşı eğitim programlarından 225 erkek, 155 kadın olmak üzere toplam 380 kişi faydalanmıştır.

Söz konusu dönem için Türkiye genelinde; 2.208 adet istihdam garantili kurs, 502 adet işgücü yetiştirme kursu, 74 adet girişimcilik eğitimi, 109 adet hükümlülere yönelik kurs, 2.299 adet toplum yararına program, 17.079 adet işbaşı eğitim programı, 431 adet özürlülere yönelik kurs, 1.876 adet UMEM kursu ve 2.484 adet UMEM işbaşı eğitim programı düzenlenmiş olup, kurs ve programlardan yararlana sayısı 277.029 olarak gerçekleşmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 34:İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsamı	Period	Sınıflamalar	Yöntem	GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[6]	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	71.001
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	275.099
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	255.938
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	218.068
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	198.479
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	159.862
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	5.941
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.164
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	87.719

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

[6] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Mersin İlinde gerçekleştirilen Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması çerçevesinde toplam 2.915 işyeri ile görüşülerek, bu işyerlerine araştırma kapsamında kullanılmak üzere hazırlanan işyeri bilgi formları uygulanmıştır. Ziyaret edilen işyerlerinden 803 tanesi 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri, 1.766 tanesi 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri ve 345 tanesi ise 50+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Oransal açıdan ifade edilecek olursa; araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin %60,6'sı 10-49 arası kişi çalıştıran işyerlerinden, %27,6'sı 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinden ve %11,8'i de 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Her ne kadar 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırma kapsamında olsa da, 803 adet işyerinin, 10+ işyerinden, 1-9 arası kişi çalıştıran işyerine dönüştüğü 15 Mayıs – 30 Haziran 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen saha çalışması esnasında tespit edilmiş olup, bu işyerleri de araştırma kapsamında yer almıştır.

Tablo 35:İşyerlerinin İşyeri Büyüklüğü ve Sektörel Dağılımı, Mersin

Sektör	İşyeri Say (1-9)	İşyeri Say (10-49)	İşyeri Sayısı(50++)	TOPLAM
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	11	14	4	28
İMALAT	92	255	100	446
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	1	1	1	4
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	3	3	3	9
İNŞAAT	249	259	51	559
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	212	479	69	760
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	74	278	39	392
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	19	92	15	127
BİLGİ VE İLETİŞİM	2	9	1	13
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	9	28	1	38
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	7	18	-	25
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	44	55	3	103
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	18	48	30	97
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	-	-	-	-
EĞİTİM	31	115	11	157
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	6	58	14	78
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	2	4	1	7
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	22	49	1	72
Genel Toplam:	803	1.766	345	2.915

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında en fazla işyeri %26,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe bulunmaktadır. Bu sektörü sırasıyla, %19,2 ile İnşaat sektörü, %15,3 ile İmalat sektörü ve %13,4 ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. İlk dört sırada yer alan sektörlerdeki işyeri sayısı toplam işyeri sayısının %74'ünü oluşturmaktadır. Bu sektörlere işyeri büyüklükleri açısından baktığımızda ise Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ve İnşaat sektöründe 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %9,1, Ulaştırma ve Depolama sektöründe %9,9 iken, İmalat sektöründe 50 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin oranı %22,4'tür.

1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri en fazla İnşaat sektöründe bulunurken, Toptan ve Perakende Ticaret ve İmalat sektörleri takip etmektedir. 10-49 arası kişi çalıştıran işyerleri ise en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olup, bu sektörü sırasıyla, Ulaştırma ve Depolama, İnşaat ve İmalat sektörleri izlemektedir.

Grafik 39:Sektörlere Göre İşyeri Dağılımları, Mersin

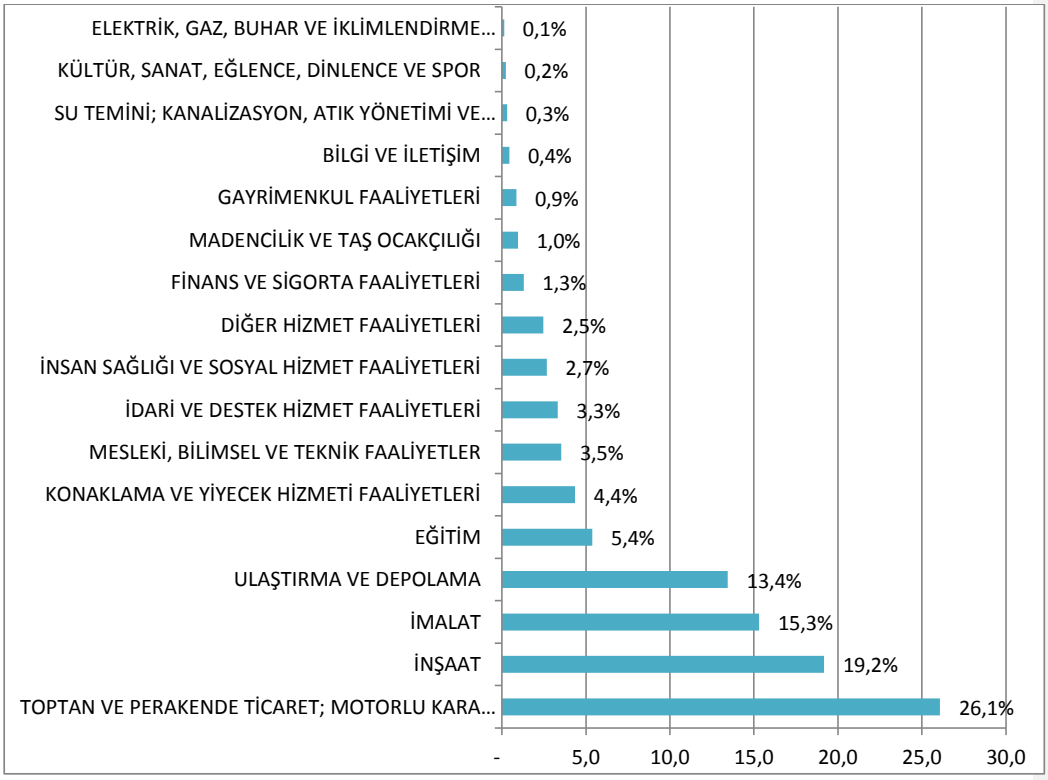

Kaynak: İL İPTA 2013

Sektörlere göre işyeri dağılımlarında ilk dört sektörün ardından gelen 8 sektör %5,4 ile %1,0 arasında değişen oranlarda ağırlığa sahipken, kalan sektörlerin ağırlığı ise %0,9 ve daha alt seviyelerde kalmaktadır.

Grafik 40:İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye

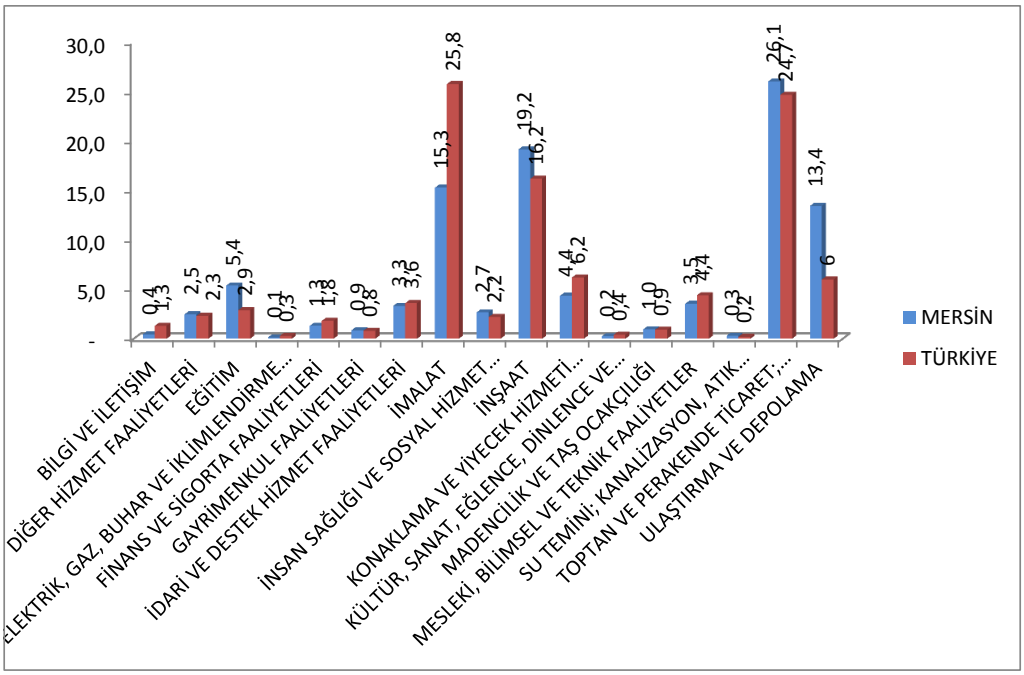

Kaynak: İL İPTA 2013

İşyerlerinin sektörlere göre dağılımında Türkiye geneli ile Mersin İli arasında sıralama ve oransal açısından farklılıklar söz konusudur. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde en fazla işyeri %25,8 oranıyla imalat sektöründe yer alırken, bu sektörü %24,7 oranı ile Toptan ve Perakende Ticaret, %16,2 oranı ile de İnşaat sektörü izlemektedir.

Tablo 36:Sektörlere Göre Çalışan Sayıları, Mersin

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	912	36	949
İMALAT	16.703	3.966	20.669
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	92	64	156
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	1.209	275	1.484
İNŞAAT	11.276	842	12.119
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	13.584	4.207	17.791
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	9.931	1.251	11.183
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	2.442	854	3.296
BİLGİ VE İLETİŞİM	423	154	577
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	340	252	592
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	324	37	361
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	1.162	481	1.642
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	5.284	1.296	6.580
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	-	-	-
EĞİTİM	1.847	1.535	3.383
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1.203	2.031	3.234
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	250	24	274
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	763	270	1.033
Genel Toplam:	67.746	17.576	85.322

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde bulunan işyerlerinde toplam çalışan sayısı 85.322'dir. Toplam çalışanların 67.746 kişi ile %79,4'ü erkek, 17.576 kişi ile %20,6'sı ise kadınlardan oluşmaktadır. En fazla çalışan sayısı 20.669 kişi ile İmalat sektöründedir. Bu sektörde çalışanlar toplam çalışanların %24,2'sini oluşturmaktadır. İmalat sektörünün ardından sırasıyla, 17.791 çalışan ve %20,9 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret, 12.119 çalışan ve %14,2 oranıyla İnşaat ve 11.183 çalışan ve %13,1 oranıyla Ulaştırma ve Depolama sektörü gelmektedir.

Ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve iyileştirme Faaliyetleri Sektörü olup, bu sektörü sırasıyla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İmalat ve Bilgi ve İletişim sektörleri gelmektedir.

Erkeklerin en fazla çalıştıkları sektörler toplam çalışanların sıralamasına uygun şekilde, İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat, Ulaştırma ve Depolama ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir. Toplam erkek çalışanların %83,8'inin bu beş sektörde çalıştığı görülmektedir. Kadınların en fazla çalıştıkları sektörler ise sırasıyla, Toptan ve Perakende Ticaret, İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Eğitim ve İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleridir. Toplam kadın çalışanların %74,2'sinin bu beş sektörde çalıştığı görülmektedir.

Sektörel olarak işyeri sayıları ve çalışan sayıları birlikte değerlendirildiğinde, İmalat sektörü, en fazla işyeri bulunan sektörler sıralamasında üçüncü sırada yer almasına rağmen en fazla işçi bu sektörde çalışmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinin büyüklüğünün ortalamanın üstünde olması İmalat sektörünü çalışan sayısında ön plana çıkarmıştır. Buna karşılık olarak en fazla işyeri açık bir farkla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe olmasına rağmen, bu sektör, çalışan sayısı açısından İmalat sektörünün gerisinde kalmaktadır.

Grafik 41:Sektörlere Göre Cinsiyet Bazında Çalışanların Dağılımı, Mersin

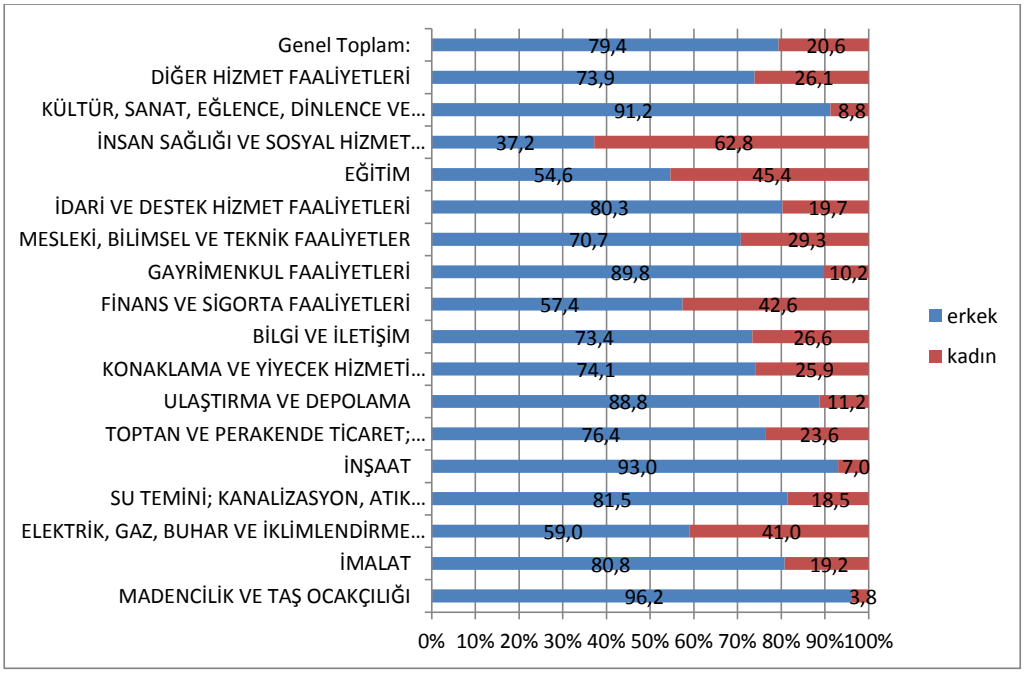

Kaynak: İL İPTA 2013

Gerek toplam çalışanlar açısından gerekse sektörler bazında çalışanlar açısından bakıldığında erkek çalışanların kadın çalışanlara oranla oldukça fazla olduğu görülmesine karşılık, bazı sektörlerde kadın çalışanların yoğunluğu hissedilmektedir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri çalışan kadınların sayısı erkeklerden fazladır. Bu sektörde toplam çalışanların %62,8'i kadındır. Eğitim sektörü, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme, Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde kadın çalışanların sayısı erkeklerden fazla olmamakla birlikte kadınların yoğun şekilde çalıştıkları sektörler olarak dikkat çekmektedir. Eğitim sektöründe toplam çalışanların %45,4'ünü, Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe %42,6'sını ve Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme, Üretimi ve Dağıtımı sektöründe %41,0'ini kadınlar oluşturmaktadır.

Genel toplam açısından %79,4'lük bir ağırlığa sahip olan erkek çalışanların oransal olarak ciddi bir üstünlüğe sahip oldukları sektörler; %96,2 oranıyla Madencilik ve Taş Ocakçılığı, %93 ile İnşaat, %91,2 ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor ve %89,8 ile Gayrimenkul Faaliyetleri sektörleridir.

Grafik 42:Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye

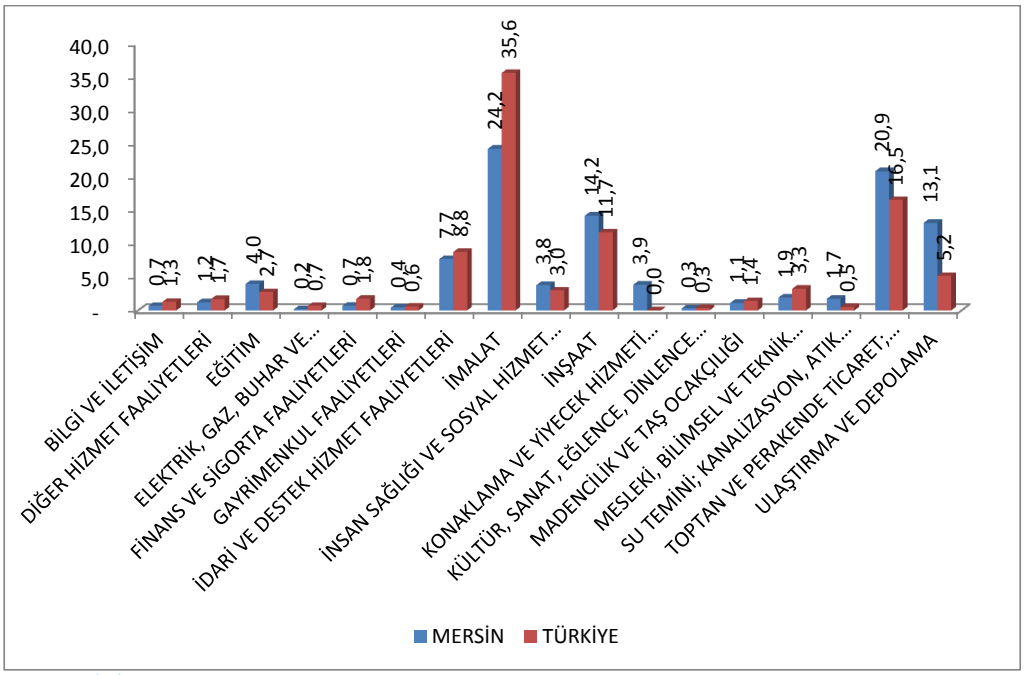

Kaynak: İL İPTA 2013

Çalışanların sektörlere göre dağılımı açısından Türkiye geneli ile Mersin İli özelinde bir karşılaştırma yapıldığında; ilk üç sırada yer alan sektörlerin oransal farklılıklara rağmen aynı olduğu görülmektedir.

Türkiye genelinde en fazla çalışan %35,6 ile İmalat sektöründedir. Bu oran Mersin İlinde İmalat sektöründe çalışanların oranı olan %24,2'nin oldukça üzerindedir. Türkiye geneli için İmalat sektörünün ardından %16,5 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü gelmekte olup, Mersin İlinde bu sektörde çalışanların oranı %20,9 ile Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde toplam çalışanların %11,7'si İnşaat sektöründe çalışmakta olup, Mersin İli için bu oran %14,2 olarak Türkiye genelinin üzerindedir.

Tablo 37:Sektörlere Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları, Mersin, Türkiye

SEKTÖRLER	MERSİN		TÜRKİYE	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
BİLGİ VE İLETİŞİM	73,4	26,6	66,9	33,1
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	73,9	26,1	65,9	34,1
EĞİTİM	54,6	45,4	50,7	49,3
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	59,0	41,0	84,3	15,7
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	57,4	42,6	64,0	36,0
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	89,8	10,2	82,2	17,8
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	80,3	19,7	72,1	27,9
İMALAT	80,8	19,2	78,0	22,0
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	37,2	62,8	40,1	59,9
İNŞAAT	93,0	7,0	92,8	7,2
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	74,1	25,9	100,0	0,0
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	91,2	8,8	78,1	21,9
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	96,2	3,8	95,6	4,4
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	70,7	29,3	67,3	32,7
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	81,5	18,5	92,8	7,2
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	76,4	23,6	76,4	23,6
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	88,8	11,2	87,9	12,1
Genel Toplam:	79,4	20,6	76,9	23,1

Kaynak: İL İPTA 2013

Sektörlere göre çalışanların cinsiyet ağırlıkları açısından Türkiye geneli ile Mersin İli özelinde yapılan karşılaştırmada bazı sektörler için benzer durumlar söz konusu olmakla beraber oransal anlamda bazı farklılıklar görülmektedir.

İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve Depolama, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve İnşaat gibi sektörlerde cinsiyet ağırlık oranları birbirine yakın seyrederken, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri gibi sektörlerde ağırlıkların yönü aynı olmakla beraber oransal anlamda farklılıklar göze çarpmaktadır.

Tablo 38:Meslek Gruplarına Göre Çalışanlar, Mersin

Meslek Grup	Erkek	Kadın	Toplam
Yöneticiler	2.104	412	2.517
Profesyonel Meslek Mensupları	4.156	3.258	7.413
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	5.943	1.452	7.395
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4.437	3.347	7.784
Hizmet Ve Satış Elemanları	8.553	3.278	11.831
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	330	39	369
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	12.513	1.578	14.091
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	13.328	868	14.196
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16.382	3.344	19.726
Genel Toplam:	67.746	17.576	85.322

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Talep Araştırması verilerine göre meslek gruplarına göre çalışanlar incelemeye tabii tutulduğunda, en fazla çalışanın Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda çalışanlar, toplam çalışanların %23,1'ini oluşturmaktadır. Bu grubu %16,6 oranıyla Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar, %-16,5 oranıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %13,9 oranıyla Hizmet ve Satış Elemanları ve %9,1 oranıyla Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu izlemektedir.

Grafik 43:Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Bazında Çalışanların Dağılımı, Mersin

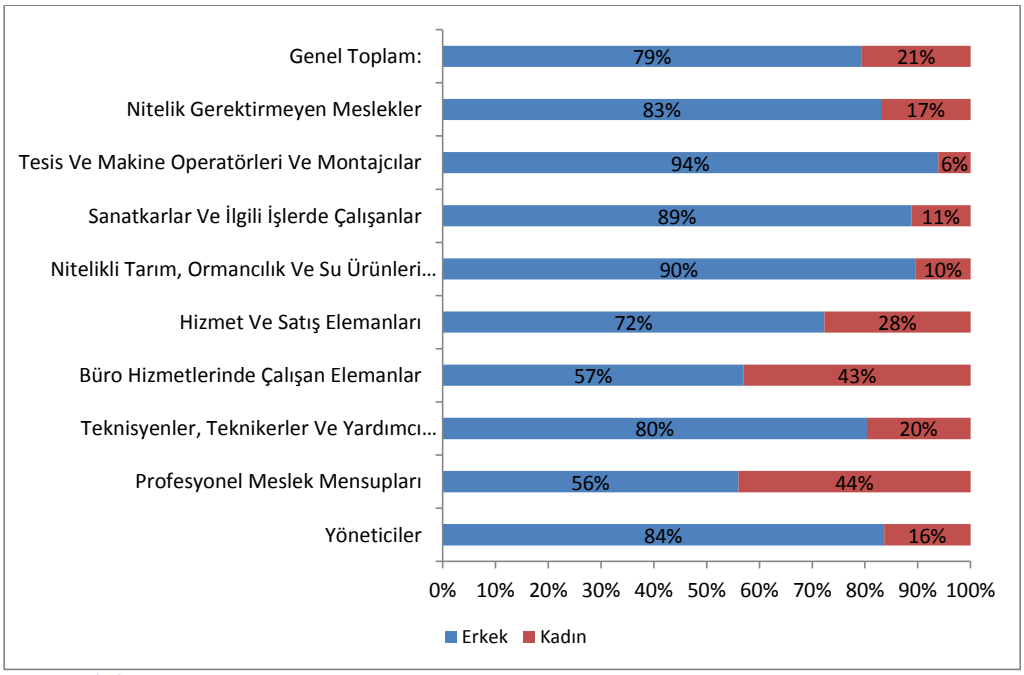

Kaynak: İL İPTA 2013

Toplam çalışan sayılarında erkekler lehine olan üstünlük, meslek gruplarına göre cinsiyet bazında değerlendirme yapıldığında da değişmemektedir. Tüm meslek gruplarında erkeklerin ağırlığı daha fazladır. Bununla birlikte bazı meslek gruplarında kadınların ağırlık oranları değişiklikler gösterebilmektedir.

Profesyonel Meslek Mensupları arasında kadın çalışanların oranı %44, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar arasında ise kadın çalışanların oranı %43'e kadar çıkmaktadır. Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda da kadın çalışanların oranı genel toplam ortalamalarının üzerindedir. Buna karşılık diğer tüm meslek gruplarında kadın çalışanların ağırlığı genel ortalamaların altında kalmaktadır.

Grafik 44:Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin, Türkiye

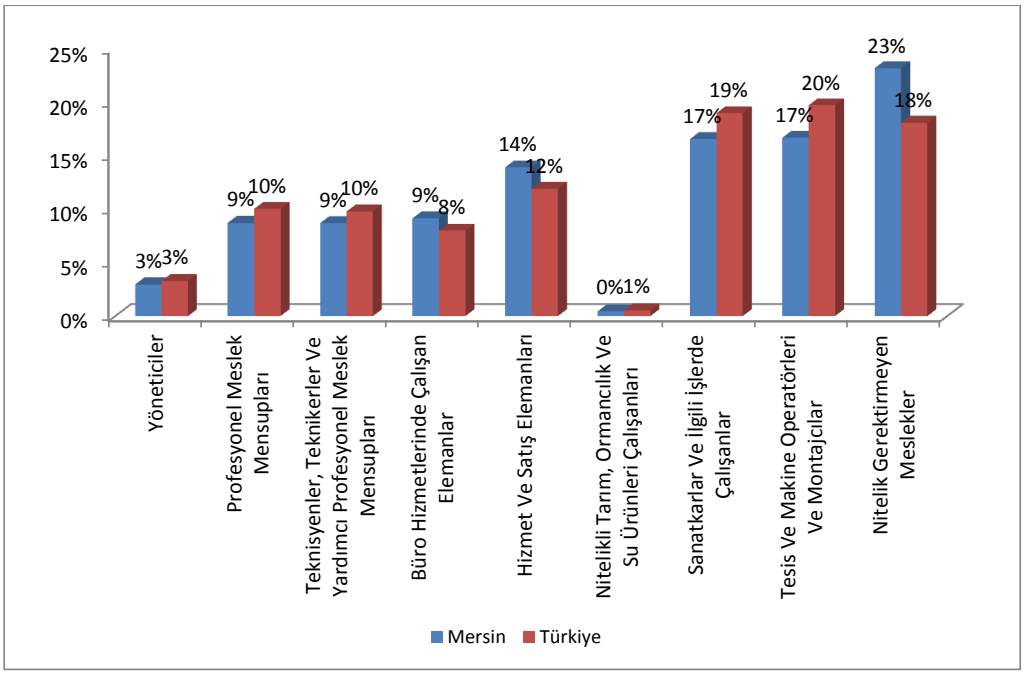

Kaynak: İL İPTA 2013

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı konusunda Türkiye geneli Ve Mersin İli özelinde karşılaştırma yapıldığında küçük çaplı oransal farklılıklar dışında genel eğilimin aşağı yukarı aynı olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde meslek gruplarına göre en fazla çalışan %20 oran ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olup, bu grubu %19 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde çalışanlar ve %18 oranıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu izlemektedir.

Tablo 39:Çalışanların Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Mersin

TOPLAM		ERKEK		KADIN	
Beden İşçisi (Genel)	10%	Beden İşçisi (Genel)	12%	Satış Danışmanı	7%
Şoför-Yük Taşıma	4%	Şoför-Yük Taşıma	4%	Beden İşçisi (Genel)	6%
Satış Danışmanı	3%	Tır-Çekici Şoförü	4%	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	5%
Tır-Çekici Şoförü	3%	Beden İşçisi (İnşaat)	4%	Sekreter	5%
Beden İşçisi (İnşaat)	3%	Güvenlik Görevlisi	3%	Büro Memuru (Genel)	4%
Temizlik Görevlisi	3%	Temizlik Görevlisi	3%	Muhasebeci	4%
Büro Memuru (Genel)	2%	Satış Danışmanı	2%	Temizlik Görevlisi	4%
Güvenlik Görevlisi	2%	Büro Memuru (Genel)	2%	Makineci (Dikiş)	3%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	2%	Şoför (Yolcu Taşıma)	1%	Aşçı	3%
Muhasebeci	2%	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	1%	Ön Muhasebeci	2%
Makineci (Dikiş)	1%	Garson (Servis Elemanı)	1%	Hemşire	2%
Şoför (Yolcu Taşıma)	1%	Muhasebeci	1%	Beden İşçisi (Temizlik)	2%
Garson (Servis Elemanı)	1%	Makineci (Dikiş)	1%	Kasiyer	2%
Beden İşçisi (Temizlik)	1%	Sıvacı	1%	Çaycı	1%
Sekreter	1%	Pazarlamacı	1%	Konfeksiyon İşçisi	1%
Aşçı	1%	Beden İşçisi (Temizlik)	1%	Güvenlik Görevlisi	1%
Pazarlamacı	1%	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1%	Temizlik Görevlisi (Hastane)	1%
Ön Muhasebeci	1%	Ütücü	1%	Büro Memuru (Personel)	1%
Sıvacı	1%	Paketleme İşçisi (Cam)	1%	İngilizce Öğretmeni	1%
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1%	Forklift Operatörü	1%	Garson (Servis Elemanı)	1%

Kaynak: İL İPTA 2013

Meslek gruplarına göre yapılan analizlerde elde edilen sonuçlara paralel bir şekilde, hem erkeklerde hem de kadınlarda en çok çalışılan meslekler arasında nitelik gerektirmeyen meslekler olan Beden İşçisi (genel), Temizlik Görevlisi gibi meslekler görülmektedir.

Mersin'de toplam çalışanların %10'u beden işçisi (genel), %4'ü şoför-yük taşıma, %3,'ü satış danışmanı, %3'ü tır şoförü, %3'ü beden işçisi (inşaat), %3'ü temizlik görevlisi, %2'si büro memuru (genel), %2'si güvenlik görevlisi, %2'si el ve makine dikişçisi (genel) ve %2'si muhasebeci mesleklerinde istihdam edilmektedir. Mersin'de en fazla çalışılan ilk on mesleğe bakıldığında çoğunlukla vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu görülmektedir.

Kadın ve erkeklerin mesleklere göre dağılımı ve mesleki çeşitliliği cinsiyetler arasında farklıdır. Bu yüzden en fazla çalışılan meslekler cinsiyete göre değerlendirmeye tabi tutulduğunda erkekler ve kadınlar arasındaki sıralamada farklılık göstermektedir.

Kadın çalışanların görece olarak daha etken oldukları meslekler %7 ile satış danışmanı, %6 ile beden işçisi (genel), %5 ile el ve makine dikişçisi (genel), %5 ile sekreterlik, %4 ile büro memuru (genel), %4 ile muhasebeci, %4 ile temizlik görevlisi, %3 ile makineci (dikiş), %3 ile aşçı ve %2 ile ön muhasebeci meslekleridir. Bu mesleklerin büyük bir kısmı eğitimden çok belli bir beceri isteyen meslekler iken sadece bir kısmı belli bir eğitim seviyesi gerektiren mesleklerdir.

Erkeklerin en fazla çalıştıkları meslekler incelendiğinde; %12'sinin beden işçisi (genel), %4'ünün şoför-yük taşıma, %4'ünün tır şoförü, %4'ünün beden işçisi (inşaat), %3'ünün güvenlik görevlisi, %3'ünün temizlik görevlisi, %2'sinin satış danışmanı, %2'sinin büro memuru (genel), %1'inin şoför (yolcu taşıma) ve %1'inin de diğer el ve makine dikişçisi mesleklerinde çalıştıkları görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında işyerleri Kurumumuzca ziyaret edildiğinde mevcut açık işler derlenmiştir.

Tablo 40:Açık İş Veren İşyerleri Dağılımı, Mersin, Türkiye

Sektör	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Açık iş veren işyeri dağılımı	
			MERSİN	TÜRKİYE
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	28	4	12,5%	19,9%
İMALAT	446	155	34,7%	40,6%
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	4	3	66,7%	13,0%
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	9	1	11,1%	23,4%
İNŞAAT	559	78	13,9%	17,3%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	760	163	21,4%	27,8%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	392	45	11,4%	18,1%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	127	38	29,8%	35,8%
BİLGİ VE İLETİŞİM	13	1	9,1%	29,1%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	38	5	13,2%	17,2%
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	25	1	4,8%	21,6%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	103	23	22,6%	24,1%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	97	34	34,9%	24,8%
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK	-	-		0,0%
EĞİTİM	157	33	20,8%	21,8%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	78	24	31,1%	36,9%
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	7	1	14,3%	19,9%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	72	17	23,5%	27,4%
Genel Toplam:	2.915	624	21,4%	28,7%

Kaynak: İL İPTA 2013

Açık iş veren işyerlerinin sektörel anlamda dağılımına bakıldığında, sayısal olarak en fazla açık iş veren işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Bu sektörde 163 işyeri açık iş bildiriminde bulunmuştur. Toptan ve Perakende Ticaret sektörünü 155 işyeri ile İmalat sektörü ve 78 işyeri ile inşaat sektörü takip etmektedir.

Açık iş veren işyerlerinin fazla olması, bu sektörlerde toplam işyeri sayılarının da diğer sektörlere göre fazla olması ile paralellik göstermektedir.

Oransal açıdan bakıldığında ise farklı bir sıralama ortaya çıkmaktadır. Mersin İlinde Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe yer alan işyerlerinin %66,7'si açık iş bildiriminde bulunmuştur. Bu sektörü sırasıyla %34,9 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve %34,7 ile İmalat sektörü takip etmektedir.

Türkiye geneline bakıldığında ise; İmalat sektöründe yer alan işyerlerinin %40,6'sının açık iş bildiriminde bulunduğu ve bu sektörü sırasıyla, %36,9 oranıyla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve %35,8 oranıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri sektörlerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 41:Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, Mersin

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	28	0,8	2,9
İMALAT	790	21,8	3,7
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	8	0,2	4,9
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	1	0,0	0,1
İNŞAAT	511	14,1	4,0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	592	16,4	3,2
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	178	4,9	1,6
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	144	4,0	4,2
BİLGİ VE İLETİŞİM	5	0,1	0,8
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	7	0,2	1,2
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	1	0,0	0,3
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	53	1,5	3,1
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1.035	28,6	13,6
EĞİTİM	102	2,8	2,9
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	94	2,6	2,8
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	27	0,7	9,0
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	41	1,1	3,8
Genel Toplam:	3.618	100,0	4,1

Kaynak: İL İPTA 2013

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında referans dönemi (15 Mayıs-30 Haziran 2013) içerisinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, 3.618 adet açık iş olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında en fazla açık işin 1.035 adet ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bu rakam toplam açık işlerin %28,6'sına tekabül etmektedir. Bu sektörü sırasıyla 790 adet açık iş ve %21,8 oranıyla İmalat sektörü, 592 adet açık iş ve %16,4 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü,511 adet açık iş ve %14,1 oranıyla İnşaat sektörü, 178 adet açık iş ve %4,9 oranıyla Ulaştırma ve Depolama sektörü, 144 adet açık iş ve %4 oranıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri sektörü ile 102 adet açık iş ve %2,8 oranıyla Eğitim sektörü izlemektedir. Bu sektörlerden alınan açık işler toplam açık işlerin %92,6'sına tekabül etmektedir.

Gayrimenkul Faaliyetleri, Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Bilgi ve İletişim sektörlerinden yapılan açık iş bildirimleri ise yok denebilecek kadar az seviyede kalmıştır.

Grafik 45: Sektörler İtibarıyla Açık İş Oranları, Mersin

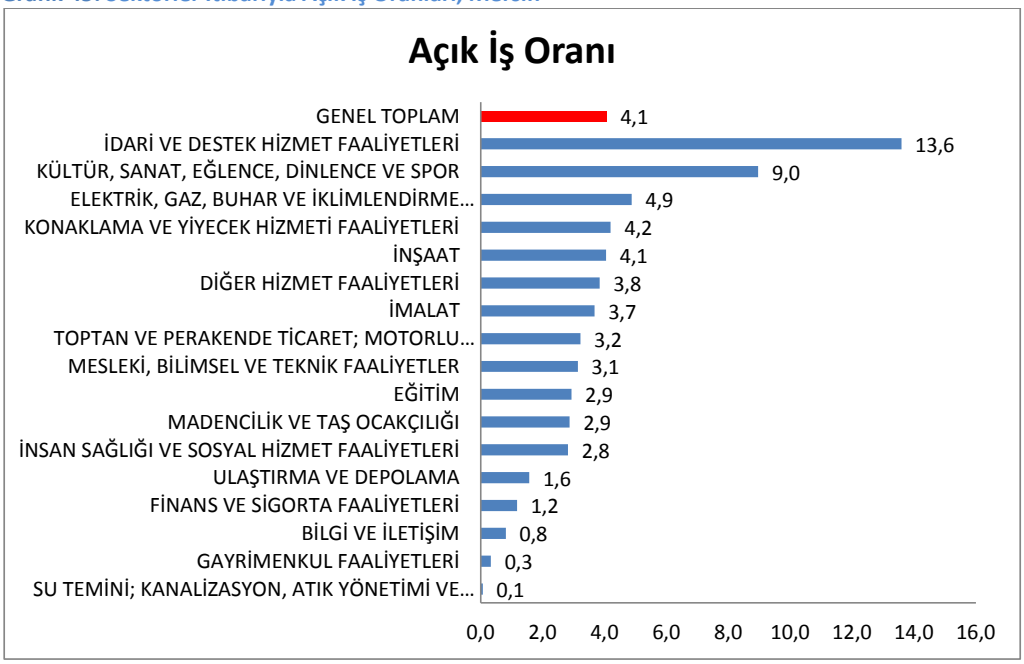

Kaynak: İL İPTA 2013

Mersin İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında elde edilen veriler ışığında; Mersin İli için Açık İş Oranı[7] %4,1 olarak hesaplanmıştır. Türkiye geneli için bu oran %4,4 olup, Mersin İli açık iş oranı Türkiye geneli oranın %0,3 altında gerçekleşmiştir.

[7] AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut İstihdam + Açık İş Sayısı)*100

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Sektörler itibariyle açık iş oranlarına bakıldığında; en yüksek açık iş oranının %13,6 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü %9,0 açık iş oranıyla Kültür, sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü, %4,9 açık iş oranıyla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, %4,2 açık iş oranıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ve %4,0 açık iş oranıyla İnşaat sektörü takip etmektedir.

Ancak bu oranlar değerlendirilirken ilgili sektörlerdeki işyeri ve çalışan sayılarının göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Çalışan sayısının en fazla olduğu İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerindeki açık iş sayısı diğer sektörlere göre fazla olmasına rağmen bu sektörlerde Açık İş Oranları sırasıyla %3,7 ve %3,2 olarak görülmektedir.

Grafik 46:Sektörlere Göre Açık İş Oranları, Mersin, Türkiye

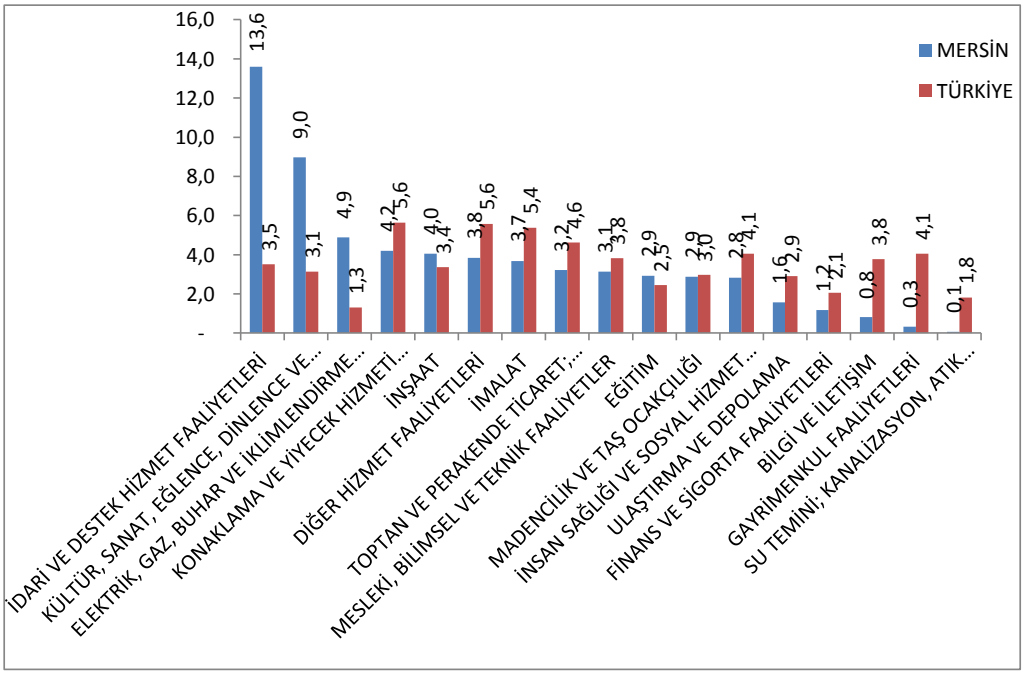

Kaynak: İL İPTA 2013

Sektörlere göre açık iş oranları açısından Türkiye geneli ve Mersin İli karşılaştırıldığında oldukça farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Türkiye geneli için açık iş oranı %4,4 olup, en yüksek açık iş oranına sahip sektör %5,6 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile aynı orana sahip olan Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Bu sektörlerin ardından %5,4 açık iş oranıyla İmalat sektörü ve %4,6 açık iş oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü gelmektedir.

Tablo 42:Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin

Meslek Grup	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Yöneticiler	9	0,2	0,3
Profesyonel Meslek Mensupları	218	6,0	2,9
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	331	9,1	4,3
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	114	3,1	1,4
Hizmet Ve Satış Elemanları	1275	35,2	9,7
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	23	0,6	5,9
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	891	24,6	5,9
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	385	10,6	2,6
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	373	10,3	1,9
Genel Toplam:	3618	100,0	4,1

Kaynak: İL İPTA 2013

Meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımı incelendiğinde Mersin İlinde en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. 1.275 açık iş bulunan bu meslek grubundaki açık işler toplam açık işlerin %35,2'sini oluşturmaktadır. Bu meslek grubunu 891 açık iş ve %24,6 oranıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu izlemekte olup, bu iki meslek grubundaki açık işler toplam açık işlerin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Bu meslek gruplarını 385 açık iş ve %10,6 oranıyla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, 373 açık iş ve %10,3 oranıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve 331 açık iş ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu takip etmektedir.

Mersin İli için en yüksek açık iş oranına sahip meslek grubu ise %9,7 ile Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubudur. Bu gurubu sırasıyla, %5,9 oranıyla Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile aynı orana sahip olan Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu ve %4,3 açık iş oranıyla Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları takip etmektedir.

Açık İş Oranı, incelenen sektör, meslek grubu veya meslekle ilgili talep potansiyeli hakkında önemli bir gösterge olma özelliğini taşımaktadır. Meslek grupları açısından bakıldığında; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışan sayısı diğer gruplara göre fazla olmasına karşılık açık iş oranı %1,9 ile ortalamanın oldukça altında kalmaktadır. Bu veriler ışığında Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda oransal olarak eleman talebi potansiyelinin fazla olmadığı söylenebilir.

Grafik 47:Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranlarının Türkiye Geneli İle Karşılaştırılması

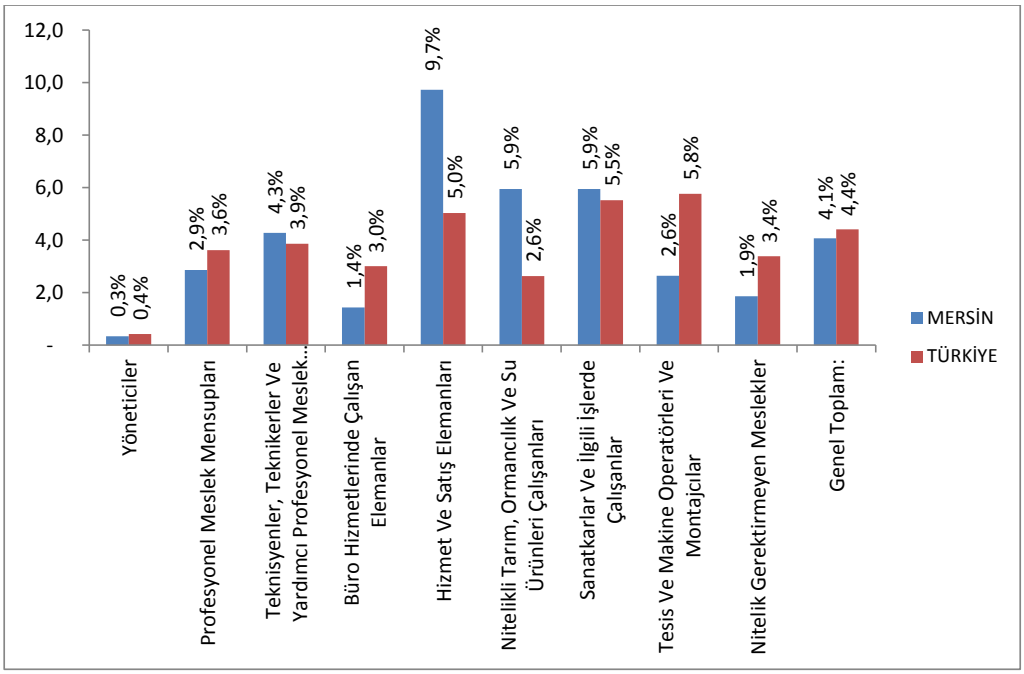

Kaynak: İL İPTA 2013

Meslek gruplarına göre açık iş oranları açısından Türkiye geneli ve Mersin İli karşılaştırıldığında, genel ortalama oranlar arasında çok ciddi bir fark bulunmazken, meslek grupları arasında oldukça farklı oranlar olduğu göze çarpmaktadır. Bu bakımdan hem sıralama açısından hem de oransal anlamda Türkiye geneli ve Mersin İli farklılıklar arz etmektedir.

Meslek gruplarına göre açık iş oranları açısından, Türkiye genelinde en yüksek açık iş oranına sahip meslek grubu Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Bu meslek grubunun açık iş oranı %5,8'dir.Bu meslek grubunu %5,5 oranıyla Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile %5,0 açık iş oranıyla Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu izlemektedir.

Tablo 43:Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı, Mersin, Türkiye

MERSİN		TÜRKİYE	
Meslek	**Açık İş Dağılımı**	**Meslek**	**Açık İş Dağılımı**
Güvenlik Görevlisi	23,9	Makineci (Dikiş)	7,9
Beden İşçisi (Genel)	5,4	Beden İşçisi (Genel)	3,3
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	4,5	Güvenlik Görevlisi	3,2
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	3,1	Garson (Servis Elemanı)	2,4
Pazarlamacı	3,0	Temizlik Görevlisi	2,2
Makineci (Dikiş)	3,0	Ortacı	1,7
Betonarme Demircisi	2,5	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7
Satış Danışmanı	1,9	Satış Danışmanı	1,6
Tır-Çekici Şoförü	1,8	Pazarlamacı	1,4
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	1,7	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,3
Garson (Servis Elemanı)	1,7	Komi (Garson Yardımcısı)	1,1
Gaz Altı Kaynakçısı	1,4	Şoför-Yük Taşıma	1,1
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,3	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,0
Beden İşçisi (Temizlik)	1,3	Ütücü	1,0
Şoför-Yük Taşıma	1,3	Depo Hamalı	0,9
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	1,0	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9
Büro Memuru (Genel)	0,8	Overlok Makinesi Operatörü	0,9
Ön Muhasebeci	0,8	Beden İşçisi (İnşaat)	0,8
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	0,8	Ön Muhasebeci	0,8
Temizlik Görevlisi	0,8	Muhasebeci	0,7

Kaynak: İL İPTA 2013

Mesleklere göre açık iş dağılımına bakıldığında Mersin İli için en fazla açık işin Güvenlik Görevlisi mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu meslekteki açık işler toplam açık işlerin %23,9'luk kısmına tekabül etmektedir. En fazla açık iş bulunan meslekler sıralamasının onuncu sırasında yer alan Güvenlik Görevlisi (silahlı) ile birlikte değerlendirildiğinde bu oran %25,6'ya kadar yükselmektedir. Diğer açık iş bulunan meslekler ise sırasıyla, beden işçisi (genel), el ve makine dikişçisi (genel), beton ve betonarme kalıpçısı, pazarlamacı, makineci (dikiş), betonarme demircisi, satış danışmanı ve tır-çekici şoförüdür. Açık işler sıralamasında ilk on meslek, toplam açık işlerin %50,8 oranı ile yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

En fazla açık iş bulunan meslekler incelendiğinde büyük bir kısmının mesleki nitelik ve üst düzey eğitim gerektirmeyen meslekler olduğu görülmektedir. Ayrıca listenin üst sıralarında çalışan sayısının ve işe giriş çıkışlar anlamında sirkülasyonun fazla olduğu, güvenlik görevlisi, beden işçisi (genel), el ve makine dikişçisi (genel), inşaat işleri, şoförlük ve temizlik görevlisi gibi meslekler yer almaktadır. Bu tür mesleklerde sayısal olarak açık iş fazla görülmekle birlikte, açık iş potansiyeli ise düşüktür.

Açık iş dağılımında Güvenlik Görevlisi mesleğinde görülen ciddi anlamdaki farkın oluşumunda işe giriş çıkışların fazlalığına ek olarak ayrıca, 2013 yılında 17. Akdeniz Oyunlarının Mersin İlinde düzenlenmesi de önemli bir etken olmuştur. Söz konusu uluslararası organizasyon için çok fazla sayıda güvenlik görevlisi ihtiyacı ortaya çıkmış olup, bu ihtiyaç referans dönem içerisinde yapılan ziyaretlere açık iş olarak yansımıştır.

Türkiye genelinde en fazla açık iş olan meslek ise Makineci (dikiş) mesleği olmuştur. Bu meslekteki açık işler toplam açık işlerin %7,9'luk kısmına tekabül etmektedir. Bu mesleği sırasıyla; beden işçisi (genel), güvenlik görevlisi, garson (servis elemanı), temizlik görevlisi, ortacı, gaz altı kaynakçısı, satış danışmanı, pazarlamacı ve çağrı merkezi görevlisi meslekleri takip etmektedir. Açık işler sıralamasında ilk on meslek, toplam açık işlerin %26,7'sini oluşturmaktadır.

En çok açık iş olan meslekler sıralamasında, hem Türkiye genelinde hem de Mersin İlinde ikinci sırada yer alan Beden işçisi (genel) mesleğinin büyük bir çoğunluğunun belirli bir meslek tanımına girmeyen, işverenin tanımlamakta sıkıntı çektiği, nitelik gerektirmeyen ve düşük ücretli istihdam edilen meslek olabileceği düşünülmektedir.

Grafik 48: Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Mersin

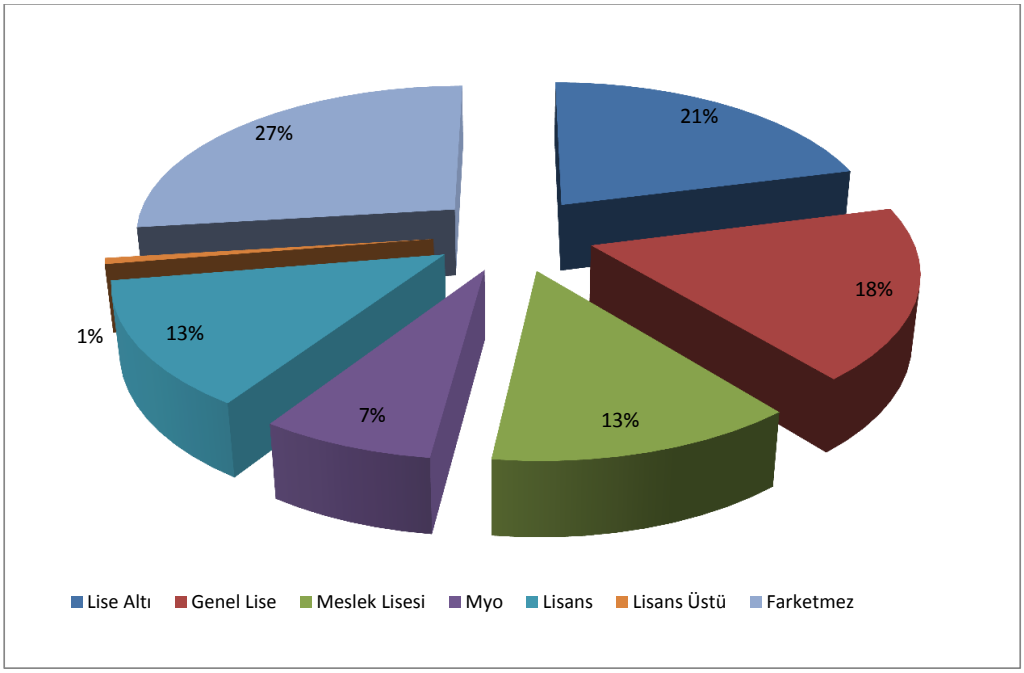

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması ile referans dönemi (15 Mayıs–30 Haziran 2013) içerisinde işverenlerle yapılan yüz yüze görüşmelerde, açık işlerle birlikte bu açık işler için talep edilen eğitim düzeylerine ait bilgiler de derlenmiştir.

Bu veriler ışığında yapılan değerlendirmeler neticesinde; Mersin İlindeki açık işlerin %27'lik kısmı için talep edilen eğitim düzeyi sorusuna işverenler tarafından fark etmez cevabı verilmiş olup, herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir.

Açık işlerin %21'lik kısmı için ise lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. Açık işlerin %18'lik kısmı için genel lise düzeyinde eğitim talep edilirken, %13'lük kısım için ise meslek lisesi düzeyinde eğitim talep edilmiştir. Açık işlerin %13'ü için talep edilen eğitim düzeyi lisans seviyesinde iken, %7'lik kısım için ise Meslek Yüksek Okulu düzeyinde eğitim yeterli görülmüştür.

Grafik 49:Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Dağılımı, Mersin

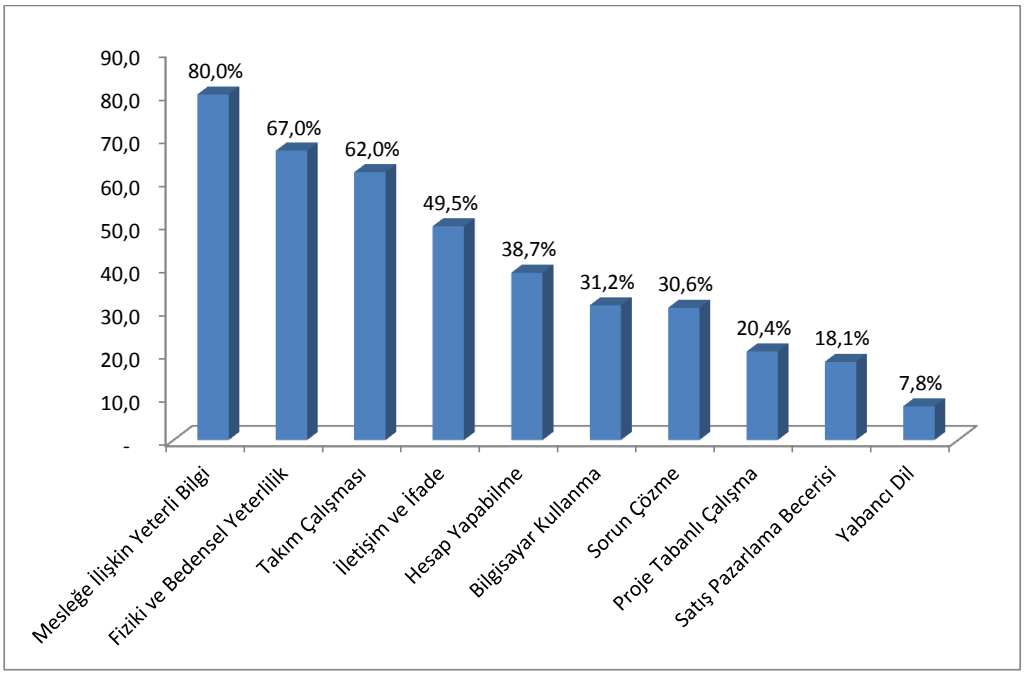

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırmasının amaçlarından biri, işgücü piyasasındaki mevcut açık işleri ve bu işler için aranan nitelikleri tespit etmektir. Bu itibarla işverenlerden açık işler için talep ettikleri beceri düzeylerine ilişkin bilgiler alınmıştır.

Bu kapsamda açık iş belirten işverenlerin en çok talep ettiği beceri ihtiyaçlarının; %80,0 ile ''mesleğe ilişkin yeterli bilgi'', %67,0 ile ''fiziki ve bedensel yeterlilik'', %62,0 ile ''takım çalışmasına uyma'', %49,5 ile ''iletişim ve ifade yeteneği'', %38,7 ile ''hesap yapabilme (analitik beceri)'', , %31,2 ile ''bilgisayar kullanımı'', %30,6 ile ''sorun çözme ve bağımsız karar verme'', %20,4 ile ''proje tabanlı çalışma'', %18,1 ile ''satış ve pazarlama'' ve %7,8 ile ''yabancı dil'' becerisi olduğu görülmektedir.[8]

İşverenler tarafından en az tercih edilen becerinin yabancı dil becerisi olduğu görülmektedir. İşverenler tarafından en çok talep edilen becerilerin sıralaması ve ağırlığı, en fazla açık bildirimi yapılan mesleklerle uyumlu görünmekle beraber, beden işçisi olarak bildirilen bazı açık işlerin aslında, düşük olmakla birlikte belirli bir mesleki bilgi, nitelik ve beceriyi kapsayan meslekler olduğu ve beden işçisi mesleğinin bu meslekleri genel olarak ifade etmekte kullanıldığını göstermektedir.

Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri ile talep edilen beceri ihtiyaçlarının örtüştüğü görülmektedir. En çok talep edilen eğitim düzeyleri sıralamasının ilk üç sırasında yer alan lise altı, genel lise ve fark etmez cevaplarına uygun olarak, talep edilen beceri ihtiyaçları arasında ''fiziki ve bedensel yeterlilik'' ihtiyacının üst sıralarda çıkması tutarlı bir sonuç olarak değerlendirilmektedir.

[8] Beceri ihtiyacı için işverenler birden fazla neden belirtebilmektedir.

Grafik 50: Açık İşlerin Aranma Kanallarının Türkiye Geneli İle Karşılaştırılması

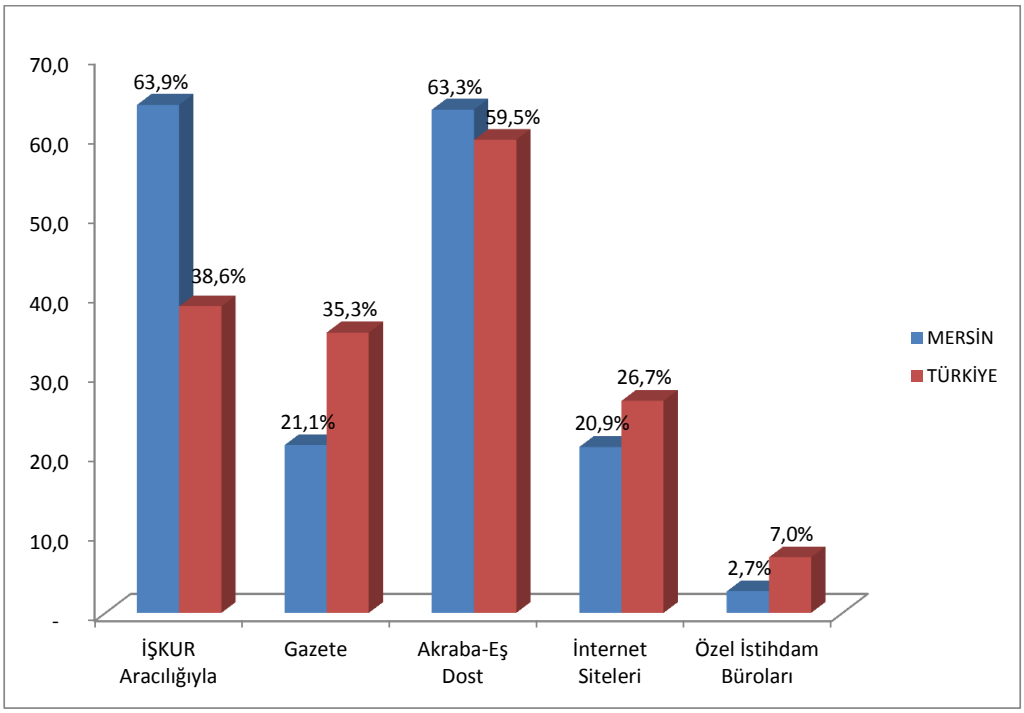

Kaynak: İL İPTA 2013

İşverenler açık işlerine uygun eleman bulabilmek için birbirinden farklı ve birden fazla yöntem kullanabilmektedir. Araştırma kapsamında yer alan ve açık iş belirten işverenler %63,9 oranında İŞKUR aracılığı ile açık işler için eleman arama yolunu tercih etmektedirler. Bu oran Türkiye genelindeki %38,6'lık oran ile karşılaştırıldığında arada 25,3 puanlık çok ciddi bir fark olduğu dikkat çekmektedir. Bu veriler ışığında; Mersin İlinde açık işlerin karşılanma yolları arasında İŞKUR'un, bilinen ve alışılagelmiş yöntemlerin yanında, işverenler tarafından önemli bir seçenek olarak değerlendirildiği görülmektedir. Ancak bu durum İŞKUR'un kayıtlı işsiz profili ve alınan açık işlerle birlikte değerlendirildiğinde, ara eleman ihtiyacının karşılanması, vasıfsız elemanlar veya kalifikasyonu düşük mesleklerin aranma yöntemlerinde İŞKUR'un geleneksel yöntemler olan akraba-eş-dost aracılığı ile birlikte bir ağırlığı olmasına karşılık, lisans ve lisansüstü eğitim seviyeleri gibi üst düzey eğitim ve önemli derecede vasıf gerektiren iş ve meslekler söz konusu olduğunda internet ve kariyer sitelerinin ön plana çıkmaktadır.

''Akraba-Eş Dost'' aracılığı ile eleman temin etme yoluna gitme yöntemi, işverenler tarafından hâlâ en çok kullanılan yöntemler arasındadır. Bu yolla açık işlerin karşılanma oranı Mersin İli için %63,3 ve Türkiye geneli için %59,5 olup, paralel bir seyir izlemektedir. ''Akraba-Eş Dost'' aracılığı ile eleman temin etme yöntemi aslında işgücü piyasasının yeterince profesyonelleşemediğinin ve yeterince şeffaf olmadığının da bir göstergesi niteliğindedir.

Türkiye genelinde açık işlerin karşılanmasında internet siteleri ve gazete ilanları aktif olarak kullanılırken, Mersin İli için bu yöntemlerin kullanımı ortalamanın biraz altında kalmaktadır. Gazete ilanlarının kullanım oranı Türkiye geneli için %35,3 orana sahipken bu oran Mersin için %21,1 seviyesinde kalmaktadır. Benzer şekilde internet sitelerinin kullanım oranı Türkiye genelinde %26,7 ike Mersin için söz konusu oran %20,9 seviyesindedir. Gerek Mersin İli gerekse Türkiye geneli için, özel istihdam bürolarının, açık işlerin karşılanmasında henüz pek tercih edilen bir yöntem olmadığı görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki işletmelere 2013 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi gerçekten de önemli bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler bize işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2013 yılı içerisinde bu durumda oldukları meslekler sorulmuştur.

Tablo 44:Temininde Güçlük Bildiren İşyeri Dağılımı, Mersin

Sektör	Toplam İşyeri Sayısı	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Temininde Güçlük Dağılımı
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	28	9	32,1
İMALAT	446	238	53,3
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	9	2	22,2
İNŞAAT	559	158	28,2
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	760	304	40,0
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	392	91	23,3
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	127	70	54,8
BİLGİ VE İLETİŞİM	13	7	54,5
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	38	3	7,9
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	25	6	23,8
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	103	43	41,9
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	97	43	44,2
EĞİTİM	157	68	43,5
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	78	48	62,2
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	7	1	14,3
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	72	30	41,2
Genel Toplam:	2.915	1.121	38,5

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki 2.915 işletmeden 1.121'i eleman temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Sektörel bazda ve sayısal anlamda bakıldığında en fazla temininde güçlük bildirimi yapılan sektör Toptan ve Perakende Ticaret sektörü olmuştur. Bu sektörde yer alan 304 adet işletme temininde güçlük bildiriminde bulunmuştur. Bu sektörü 238 adet işletme ile İmalat sektörü, 158 adet işletme ile İnşaat sektörü ve 91 adet işletme ile Ulaştırma ve Depolama sektörü takip etmektedir. Bu sektörlerin ortak özelliği toplam işyeri sayılarının da fazla olmasıdır.

Sektörlerin kendi içinde değerlendirilmesinde daha anlamlı sonuçlara oransal açıdan bakıldığında ulaşılabilmektedir. Bu yolla sayısal anlamdaki fazlalığın yarattığı etki de minimize edilmiş olacaktır. Temininde güçlük çekilen meslekler bu açıdan değerlendirmeye tabii tutulduğunda; ilk sırada İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünün geldiği görülmektedir. Bu sektörde yer alan toplam işletmelerin %62,2 gibi oldukça yüksek orandaki bir kısmı temininde güçlük bildiriminde bulunmuşlardır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörünü %54,8 oranıyla Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü ile %54,5 oranıyla Bilgi ve İletişim sektörü takip etmektedir. Bu sektörlerde temininde güçlük bildirimi yapan işletme sayısı toplam işletmeler içerisinde önemli bir yer tutmazken, sektör kendi içinde değerlendirildiğinde ciddi oranda temininde güçlük çekildiği tespitine ulaşılabilmektedir. Söz konusu veriler, bu sektörlerde çok fazla eleman açığı olmamakla birlikte, eleman arandığında kolay bulunamadığını göstermektedir.

Temininde güçlük bildirimi yapan işletme sayısı açısından sayısal anlamda ikinci sırada yer alan İmalat sektörü, oransal anlamda değerlendirildiğinde %53,3 oranıyla ancak dördüncü sırada yer almaktadır. Buna rağmen, söz konusu oran imalat sektöründeki işletmelerin yarısından fazlasına tekabül etmekte olup, değerlendirme açısından önem arz etmektedir.

Tablo 45:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı, Mersin, Türkiye

Sektörler	Toplam Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	Mersin	Türkiye
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	27	0,7	0,8
İMALAT	997	24,3	39,4
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	-	-	0,1
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	3	0,1	0,2
İNŞAAT	536	13,1	13,4
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	965	23,5	18,1
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	246	6,0	3,8
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	232	5,7	6,5
BİLGİ VE İLETİŞİM	19	0,5	0,8
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	5	0,1	0,7
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	20	0,5	0,6
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	142	3,5	3,1
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	532	13,0	5,8
EĞİTİM	139	3,4	1,7
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	170	4,1	2,9
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	1	0,0	0,2
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	68	1,7	1,8
Genel Toplam:	4.102	100,0	100,0

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Mersin İlinde toplam 4.102 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmıştır. Temininde güçlük çekilen kişi sayısına sektörel anlamda bakıldığında; en fazla temininde güçlük çekilme bildirimi İmalat sektöründe yapılmıştır. Bu sektörde 997 kişinin temininde güçlük çekilme bildirimi yapılmış olup, toplam içerisindeki payı %24,3'tür. İmalat sektörünü sırasıyla, 965 kişi ve %23,5 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret sektörü, 536 kişi ve %13,1 oranıyla İnşaat sektörü ile 532 kişi ve %13,0 oranıyla İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Söz konusu oranlara Türkiye geneli açısından bakıldığında Mersin ili ile oransal anlamda farklılıklar olmakla birlikte sıralama anlamında benzerlikler olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen kişi sayısına sektörel anlamda bakıldığında; en fazla temininde güçlük çekilme bildirimi yapılan ilk üç sektör sıralaması Mersin İli sıralaması ile aynıdır. İmalat sektöründe yapılan bildirimler, toplam temininde güçlük çekilenlerin %39,4'üne tekabül etmektedir. Bu sektörün ardından %18,1 oranıyla Toptan ve Perakende Ticaret ile %13,4 oranıyla İnşaat sektörleri gelmektedir.

Gerek Türkiye geneli için gerekse Mersin İli özelinde, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Kültür, Sanat, Eğlence Dinlence ve Spor sektörlerinde, temininde güçlük çekildiği bildirilen kişi sayısının yok veya yok denecek kadar az seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 46:Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Mersin

Meslek Grup	Toplam	Temininde Güçlük Dağılımı	Açık İş Dağılımı
Yöneticiler	15	0,4	0,2
Profesyonel Meslek Mensupları	460	11,2	6,0
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	368	9,0	9,1
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	118	2,9	3,1
Hizmet Ve Satış Elemanları	737	18,0	35,2
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	31	0,8	0,6
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.192	29,1	24,6
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	619	15,1	10,6
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	562	13,7	10,3
Genel Toplam:	4.102	100,0	100,0

Kaynak: İL İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısına meslek grupları açısından bakıldığında; eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubunun Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda temininde güçlük çekilen eleman sayısı 1.192 olup, bu rakam toplam temininde güçlük çekilen kişi sayısının %29,1'ine tekabül etmektedir. Ardından gelen meslek grupları;737 kişi ve %18,0 oranıyla Hizmet Ve Satış Elemanları, 619 kişi ve %15,1 oranıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar ile 562 kişi ve %13,7 oranıyla Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerdir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek gruplarına göre toplam içerisindeki oranları ile toplam açık işler içindeki dağılımları birlikte değerlendirildiğinde, oranlar arasında bir paralellik göze çarpmaktadır. En fazla temininde güçlük çekilen meslek gruplarında açık iş oranlarının da yüksek olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, bu meslek gruplarında eleman temininde güçlük çekilmesi sebebiyle, açık işlerin bir kısmı veya tamamı karşılanamamaktadır.

Grafik 51:Temininde Güçlük Çekilen Meslek Gruplarının Türkiye İle Karşılaştırılması

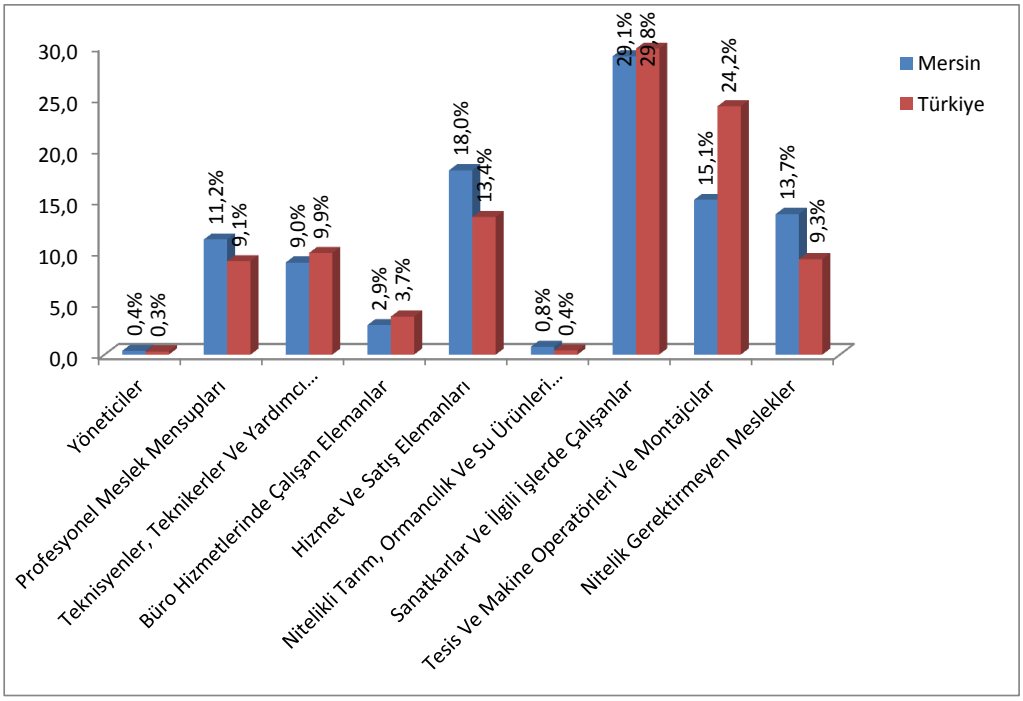

Kaynak: İL İPTA 2013

Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısına meslek grupları açısından bakıldığında, Mersin ile önemli farklılıklar olduğu görülmektedir. İlk sırada yer alan sektör aynı olup, oransal anlamda da birbirine oldukça yakın olmakla birlikte, sıralamanın kalan kısmı ve oranlar farklıdır. Türkiye geneli için eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslek grubunun Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda temininde güçlük çekilen eleman sayısı, toplam temininde güçlük çekilen kişi sayısının %29,8'ine tekabül etmektedir. Ardından gelen meslek grupları; %24,2 oranıyla Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, %13,4 oranıyla Hizmet Ve Satış Elemanları ile %9,9 oranıyla Teknisyenler Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 47:Mesleklere Göre Temininde Güçlük Dağılımı, Mersin, Türkiye

MERSİN	ORAN	TÜRKİYE	ORAN
Güvenlik Görevlisi	5,3	Makineci (Dikiş)	6,9
Temizlik Görevlisi	4,4	Güvenlik Görevlisi	2,8
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	4,3	Garson (Servis Elemanı)	2,3
Makineci (Dikiş)	3,4	Beden İşçisi (Genel)	1,9
Ambalajcı (El İle)	3,0	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7
Satış Danışmanı	2,9	Satış Danışmanı	1,4
Tır-Çekici Şoförü	2,8	Ortacı	1,4
Gaz Altı Kaynakçısı	2,3	Temizlik Görevlisi	1,3
Beden İşçisi (Genel)	2,3	Pazarlamacı	1,3
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	1,6	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2
Muhasebeci	1,5	Aşçı	1,1
Şoför-Yük Taşıma	1,3	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0
Garson (Servis Elemanı)	1,3	Şoför-Yük Taşıma	1,0
Sıvacı	1,3	Sıvacı	0,9
Hemşire	1,3	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,3	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	1,1	Ütücü	0,9
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	1,1	Hemşire	0,8
Aşçı	1,1	Muhasebeci	0,8
Beden İşçisi (İnşaat)	1,0	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8

Kaynak: İL İPTA 2013

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen meslekler sıralamasında ilk sıralarda, güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, el ve makine dikişçisi (genel), makineci (dikiş), ambalajcı (elle), satış danışmanı, tır-çekici şoförü, gaz altı kaynakçısı, beden işçisi (genel) ve güvenlik görevlisi (silahsız) meslekleri yer almaktadır.

Söz konusu liste açık işler ile birlikte değerlendirildiğinde açık işler ile temininde güçlük çekilen meslekler arasında paralellik olduğu, en fazla açık iş olan meslekler ile temininde güçlük çekilen mesleklerin büyük oranda aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu mesleklere bakıldığında birçoğunun ara eleman kategorisinde olduğu görülmekte olup, ara eleman bulunması noktasında önemli sıkıntılar olduğu söylenebilir. Bu meslekler analize tabii tutulduğunda, açık veya temininde güçlük çekilenlerin, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanlar olduğu da görülmektedir. Bu verilere ve değerlendirme rağmen bu mesleklerin temininde neden güçlük çekildiğine ilişkin hem işveren hem de işçiler ve işsizler tarafından temin edilecek bilgilere ihtiyaç vardır.

Grafik 52:Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Mersin, Türkiye

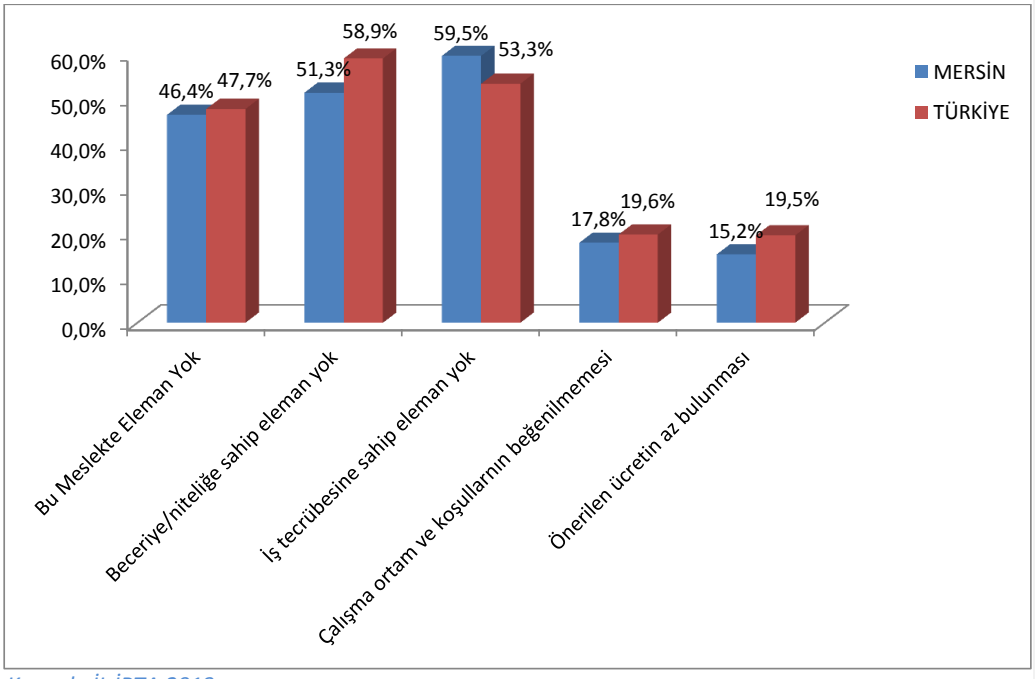

Kaynak: İL İPTA 2013

İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında işletmelere 2013 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri ve eleman temininde güçlük çekilme nedenleri sorulmuştur. İşverenlerden elde edilen bilgiler ışığında eleman temininde güçlük çekilme nedenleri değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Mersin İlinde işverenlerin %59,5'i eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması şeklinde belirtmişlerdir. Temininde güçlük çekilme nedenleri arasında %51,3 oranıyla gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması ikinci sırada gelmektedir. Bu nedeni sırasıyla, %46,4 ile bu meslekte eleman bulunamaması, %17,8 ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve %15,2 ile önerilen ücretin az bulunması takip etmektedir.[9]

Türkiye geneli için bakıldığında Mersin İli ile benzerlikler söz konusu olmakla birlikte, ilk iki sıra arasında yer değişimi ve oransal anlamda da farklılıklar bulunmaktadır. Türkiye genelinde işverenler eleman temininde güçlük çekilmesinin en önemli nedeni olarak gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını göstermişlerdir. Bu nedenin oranı %58,9 olarak görülmektedir. İş tecrübesine sahip eleman olmaması %53,3'lük oranıyla ikinci sırada yer alırken, ardından %47,7 oranıyla meslekte eleman olmaması, %19,6 oranıyla çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve %19,5 ile önerilen ücretin az bulunması nedenleri gelmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında düzenlenen bilgi formları işveren, işveren vekili veya yetkililer tarafından doldurulmuştur. Bu noktadan hareketle temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir. Bu veriler ışığında mesleksizlik sorunu ile işgücü piyasasının gerektirdiği eğitim düzeyi, nitelik ve becerilere sahip olmama durumu bir kez daha ortaya konulmakla birlikte, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanların temininde yaşanan güçlükler konusunda işverenden ve piyasa koşullarından kaynaklanan nedenlerin, tablolara yansıyan düşük oranlardan bağımsız olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

[9] Eleman temininde güçlük çeken işverenler birden fazla neden belirtebilmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir yürütülmesini mümkün kılmaktadır. Mersin İli için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçtan yola çıkıldığında, gerek 2013 yılı sonu itibariyle gerekse Haziran 2014 sonu itibariyle işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu söylenebilir. İşverenler 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle 3.990 kişilik bir istihdam artışı beklemektedirler. Bir başka ifadeyle, referans dönem itibariyle istihdamın %4,7 artacağı tahmin edilmiştir. İşverenler 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle de 4.618 kişilik bir istihdam artışı beklemektedirler. Yine oransal açıdan ifade edildiğinde referans dönem itibariyle %5,4'lük bir istihdam artış tahmini ortaya çıkmaktadır.

Tablo 48:Sektörlere Göre Net İstihdam Beklentisi, Mersin

Sektör	31 Aralık Net İstihdam Değişimi	30 Haziran Net İstihdam Değişimi	31 Aralık Net İstihdam Değişim Oranı	30 Haziran Net İstihdam Değişim Oranı
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	64	72	6,8	7,6
İMALAT	346	1.045	1,7	5,1
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	19	-	12,0	0,0
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	-1	59	-0,1	4,0
İNŞAAT	760	799	6,3	6,6
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	972	625	5,5	3,5
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	276	455	2,5	4,1
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	116	122	3,5	3,7
BİLGİ VE İLETİŞİM	15	7	2,7	1,2
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	7	4	1,2	0,7
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	89	36	24,8	9,9
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	-91	177	-5,5	10,8
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	1.154	1.022	17,5	15,5
EĞİTİM	59	54	1,8	1,6
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	83	86	2,6	2,7
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	57	10	20,8	3,7
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	64	44	6,2	4,3
Genel Toplam:	3.990	4.618	4,7	5,4

Kaynak: İL İPTA 2013

İstihdam beklentilerine sektörel olarak baktığımızda, 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler dışındaki tüm sektörlerde, 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle de Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı dışındaki tüm sektörlerde istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

31 Aralık 2013 itibariyle en fazla istihdam artışı İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. Söz konusu tarih itibariyle bu sektörde 1.154 kişilik bir istihdam artışı öngörülmektedir. Bu sektörü sırasıyla 972 kişilik artış beklentisi ile Toptan ve Perakende Ticaret ve 760 kişilik artış beklentisi ile İnşaat sektörleri takip etmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen sektör ise İmalat sektörüdür. Bu sektörde söz konusu tarih itibariyle istihdam artış beklentisi 1.045 kişidir. Bu sektörü sırasıyla 1.022 kişilik artış beklentisi ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ve 799 kişilik artış beklentisi ile İnşaat sektörü takip etmektedir.

31 Aralık 2013 itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek sektörler; %24,8 ile Gayrimenkul Faaliyetleri, %20,8 ile Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor ile %17,5 oranı ile İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetleridir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerde ise %5,5 oranında bir düşüş beklenmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek sektörler; %15,5 oranıyla İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetleri, %10,8 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ile %9,9 oranıyla Gayrimenkul Faaliyetleridir. Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetlerde 31 Aralık 2013 itibariyle düşüş beklentisi bulunurken, 30 Haziran 2014 itibariyle beklentinin pozitif yöne döndüğü görülmektedir. İdari ve Destek Hizmeti Faaliyetlerinde ise her iki dönem için geçerli olmak üzere yüksek oranlı istihdam artış beklentisi dikkat çekmektedir.

Tablo 49:Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Beklentisi, Mersin

Meslek Grupları	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişimi	30 Haziran Net İstihdam Değişimi	31 Aralık Net İstihdam Değişim Oranı	30 Haziran Net İstihdam Değişim Oranı
Yöneticiler	26	11	1,0	0,4
Profesyonel Meslek Mensupları	154	157	2,1	2,1
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	286	360	3,9	4,9
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	68	91	0,9	1,2
Hizmet Ve Satış Elemanları	1.008	859	8,5	7,3
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	16	-	4,2	-
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1.216	1.104	8,6	7,8
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	538	723	3,8	5,1
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	679	1.313	3,4	6,7
Genel Toplam:	3.990	4.618	4,7	5,4

Kaynak: İL İPTA 2013

İstihdam beklentilerine meslek grupları bazında baktığımızda, 31 Aralık 2013 itibariyle tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklendiği görülmektedir. 30 Haziran 2014 itibariyle ise Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları dışında tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

31 Aralık 2013 itibariyle en fazla istihdam artışı Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda beklenmektedir. Söz konusu tarih itibariyle bu meslek grubunda 1.216 kişilik bir istihdam artışı öngörülmektedir. Bu meslek grubunu sırasıyla 1.008 kişilik artış beklentisi ile Hizmet ve Satış Elemanları ile 679 kişilik istihdam artış beklentisi ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu takip etmektedir.

30 Haziran 2014 itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur. Bu meslek grubunda söz konusu tarih itibariyle artış beklentisi 1.313 kişidir. Bu meslek grubunu sırasıyla 1.104 kişilik artış öngörüsü ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile 859 kişilik artış öngörüsü ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu takip etmektedir.

31 Aralık 2013 itibariyle net istihdam değişim oranı en yüksek meslek grupları; %8,6 artış oranı ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %8,5 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve %4,2 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubudur.

30 Haziran 2014 itibariyle de sıralamada bir değişiklik beklenmemekte olup; net istihdam değişim oranı en yüksek meslek grupları %7,8 artış oranı ile Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %7,3 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve %6,7 ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubu şeklindedir.

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Tablo 50:En Fazla İstihdam Artışı Beklenen 20 Meslek, Mersin

31 Aralık 2013	30 Haziran 2014
Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (İnşaat)
Ambalajcı (El İle)	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)
Satış Danışmanı	Tır-Çekici Şoförü
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Satış Danışmanı
Tır-Çekici Şoförü	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Betonarme Demircisi	Sosyal Hizmetler Yardımcı Elemanı
Gaz Altı Kaynakçısı	Ortacı
Makineci (Dikiş)	Ambalajcı (El İle)
Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)	Gaz Altı Kaynakçısı
Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Temizlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Pazarlamacı
Kalıpçı-Pres	Beden İşçisi (Temizlik)
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Garson (Servis Elemanı)
Pazarlamacı	Mobilya İmalatçısı/Mobilyacı (Ahşap)
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Makineyle)	Şoför-Yük Taşıma
Sıhhi Tesisatçı	Betonarme Demircisi

Kaynak: İL İPTA 2013

İstihdam artış beklentisine meslekler bazında bakıldığında, Mersin İlinde hem 31 Aralık 2013 hem de 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle en fazla istihdam artış beklentisi olan mesleğin güvenlik görevlisi olduğu görülmektedir.

Artış beklentisine göre ilk 20 meslek listesine baktığımızda güvenlik görevlisi dışında, beden işçisi (genel), ambalajcı (elle), beden işçisi (inşaat), beton ve betonarme kalıpçısı, satış danışmanı, el ve makine dikişçisi (genel), tır-çekici şoförü, betonarme demircisi ve gaz altı kaynakçısı gibi meslekler olduğu görülmektedir.

31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen meslekler incelendiğinde, 15 mesleğin her iki tarihte de ilk 20 meslek arasında olduğu görülmektedir.

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Tablo 51:En Fazla İstihdam Azalışı Beklenen 20 Meslek, Mersin

31 Aralık 2013	30 Haziran 2014
Şoför (Yolcu Taşıma)	Tarım İşçisi (Tarla Ürünleri)
Metal Döküm Kalıpçısı	İnşaat Bakım İşçisi
İnşaat Bakım İşçisi	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi
İnşaat Ustası	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Direksiyon Eğitmeni	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Sosyal Bilgiler Öğretmeni (İlköğretim)	Yönetici (İnşaat)
Asfalt İşçisi	Asfalt İşçisi
Bekçi	Tarım İşletmeciliği Ve Pazarlama Meslek Elemanı
Diğer Öğretmenler	Seramik Satış Elemanı
Yönetici (İnşaat)	Direksiyon Eğitmeni
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Operasyon Yetkilisi (Banka)
Reyon Görevlisi	Sıvacı (Çimento Alçı)
Stajyer (Öğrenci)	İklimlendirme Ve Soğutma Teknikeri
Sıvacı (Çimento Alçı)	Sosyal Bilgiler Öğretmeni (İlköğretim)
Diğer Tuğla Örücüler, Taş Duvarcılar	Harita Teknikeri
İnşaat Kalfası (Genel)	Diğer Meyve Bahçesi, Üzüm Bağı Ve İlgili Ağaç Ve Fidanlık İşçileri
İşletmeci (Genel)	Otomotiv Kaporta İşçisi
Demir Doğramacı	Ekmek Ustası
Boyacı (Çelik İnşaat Ve Gemi)	Mayacı (Hamur)
Parke Döşeyicisi	Depo Hamalı

Kaynak: İL İPTA 2013

İstihdam azalışı beklentisine meslekler bazında baktığımızda 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle ortaya çıkan tablo ile 30 Haziran tarihi itibariyle ortaya çıkan tablo arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek sıralamasının ilk sırasında şoför (yolcu taşıma) mesleği yer almaktadır. Söz konusu listede bu mesleği takiben, metal döküm kalıpçısı, inşaat bakım işçisi, inşaat ustası, direksiyon eğitmeni, sosyal bilgiler öğretmeni (ilköğretim), asfalt işçisi, bekçi, diğer öğretmenler ve yönetici (inşaat) gibi meslekler yer almaktadır. Listenin geri kalanı da incelendiğinde inşaat sektörüyle bağlantılı birçok meslekte istihdam azalış beklentisi olduğu görülmektedir. İnşaat sektörünün mevsimsellikten önemli derecede etkilenen bir sektör olması sebebiyle söz konusu tarih itibariyle istihdam azalış beklentisi olması normal karşılanmaktadır.

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle istihdam azalışı beklenen ilk 20 meslek sıralamasının ilk sırasında tarım işçisi (tarla ürünleri) mesleği gelmektedir. Söz konusu listede bu mesleği takiben meyve sebze ayıklama işçisi, tarım işletmeciliği ve pazarlama meslek elemanı, diğer meyve bahçesi, üzüm bağı ve ilgili ağaç ve fidanlık işçileri gibi tarıma dayalı mesleklerin bulunduğu dikkat çekmektedir. Tarım sektörünün de mevsimsellik etkisine maruz kalan bir sektör olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu sektör içerisinde yer alan meslekler için söz konusu tarih itibariyle istihdam azalışı beklentisi ortaya çıkması beklenen bir sonuçtur.

SONUÇ

Dünyada gelişen teknolojilere bağlı olarak bilgi ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı değişimler ve ekonomik yapının küreselleşmesiyle birlikte birçok sektörde ve meslek dalında, farklı periyotlarda, dinamik dönüşümler ortaya çıkmaktadır. Bu durum bir yandan, yapılan işlerin niteliği, işverenlerin beklentileri ve çalışanların özellikleri üzerinde değişim ve gelişim baskısı oluştururken, diğer yandan, yapısal değişikliklerin zamanlaması, beklentilerin karşılanması ve insan kaynaklarının yeni koşullara uyumlulaştırılması konularında en doğru reaksiyonların verilmesini sağlayacak yeni yaklaşımlar geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. İlin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktadaki sıkıntı özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Mersin ili özelinde değil, Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanmaktadır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamaktadır.

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Arka plan veri setlerinin diğer bir problemi de verilerin güncel olmaması ve daha önce üretilen bazı veri setlerinin de artık üretilmemesidir.

İşgücü piyasasının talep tarafında, verilerin derlenmesi amacıyla referans dönem içerisinde, tamamen bu amaca yönelik bir talep araştırması düzenlenmiş olmasına karşılık, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde bazı kısıtlarla karşılaşılmıştır. Her ne kadar talep araştırması öngörülen zaman dilimi içerisinde tamamlanmış olsa da, en önemli kısıt, saha çalışması yoluyla verilerin toplanması aşamasında, araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) çekilen firma listelerinden kaynaklanmıştır. Söz konusu listelerde yer alan firma unvan ve adreslerinin güncel olmaması, bir yandan örneklemlere ulaşma konusunda ek çalışmalar yapılmasına ve zaman kaybına yol açarken, bir yandan da hiçbir şekilde ulaşılamayan örneklemler sebebiyle, talep araştırmasında kullanılan formların %13,7'lik kısmının veri tabanına ''cevapsızlık formu'' olarak yansımasına sebep olmuş ve söz konusu firmalardan temin edilmesi planlanan verilere ulaşmak mümkün olamamıştır.

Gerçekleştirilen talep araştırması neticesinde elde edilen verilerin sağlıklı olma düzeyi, bu aşamadan sonra gerçekleştirilen değerlendirme ve analiz çalışmalarına direkt olarak etkide bulunmaktadır. Talep veri setlerinin oluşturulması konusunda karşılaşılan kısıtlardan biri de; yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olmasıdır. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmış olmasına karşılık, bu değerlendirmeyi veri setlerine yansıtacak bir ölçek bulunmamaktadır.

İşgücü piyasası açısından yapılacak analizler neticesinde ortaya konulacak sonuç ve çözüm önerilerinin gerçekçi olabilme ölçütü, analizin kapsamının genişliği ve ne kadar derinlemesine uygulandığı ile yakından ilintilidir. Bu çerçevede gerçekleştirilen analizlerin saha çalışması aşamasının, işgücü piyasasının tüm taraflarını kapsayacak şekilde uygulanması önem arz etmektedir. Gerek 2012 yılında gerekse 2013 yılında gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırmalarının saha çalışmaları sadece ''talep'' boyutuyla sınırlı kalmış olup, ''arz'' boyutuna ilişkin olarak, işverenlere uygulanan yüz yüze görüşme yönteminin uygulanmamış olması sebebiyle, ne çalışanlardan ne de işsizlerden elde edilmiş herhangi bir veri seti oluşturulamamıştır.

Talep araştırmasının veri setlerine ilişkin bir diğer kısıt ise işyeri büyüklükleri ile ilgili olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Ancak süreç içerisinde çeşitli gerekçelerle bir kısım işyerinin 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerine dönüştüğü görülmüştür. Bu durumdaki işyerleri araştırma kapsamındaki toplam işyerlerinin %27,6'sına tekabül etmektedir. Bu noktada iki farklı değerlendirme yapılabilir. Birinci olarak; 1-9 kişi aralığına düşen işyeri sayısının oldukça yüksek olmasıyla ilgilidir. Bu açıdan bakıldığında, verilerin derlenmesi ve bunun sonucunda yapılan analizlerde, toplam istihdam içindeki paylarının yüksekliğine karşılık, 1-9 arası kişi çalıştıran işyerlerinin sadece bir kısmı çalışma kapsamında yer alabilmiştir. İkinci olarak ise; bir kısım işyerinin 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumundan 1-9 kişi arasında kişi

çalıştıran işyerine dönüşmesi gibi, 1-9 kişi arasında kişi çalıştıran işyerlerinin de gelişim göstererek 10 ve daha fazla kişi çalıştıran işyeri konumuna geçmesi ihtimali karşımıza çıkmaktadır. Ancak talep araştırması kapsamında elde edilen verilerle bu ihtimalin gerçekleşme düzeyini ölçme imkânı bulunmamaktadır.

Bir diğer kısıt ise işgücü piyasasının genel sorunlarından biri olan kayıt dışı çalışma ile ilgilidir. Kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde bir sorun olarak karşımıza çıkmakta olup, TR62 Bölgesi için kayıt dışılık oranları Türkiye ortalamasının da üstünde seyretmektedir. Kayıt dışı çalışma ve çalıştırma olgusu toplumun tüm kesimleri tarafından bilinen bir olgu olmakla beraber, işverenler kamu kurum/kuruluşları ile yaptıkları ortak çalışmalarda kayıt dışı çalıştırdıkları personellere ilişkin bilgileri paylaşmama yönünde bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Bu değerlendirme ışığında, işgücü piyasası talep araştırması kapsamında yapılan saha çalışması esnasında ulaşılan işverenlerin de sadece kayıtlı çalışanlarına ilişkin veri ve bilgileri paylaştığı düşünülmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının yapıldığı dönem açısından bakıldığında mevsimsellik etkisine açık bir dönem olduğu görülmektedir. Mevsimsellik etkisi işyerleri açısından çalışan sayılarının değişiklik göstermesine sebep olmasının yanında, cevapsızlık oranlarına da olumsuz bir şekilde yansımaktadır. Ayrıca 2012 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırması ile 2013 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının yılın farklı dönemlerinde gerçekleştirilmiş olması, saha çalışması neticesinde elde edilen verilerin karşılaştırılmasını mümkün kılmamaktadır. Gerek mevsimsellik etkisi gerekse saha çalışmalarının gerçekleştirildiği dönemler arasında standardizasyonun olmaması analiz raporunun bir diğer kısıtıdır.

Gerek 1-9 arası kişi çalıştıran işyerleri ve bu işyerlerinde çalışanların büyük bir kısmının kapsam dışında kalması, gerekse kayıt dışı çalışma sebebiyle araştırma kapsamında ulaşılan işverenlerden alınan bilgilerin belirli sınırlılıklar dâhilinde edinilmiş olması nedeniyle, araştırmanın kapsamı oldukça daralmıştır. Buna bağlı olarak da elde edilen verilerle yapılan analizlerin kısıtlı sayıda işyeri ve çalışan açısından geçerli olduğu düşünülebilir. Tüm bu kısıtlara rağmen yapılan çalışma neticesinde Türkiye genelinde ve iller düzeyinde standart ve geniş bir veri tabanı oluşturma yolunda önemli bir adım atılmıştır. İşgücü Piyasası Analiz Raporunun önümüzdeki yıllar itibariyle periyodik bir şekilde hazırlanacağı düşünüldüğünde, oluşturulan veri setlerinin ve yapılan analizlerin, yapılacak karşılaştırmalar açısından da fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Mersin İlinde işgücü piyasasına dâhil olma açısından avantajlı sayılabilen, lise ve dengi okul mezunu ile yüksekokul veya fakülte mezunlarının niceliksel olarak, ilkokul, ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarının sayısına göre bir hayli düşük olduğu görülmektedir. İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir.

İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Mersin İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dahil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri karşılayamazken, diğer taraftan ekonomi, işgücü piyasasında eğitimli işsizlere uygun işler yaratamamaktadır. Eğitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere düşürülebilmesi kurumlar arasında sağlanacak üst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede bir işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bağ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların, yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha üst düzeylere taşıması gerekmektedir.

TR62 Adana-Mersin Bölgesinde gerek erkek gerekse kadınlarda istihdam oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi yükseköğretim düzeyidir. Lise altı ile Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeylerinde erkeklerin istihdam oranları, kadınlara oranla daha yüksektir. Yükseköğretim eğitim düzeyinde ise, kadınların erkeklere oransal olarak biraz daha yaklaştığı göze çarpmaktadır. Bu durumda, eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini söyleyebiliriz. Kadınlar için eğitim ile istihdam arasındaki pozitif ilişki erkeklere göre daha yüksektir. Tarım sektörü analiz kapsamı içinde yer almadığından kadın işgücünün niteliksel durumu nispeten daha olumlu bir tablo görüntü sergilemektedir. Yine aynı bölge için işgücüne katılma oranları değerlendirildiğinde 20-24 yaş grubunda işgücüne katılma oranının 35-54 yaş grubunun bile altındadır. Bu veriler ışığında, kadınların ve gençlerin işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması amacıyla, bu kesimler için özel önlemler alınması gerekmektedir. Bu önlemler il düzeyinde belirlenecek istihdam politikalarının yanında Kurumumuzca düzenlenecek eğitim ve programları da kapsamalıdır. Sonuç itibariyle; düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve genç nüfus olmalıdır.

2012 yılında İŞKUR'a yapılan başvurular yaş gruplarına göre incelemeye tabii tutulduğunda Mersin ili için en çok başvurunun 20-24 arası genç işsizler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Başvurular açısından durum Türkiye geneli için ortaya çıkan rakamlarla paralellik göstermektedir. Bu yaş gurubunu sırasıyla 25-29 ve 30-34 yaş grubu izlemekte olup, bu üç yaş grubu toplam başvuruların %60'dan fazla kısmını oluşturmaktadır. Toplam başvuranların yaklaşık olarak %82,7'lik kısmı ortaöğretim (lise ve dengi) eğitim düzeyi ve daha alt eğitim düzeylerindedir. Bu veriler ışığında bir değerlendirme yapıldığında; İŞKUR'a başvuru yapanların profili genç ve eğitim düzeyi düşük bir görüntü ortaya

koymaktadır. Dolayısıyla Kurum tarafından düzenlenecek eğitim ve programların planlanmasında özellikle 20-34 yaş grubu hedef kitle olarak belirlenmelidir.

Yapılan araştırma sonucunda, işgücü talebi açısından, idari ve destek hizmet faaliyetleri, imalat sektörü, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörünün önde geldiği ve en fazla açık iş ile temininde güçlük çekilen mesleklerin bu sektörlerde olduğu görülmektedir. Mersin İli için en fazla açık işin Güvenlik Görevlisi mesleğinde olduğu görülmektedir Diğer açık iş bulunan meslekler ise sırasıyla, beden işçisi (genel), el ve makine dikişçisi (genel), beton ve betonarme kalıpçısı, pazarlamacı, makineci (dikiş), betonarme demircisi, satış danışmanı ve tır-çekici şoförüdür. Bu sonuçlara bağlı olarak, düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak düzenlenmesi fayda sağlayacaktır. Buna karşılık olarak; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve su temini- kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde ise açık işler ve temininde güçlük çekilen meslekler açısından bir hareketlilik görülmemektedir. Dolayısıyla işgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken bu sektörlerdeki durağanlığın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İşgücü Piyasası Analizinin en temel göstergesi açık iş oranıdır. İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. Açık iş oranı; toplam açık iş sayısı ile mevcut istihdamın birlikte değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bir orandır. Bu noktadan hareketle en fazla açık iş bulunan sektör ile açık iş oranı en yüksek sektör farklı olabilmektedir.

Mersin ili için açık iş oranı en yüksek sektör İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü olup bu sektörü kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı izlemektedir. Bu sektörler en fazla istihdama sahip sektörler olmamasına karşılık, açık iş oranlarının yüksekliği bu sektörlerdeki gelişimin bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi çeşitli gerekçelerle personel sirkülasyonunun bu sektörlerde fazla olmasının da bir sonucu olabilir. Bir diğer neden de çalışan sayılarının az olması sebebi ile küçük hareketliliklerin bile oransal anlamda yüksek ifade edilmesine sebep olabileceğidir. Açık iş oranına ilişkin bu değerlendirmeler şu aşamada varsayımdan öteye geçememektedir. Standart veri setleri ışığında oluşturulan ikinci rapor çalışmasının ilki ile aynı dönemde gerçekleşmemiş olması sebebi ile karşılaştırma yapmak mümkün olamadığından, açık iş oranlarının yüksek olma sebepleri daha sonra yapılacak analiz çalışmaları neticesinde tespit edilebilecektir.

Mersin İlindeki açık işlerin %27'si için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. %21'lik kısmı için lise altı eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. Açık işlerin %18'lik kısmı için genel lise düzeyinde eğitim talep edilmektedir.

İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de göstermektedir. Mersin İlinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasını belirtirken ikinci sırada gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. İşgücü piyasasının işgücü talebi de ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dinamik bir şekilde değişim göstermekte olup, işverenlerde yüksek vasıflı bir işgücü profili beklentisi oluşmaktadır. Bu durumda gelişen koşullara uygun şekilde işgücü arzı oluşturabilmek için, işgücünün niteliklerinin sürekli öğrenme yöntemi ile yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek istihdam stratejileri yoluyla, değişen piyasa koşullarına, yeni teknolojik altyapılara ve üretim modellerine karşı oluşturulacak uyum yetenekleri, hem mevcut hem de potansiyel işgücünün istihdam edilebilme imkânını arttıracaktır.

Mersin İlinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında güvenlik görevlisi mesleği gelmektedir. Bu mesleğin dışında; temizlik görevlisi, el ve makine dikişçisi (genel), makineci (dikiş), ambalajcı (elle), satış danışmanı, tır-çekici şoförü, gaz altı kaynakçısı, beden işçisi (genel) ve güvenlik görevlisi (silahsız) meslekleri de temininde güçlük çekilen meslekler arasındadır. İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Temininde güçlük çekilen meslekler, açık işler ile birlikte değerlendirildiğinde açık işler ile temininde güçlük çekilen meslekler arasında paralellik olduğu, en fazla açık iş olan meslekler ile temininde güçlük çekilen mesleklerin büyük oranda aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu mesleklere bakıldığında birçoğunun ara eleman kategorisinde olduğu görülmekte olup, ara eleman bulunması noktasında önemli sıkıntılar olduğu söylenebilir. Bu meslekler analize tabii tutulduğunda, açık veya temininde güçlük çekilenlerin, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanlar olduğu da görülmektedir. Bu verilere ve değerlendirme rağmen bu mesleklerin temininde neden güçlük çekildiğine ilişkin hem işveren hem de işçiler ve işsizler tarafından temin edilecek bilgilere ihtiyaç vardır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Mersin için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçtan yola çıkıldığında, gerek 2013 yılı sonu itibariyle gerekse Haziran 2014 sonu itibariyle işverenlerin

geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu söylenebilir. İşverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olması, işgücü piyasasında talep yaratmaları sonucunu doğuracaktır. Bu aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken konu, ortaya çıkan veya çıkacak olan talebin işgücü arzıyla en doğru şekilde eşleştirilmesidir.

İşgücü piyasasında istihdam artışını sınırlayan faktörleri belirlemek ve bunları ortadan kaldırmak için gerekli ekonomik ve sosyal tedbirlerin eğitim alanındaki tedbirlerle birlikte uygulanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde işgücü piyasalarının toplam iş yaratma kapasiteleri artacak, istihdamda genişleme sağlanabilecek ve işsizliğin çözümü anlamında önemli mesafeler kat edilebilecektir. Ayrıca, aktif işgücü programlarının işgücü piyasası analizleri doğrultusunda etkin bir biçimde uygulanması ve yaygınlaştırılması, işsizliğin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini nötralize etme yolunda önemli bir değişkendir. Gerçek anlamda aktif bir işgücü piyasası oluşturabilmek için; mevcut işgücünün becerilerinin arttırılması, işsizlere yeni beceri ve nitelikler kazandırılması, genç işsizlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayacak işbaşı eğitim programları ve benzeri uygulamalar geliştirilmesi ile çalışma ortam ve koşullarının uygun hale getirilmesi ön plana çıkan tedbirlerdir.

İşgücü Piyasası Analiz Raporu, tüm kısıtlara rağmen, işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar, arz ve talep eşleşmesinde yaşanan sorunlar ve ulaşılması gereken hedef kitleler açısından birçok veri seti, değerlendirme ve öneriyi içermektedir. İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi; hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı, Yatırım Teşvik İstatistikleri (2012)

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları (2000-2012)

Kalkınma Bakanlığı, Kamu Yatırımları (2012)

MEB, MEB İstatistikleri (2010-2012)

MTSO, Ekonomik Rapor (2012)

TOBB, Kurulan Kapanan İşyeri İstatistikleri (2011-2012)

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri (2000-2012)

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR	..... İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.**
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	
İşyerinin Yasal Ünvanı	:	
İşyerinin Tabela Ünvanı	:	

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	.....
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	...../...../ .....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	Unvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-posta	:	İmza/Kaşesi	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR, ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - İŞYERI FAALIYETI

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma İşçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman İhtiyacı duymuyoruz. ☐ ⇨ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans Üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe İlişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeterliği 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları 1 2 3 4 5
		☐		☐	

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	5.3'e geçiniz
	Hayırsa →	5.1 veya 5.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	7.soruya geçiniz
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
56.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	7.3'e geçiniz
	Hayırsa →	7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	8.soruya geçiniz
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
57.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	8.3'e geçiniz
	Hayırsa →	8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
58.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	9.3'e geçiniz
	Hayırsa →	9.1 veya 9.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐		
59.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekleri temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Görüşme Bitmiştir, TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çekildiği meslekli ile ilgili karşılaştınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çeklime Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki becerileri/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
		☐					

Ek 2-A: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2 - B: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h^{\,2} v\left(\bar{y}_h\right) = N_h^{\,2} \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right) \right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
ÖrneklemToplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 2- D : Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer İşinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerineençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9

Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

İl	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Toplam	**24 320**	**5 531**	**6 605**	**12 184**	**22,7**	**27,2**	**50,1**
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Giresun	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2

Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2
Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
Iğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	**İşyeri Sayısı**	**Çalışan Sayısı**	**Açık İş Sayısı**	**Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı**	**31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**Açık İş Oranı**	**Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık**	**Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Açıklama [SO5]: Bu Tablo İl İPA Talep Tabloları içerisinden 23. Tablodur.Belirtilen yerden il tablosu verileri getirilip yapıştırılacaktır.

Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 haziran 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	28	949	28	27	64,17	72,34	2,87	6,77	7,63
İMALAT	446	20669	790	997	346,08	1044,54	3,68	1,67	5,05
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	4	156	8	0	18,67	0,00	4,88	11,97	0,00
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	9	1484	1	3	-1,00	59,00	0,07	-0,07	3,98
İNŞAAT	559	12119	511	536	760,13	799,02	4,05	6,27	6,59
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	760	17791	592	965	972,36	625,24	3,22	5,47	3,51
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	392	11183	178	246	276,20	454,66	1,57	2,47	4,07
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	127	3296	144	232	115,73	121,88	4,20	3,51	3,70
BİLGİ VE İLETİŞİM	13	577	5	19	15,36	7,09	0,81	2,66	1,23
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	38	592	7	5	7,00	4,00	1,17	1,18	0,68
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	25	361	1	20	89,29	35,72	0,33	24,75	9,90
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	103	1642	53	142	-90,82	177,20	3,14	-5,53	10,79
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	97	6580	1035	532	1153,84	1021,88	13,60	17,54	15,53
EĞİTİM	157	3383	102	139	59,13	54,03	2,93	1,75	1,60
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	78	3234	94	170	83,27	86,44	2,82	2,57	2,67
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	7	274	27	1	57,00	10,00	8,97	20,80	3,65
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	72	1033	41	68	63,53	44,47	3,84	6,15	4,30
Genel Toplam:	2915	85322	3618	4102	3989,94	4617,50	4,07	4,68	5,41

Kaynak: İL İPTA 2013

Ek 5-İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması(SEGE-2011)

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*	*İL KODU*	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75
TR423	Düzce	35	TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36	TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37	TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38	TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39	TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40	TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41			

Kaynak: T.C. Kalkınma Bakanlığı

Ek:6-illere Göre Yatırım Teşvik Belgeleri, 2012

Sıra No	İli / İlçesi	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
	Genel Toplam	**4.330**	**57.688**	**146.887**
1	İzmir	210	8.910	7.367
2	İstanbul	573	5.010	18.245
3	Adana	89	2.837	2.017
4	Kocaeli	164	2.783	5.835
5	Bursa	214	2.565	6.769
6	Hatay	67	2.278	2.088
7	Gaziantep	227	1.864	4.463
8	Antalya	115	1.813	6.952
9	Ankara	178	1.713	8.323
10	Manisa	102	1.479	2.979
11	Kahramanmaraş	74	1.428	2.092
12	Muhtelif İller	10	1.235	164
13	Mardin	48	1.193	2.657
14	Tekirdağ	121	1.176	3.736
15	Eskişehir	52	1.117	3.058
16	Mersin	95	1.111	2.282
17	Muş	19	1.042	432
18	Balıkesir	68	952	1.915
19	Aydın	51	912	2.262
20	Konya	199	860	3.926
21	Yalova	24	734	1.651
22	Aksaray	24	697	1.801
23	Afyonkarahisar	59	670	1.449
24	Bilecik	19	641	1.132
25	Adıyaman	29	622	1.264
26	Şanlıurfa	99	601	5.624
27	Muğla	57	597	2.024
28	Sakarya	45	568	2.409
29	Bolu	14	539	533
30	Kayseri	66	521	1.816
31	Kırşehir	11	501	188
32	Düzce	48	499	3.495
33	Malatya	45	487	2.425
34	Kırklareli	25	450	634
35	Denizli	71	408	1.364
36	Samsun	45	396	840
37	Diyarbakır	68	352	2.614
38	Uşak	31	350	489
39	Kütahya	36	342	1.151
40	Osmaniye	27	326	505
41	Trabzon	40	318	933

42	Kastamonu	29	313	821
43	Van	68	301	1.377
44	Erzincan	17	292	255
45	Giresun	21	251	413
46	Kars	14	235	557
47	Karaman	18	233	717
48	Çanakkale	16	217	433
49	Niğde	22	213	795
50	Batman	38	172	3.731
51	Kırıkkale	16	163	338
52	Sivas	39	162	894
53	Erzurum	18	156	301
54	Elazığ	31	125	567
55	Zonguldak	25	124	609
56	Siirt	7	123	731
57	Tokat	28	119	1.036
58	Burdur	30	115	542
59	Bitlis	28	115	954
60	Rize	14	106	407
61	Yozgat	28	105	809
62	Çorum	22	102	641
63	Ordu	24	100	1.268
64	Isparta	17	96	293
65	Sinop	13	84	416
66	Nevşehir	30	78	552
67	Ağrı	17	78	1.704
68	Edirne	17	78	422
69	Bingöl	14	78	488
70	Amasya	21	73	770
71	Bartın	8	57	234
72	Kilis	8	48	244
73	Karabük	3	46	155
74	Artvin	12	45	205
75	Şırnak	12	33	338
76	Bayburt	5	33	99
77	Çankırı	10	30	138
78	Iğdır	10	28	406
79	Hakkari	7	23	103
80	Tunceli	4	17	86
81	Gümüşhane	5	14	79
82	Ardahan	3	8	26

Kaynak: T.C.Kalkınma Bakanlığı

TÜRKİYE İŞ KURUMU
MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Camişerif Mah. 5212 Sokak No:7 Akdeniz/MERSİN
Tel: (0324) 231 15 09
www.iskur.gov.tr